

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WARTKOWICE NA LATA 2015-2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
1. PODSUMOWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY WARTKOWICE NA LATA 2015 – 2025.....	7
2. DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY.....	9
2.1. Podstawowe informacje	9
2.1.1. Położenie i uwarunkowania geograficzne	9
2.1.2. Wielkość Gminy.....	10
2.1.3. Cechy charakterystyczne Gminy	12
2.2. Zasoby Gminy.....	12
2.2.1. Zasoby ludzkie	12
2.2.2. Zasoby przyrodnicze	18
2.3. Zagospodarowanie przestrzenne	30
2.3.1. Infrastruktura techniczna	30
2.4. Ochrona środowiska	39
2.5. Infrastruktura społeczna.....	44
2.5.1. Edukacja	44
2.5.2. Opieka zdrowotna	48
2.5.3. Pomoc społeczna	48
2.5.4. Porządek publiczny, ochrona przeciwpożarowa i bezpieczeństwo	50
2.5.5. Sport	51
2.5.6. Kultura.....	51
2.6. Strefa gospodarcza.....	54
2.6.1. Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych.	54
2.6.2. Rolnictwo.....	56
2.6.3. Turystyka.....	57
2.6.4. Atrakcyjność inwestycyjna Gminy.....	58
2.6.5. Sytuacja finansowa Gminy Wartkowie	67
3. ANALIZA SWOT	72
4. WYNIKI SONDAŻU SPOŁECZNEGO.....	74
4.1. Obszary priorytetowe w opinii mieszkańców	76
4.2. Inicjatywy w poszczególnych obszarach	77
4.3. Atuty i słabe strony w opinii ankietowanych	88
5. MISJA I WIZJA	91
5.1. Wizja i misja oraz strategiczne kierunki rozwoju.....	92
5.2. Strategiczne oraz operacyjne cele Gminy	93
5.2.1. Cel strategiczny 1	94
Równomierny rozwój gospodarczy Gminy.....	94

5.2.2. Cel strategiczny 2.....	97
Rozwój społeczny Gminy (aktywizacja kapitału ludzkiego).....	97
5.2.3. Podsumowanie.....	99
5.3. Sposoby i źródła finansowania działań.....	100
6. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGICZNYCH Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	101
7. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY	108
8. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	111
8.1. Wdrażanie strategii	111
8.2. Monitorowanie strategii	111
8.3. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja strategii	113
8.4. Tabela ewaluacyjna strategii Gminy Wartkowice na lata 2007-2015	116
BIBLIOGRAFIA	121
SPIS TABEL I RYSUNKÓW	123

WSTĘP

Strategia rozwoju Gminy Wartkowice na lata 2015 – 2025 jest kluczowym dokumentem, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju obszaru.

CEL I METODOLOGIA OPRACOWANIA ORAZ STRUKTURA DOKUMENTU

Dokument przygotowany został na zlecenie Wójta Gminy Wartkowice w ramach działań związanych z aktualizacją poprzedniego dokumentu wyznaczającego strategiczne kierunki rozwoju Gminy. Projekt zrealizowany został przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego S. A.

Strategia Rozwoju Gminy Wartkowice na lata 2015 - 2025 jest dokumentem kierunkowym, który określa nadrzędne cele długoterminowe, priorytety rozwoju oraz możliwe kierunki działań władz Gminy. Wyznacza stan, do którego Gmina powinna dążyć w kolejnym okresie planowania oraz w perspektywie kolejnych pięciu – do 2025, zarysowuje ramy działań prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentuje przykłady inicjatyw jakie można podjąć w ramach każdego strategicznego kierunku rozwoju.

Uchwalenie strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi.¹ Strategia jest narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz stanowi kluczowy element planowania rozwoju lokalnego.

W trakcie prac nad dokumentem przeprowadzone zostały rozmowy z reprezentantami Urzędu Gminy, a w celu zebrania opinii od mieszkańców przeprowadzone zostały ankiety (tradycyjne, elektroniczne oraz telefoniczne). W badaniu udział brali również kluczowi interesariusze – radni, sołtysi oraz przedstawiciele funkcjonujących na terenie Gminy instytucji i jednostek.

Niniejsza strategia składa się z **ośmiu rozdziałów** oraz **bibliografii**.

¹ Domański T., *Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

We **wstępie** przedstawiono cel i strukturę dokumentu oraz zastosowane podejście metodologiczne.

Rozdział pierwszy obejmuje krótkie podsumowanie całego dokumentu, zawiera informacje o kluczowych założeniach i wnioskach wynikających ze strategii.

Rozdział drugi przedstawia opis stanu obecnego. Zawiera diagnozę zasobów Gminy pod kątem informacji na temat zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji społeczno - gospodarczej.

W rozdziale trzecim znajduje się analiza SWOT, czyli wskazanie mocnych i słabych stron Gminy oraz szans i zagrożeń dla jej dalszego rozwoju.

W rozdziale czwartym zawarto wyniki badania sondażowego.

W **rozdziale piątym** zdefiniowano misję i wizję Gminy Wartkowie, wskazano ogólne kierunki jej rozwoju stanowiące zarówno wyraz aspiracji władz samorządowych jak i pozostałych interesariuszy strategii. Nakreślono cele strategiczne, które posłużyły jako konstrukcja realizacji celów operacyjnych. W rozdziale uwzględniono prezentację przykładowych działań i inicjatyw, które władze Gminy mogą podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych. Na zakończenie zamieszczono opis możliwych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej strategii.

W **rozdziale szóstym** pokazane zostały powiązania założeń strategicznych z dokumentami regionalnymi i krajowymi.

Część siódma zawiera Wieloletni Plan Inwestycyjny

Ostatnia część dokumentu – **rozdział osmy** – jest poświęcony wytycznym dla proponowanego systemu wdrażania, monitorowaniu i ewaluacji strategii. Zamieszczono w nim przykłady wskaźników procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie.

Bibliografia - zawiera spis dokumentów i materiałów wykorzystanych przy opracowaniu tekstu strategii.

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Gminy Wartkowice na lata 2015 – 2025

Źródło: Opracowanie własne

1. PODSUMOWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY WARTKOWICE NA LATA 2015 – 2025

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WARTKOWICE NA LATA 2015 – 2025 JEST OPRACOWANIEM, KTÓRE WYZNACZA DŁUGOFALOWE KIERUNKI ROZWOJU REGIONU.

Na potrzeby strategii rozwoju Gminy Wartkowice na lata 2015 – 2025 sformułowano następującą wizję:

W 2025 roku Gmina Wartkowice obszarem zintegrowanym i rozwiniętym pod względem społecznym oraz otwartym na nowe inwestycje i możliwości dynamicznego rozwoju gospodarczego.

Misja Gminy Wartkowice brzmi następująco:

Wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów ludzkich, terenów inwestycyjnych i ich lokalizacji oraz atrakcyjnych kulturowo i przyrodniczo terenów do rozwoju Gminy.

W celu realizacji wizji i misji Gminy, zdefiniowano katalog kluczowych dla jego rozwoju celów strategicznych oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. Łącznie zdefiniowano dwa cele strategiczne oraz pięć przyporządkowanych im celów operacyjnych, które prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
1.	Rozwój gospodarczy Gminy	A. Inwestorzy, inwestycje, tereny inwestycyjne
		B. Rolnictwo
		C. Przedsiębiorczość
2.	Rozwój społeczny Gminy (aktywizacja kapitału ludzkiego)	A. Usługi publiczne
		B. Potencjał społeczny

Źródło: Opracowanie własne

Wizją Gminy Wartkowice planowaną do osiągnięcia w 2025 roku jest rozwój i integracja społeczności lokalnej oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru Gminy, które sprzyjać będą również osiągnięciu wysokiego poziomu rozwoju gospodarczego.

Powyższa wizja zostanie zrealizowana poprzez zagospodarowanie terenów inwestycyjnych oraz przyciągnięcie nowych inwestycji i inwestorów na teren Gminy. Celem osiągnięcia optymalnego rozwoju gospodarczego niezbędne będą również działania podejmowane w zakresie wspierania działalności rolniczej oraz przedsiębiorczości mieszkańców. drugim filarem równomiernego rozwoju Gminy Wartkowice będą działania podejmowane w sferze społecznej w tym przede wszystkim w zakresie usług publicznych i wspierania potencjału społecznego.

2. DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY

2.1. Podstawowe informacje

Gmina Wartkowice jest obszarem wiejskim położonym w północno – zachodniej części województwa łódzkiego w powiecie poddębickim, leży w dolinie rzeki Ner. Miejscowość Wartkowice pełni funkcję ośrodka gminnego, a położenie w centralnej części Gminy sprawiło, że stała się ona jej ośrodkiem usługowym².

Rysunek 2. Herb Gminy Wartkowice

Źródło: <http://www.wartkowice.pl/>

Herb Gminy Wartkowice składa się z dwóch elementów na czerwonym tle. W górnej części znajduje się biały wizerunek starego herbu rodowego - "Róża", którym pieczętowała się rodzina Biernackich (posiadacze rozległych dóbr w Gminie Wartkowice). W dolnej części umiejscowione są trzy białe fale, będące nawiązaniem do etymologii nazwy Wartkowice - wartko, szybko płynącej wody³.

2.1.1. Położenie i uwarunkowania geograficzne

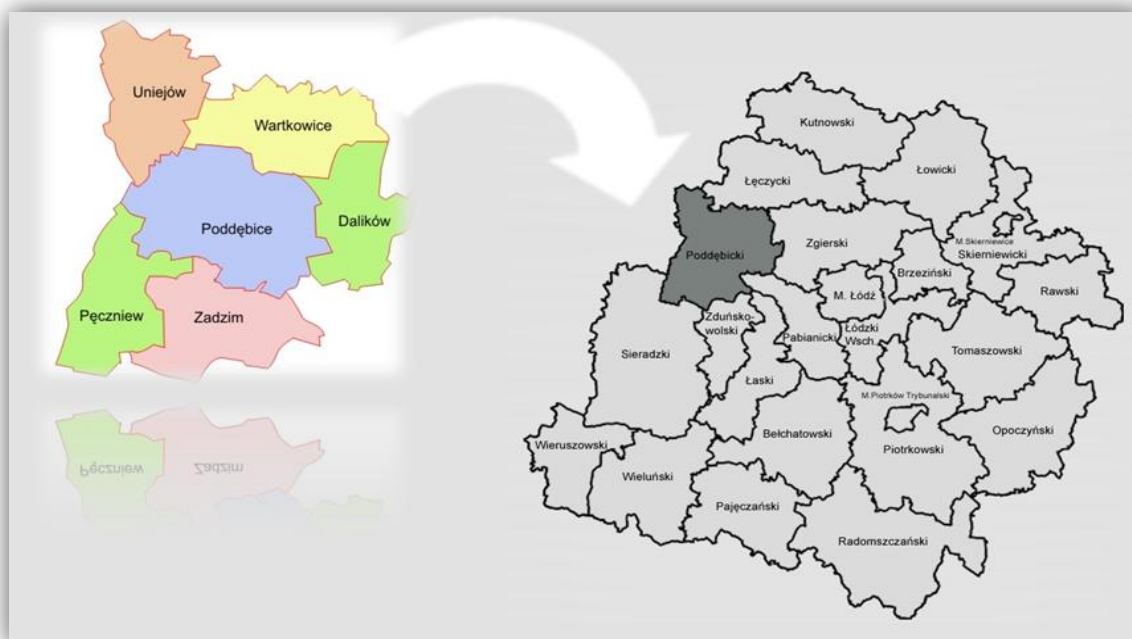
Gmina Wartkowice jest jedną ze 133 gmin wiejskich województwa łódzkiego. Wśród 6 gmin powiatu poddębickiego zajmuje 3 lokatę pod względem liczby ludności (6,3 tys.) oraz pod względem powierzchni (140,12 km²). Gmina Wartkowice położona jest na granicy trzech powiatów i sąsiaduje z wchodzącymi w ich skład gminami:

- Gminą Uniejów, Gminą Poddębice i Gminą Dalików (w powiecie poddębickim);
- Gminą Świnice Warckie i Gminą Łęczycza (powiecie łęczyckim);
- Gminą Parzęczew (w powiecie zgierskim).

² <http://www.wartkowice.pl/>

³ Statut Gminy Wartkowice

Rysunek 3. Położenie Gminy Wartkowie

Źródło: Opracowanie własne

Położenie Gminy Wartkowie w centrum kraju, w bliskim sąsiedztwie Poddębic – miasta powiatowego, Sieradza – byłego miasta wojewódzkiego oraz dużej aglomeracji miejskiej jaką jest Łódź, stwarza szanse dla zbytu rodzimej produkcji, głównie rolniczej, oraz możliwości zainteresowania ludności miejskiej budownictwem letniskowo – rekreacyjnym, a także rozwojem działalności gospodarczej i przedsiębiorczości w pobliżu węzła autostradowego.⁴

2.1.2. Wielkość Gminy

Zarówno pod względem zajmowanej powierzchni ogólnej (140,12 km²), jak również liczby mieszkańców Gmina Wartkowie należy do trzech największych i najbardziej zaludnionych gmin powiatu poddebickiego (Poddębice, Zadzim, Wartkowie). Pozostaje jednak dość rozdrobniona pod względem administracyjnym. Jej obszar tworzy 60 miejscowości, skupionych w 42 sołectwa:

Biała Góra	Plewnik
Biernacice	Polesie
Pauzew – Borek	Powodów
Bronów	Powodów Trzeci
Bronówek	Saków
Chodów	Sędów
Drwalew	Spędoszyn

⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wartkowie

Dzierżawy	Spędoszyn - Kolonia
Grabiszew	Stary Gostków
Kłodno	Sucha
Kiki	Światonia
Konopnica	Truskawiec
Krzepocinek	Tur
Łążki	Ujazd
Mrówna	Wartkowice
Ner	Wierzbowa
Nowa Wieś	Wola – Dąbrowa
Nowy Gostków	Wólka
Orzeszków – Starzyny	Wólki
Parądzice	Zalesie
Pełczyska	Zelgoszcz ⁵ .

⁵ <http://www.wartkowice.pl/>

2.1.3. Cechy charakterystyczne Gminy

Gmina Wartkowie ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne stanowią 81% jej całkowitej powierzchni⁶. Podstawowe źródło utrzymania mieszkańców stanowi praca w gospodarstwie rolnym. Rolnicy specjalizują się głównie w produkcji mleka dostarczanego do okolicznych zakładów mleczarskich w Wartkowicach, Ozorkowie, Łodzi, Kutnie⁷.

Na terenie Gminy brak szczególnych bogactw naturalnych, a obszar charakteryzuje się małą lesistością i średnią jakością gleb. Średnia roczna suma opadów na terenie powiatu poddębickiego wynosi 500 mm, co sprzyja stepowieniu terenu, a więc przemianie obszarów zalesionych, zarośli i łąk w zbiorowiska trawiaste.⁸

Ważnym elementem mającym wpływ na funkcjonowanie Gminy jest przecinająca ją w północnej części autostrada A2 z węzłem Wartkowie.

2.2. Zasoby Gminy

W drugim podrozdziale przedstawione zostaną zasoby ludzkie, przyrodnicze oraz kulturowe Gminy Wartkowie.

2.2.1. Zasoby ludzkie

Pod względem liczby ludności Gmina Wartkowie zajmuje trzecią pozycję w powiecie poddębickim. Informacje ewidencyjne UG Wartkowie wskazują, że stan ludności zamieszkującej na terenie Gminy (uwzględniający także mieszkańców czasowych) wynosił w 2014 roku ponad 6,3 tys. osób – z czego 50,3% stanowiły kobiety.

Tabela 2. Liczba ludności w latach 2009 – 2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	6 509	6 489	6 451	6 426	6 366	6 355
kobiety	3 283	3 261	3 228	3 232	3 202	3 195
mężczyźni	3 226	3 228	3 223	3 194	3 164	3 160

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Wartkowie.

Analizując liczbę ludności na przestrzeni lat można zauważyć, że choć utrzymuje się ona na poziomie 6,5 – 6,3 tys. osób, to jednak od sześciu lat systematycznie spada. W 2014 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 2% w stosunku do roku 2008.

⁶ dane UG Wartkowie

⁷ <http://www.poddebicki.pl/>

⁸ Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego

Tabela 3. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku

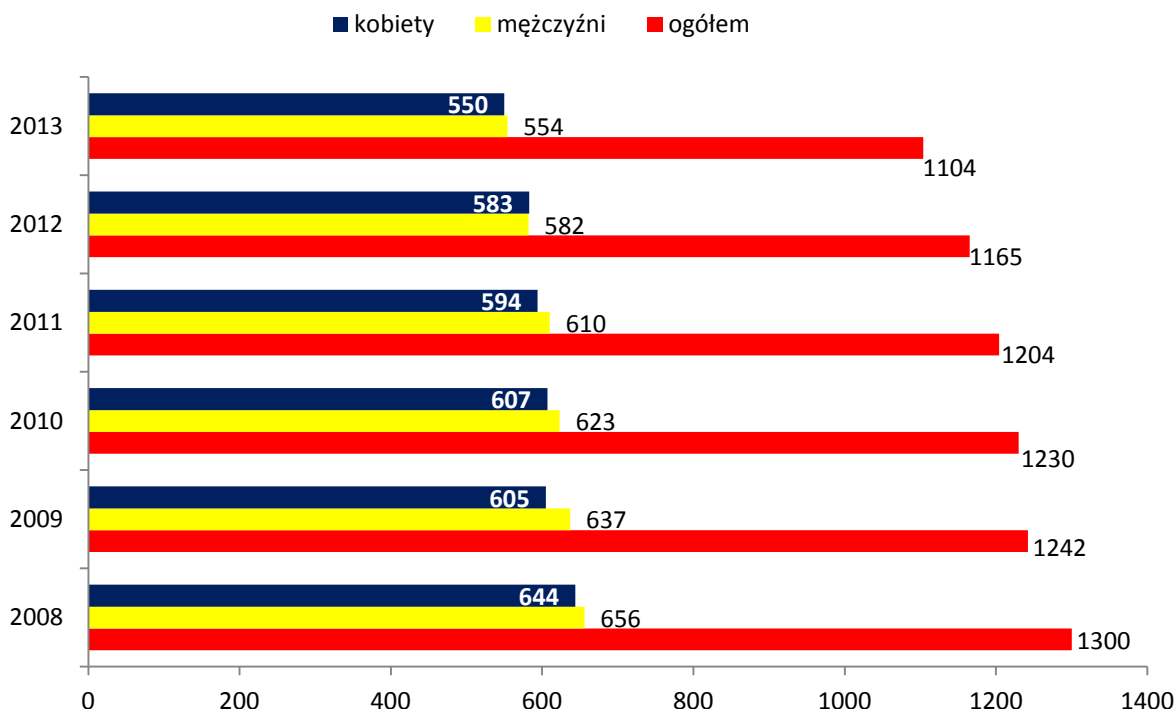
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	1 314	1 258	1 226	1 194	1 136	1 112
w wieku produkcyjnym	4 015	4 057	4 077	4 074	4 100	4 097
w wieku poprodukcyjnym	1 180	1 174	1 148	1 158	1 130	1 146

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Wartkowie

W ujęciu wg tzw. ekonomicznych grup wieku największy odsetek ludności Gminy Wartkowie stanowią osoby w wieku produkcyjnym (64,5% ogółu mieszkańców), choć ich udział w populacji w ostatnim roku zmniejszył się. Przy sukcesywnym spadku liczby dzieci i osób młodych (17,5% ogółu mieszkańców) oraz rosnącej liczbie osób starszych (18% ogółu mieszkańców) należy oczekiwać, iż w najbliższych latach wzrastać będzie wskaźnik obciążenia demograficznego (obecnie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 58 osób w wieku nieprodukcyjnym).

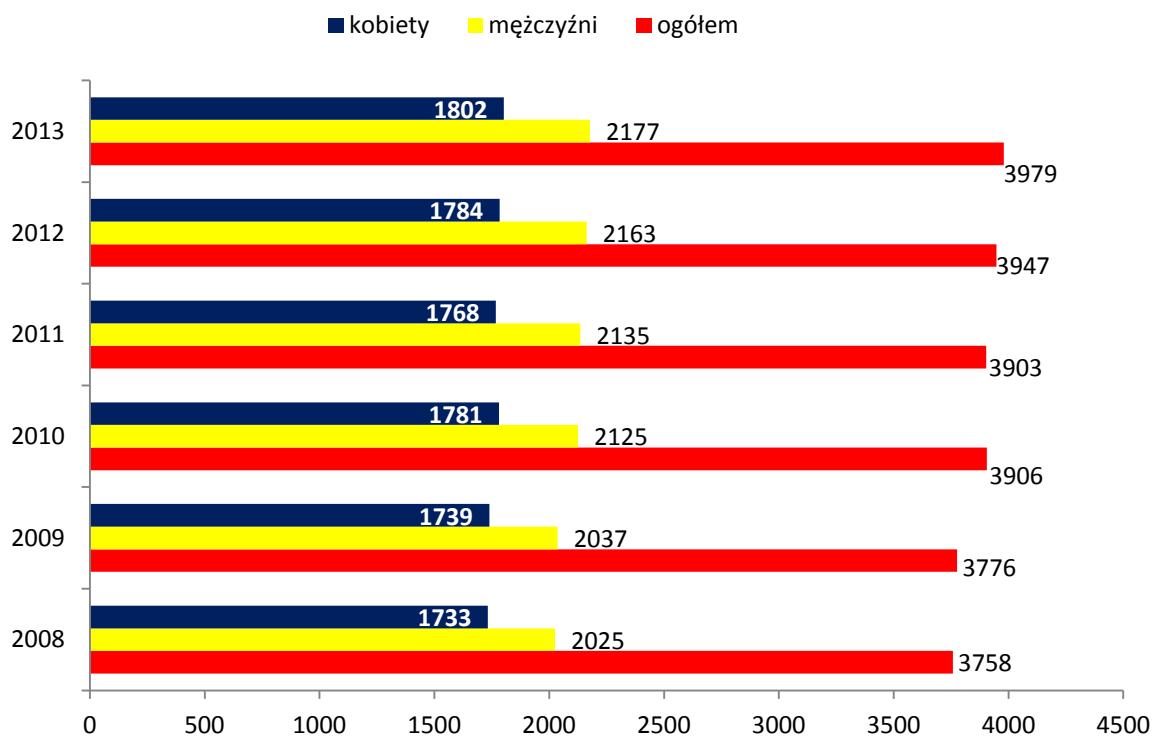
Analizując z kolei strukturę ludności pod względem wieku warto zauważyć, że w przypadku wieku przedprodukcyjnego podział osób ze względu na płeć jest prawie równomierny. O ile w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym nie widać szczególnych dysproporcji w liczbie kobiet i mężczyzn, to już w grupie ludności produkcyjnej dostrzec można przewagę liczby mężczyzn, zaś w grupie osób starszych zdecydowanie dominują kobiety.

Wykres 1. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2013

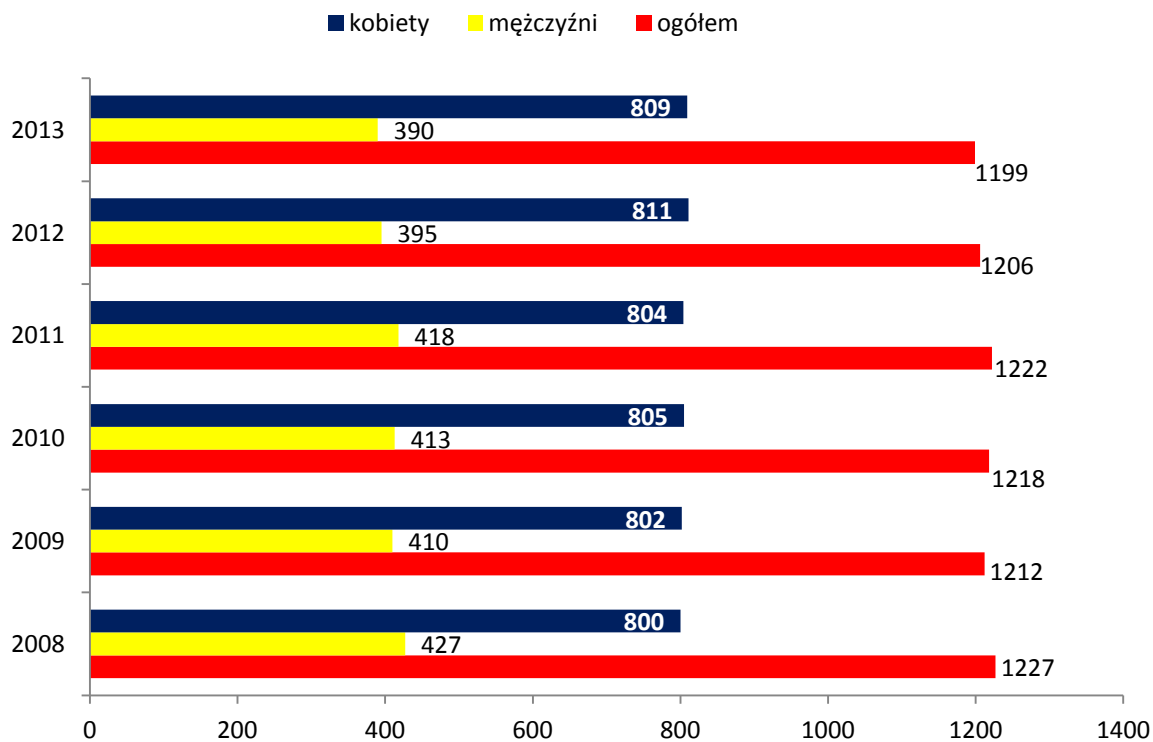
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank danych lokalnych

Wykres 2. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2008-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank danych lokalnych

Wykres 3. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2013

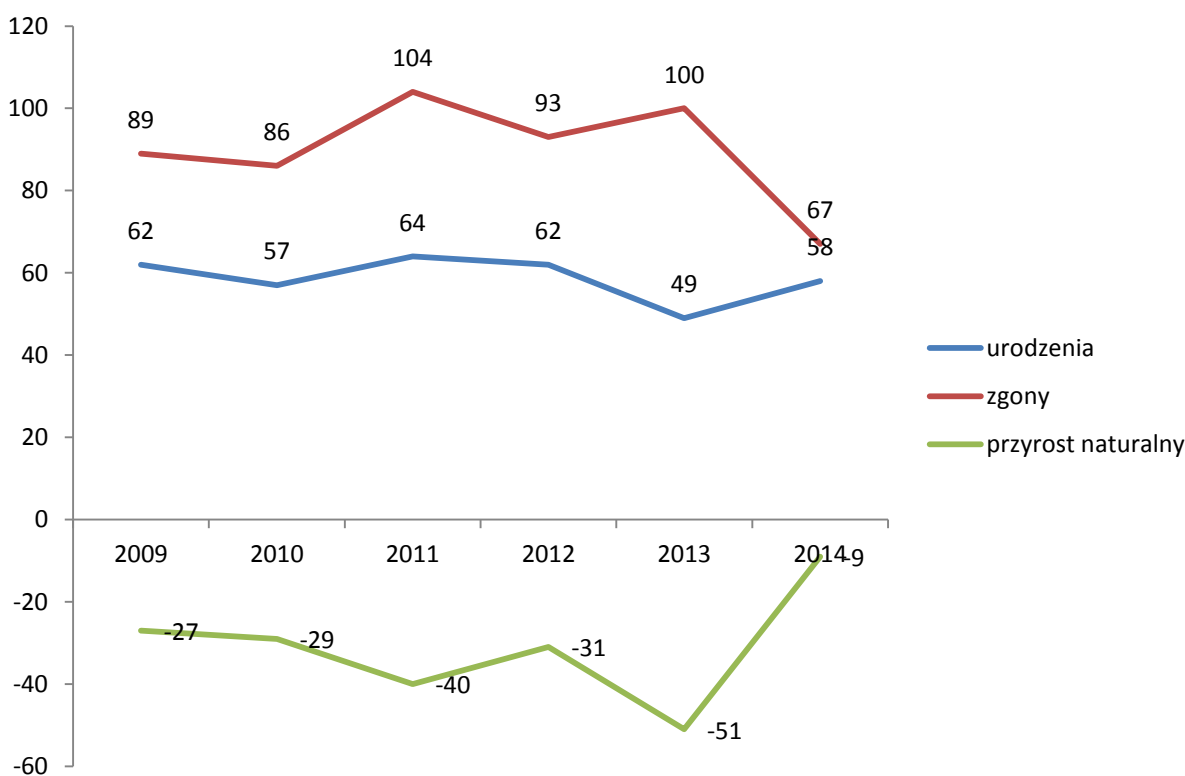

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank danych lokalnych

Trwający proces starzenia się społeczeństwa będący wynikiem korzystnego zjawiska, jakim jest wydłużanie się trwania życia potęgowany jest niskim poziomem dzietności. W analizowanym okresie w Gminie Wartkowice obserwowano niezmiennie ujemny przyrost naturalny. Oznacza to, że każdego roku odnotowuje się przewagę zgonów nad liczbą urodzeń żywych. Największy spadek liczby urodzeń odnotowano w roku 2013, przyrost naturalny wyniósł wówczas „- 51”. Należy przyjąć, iż spadek liczby urodzeń będzie postępował ponieważ w kolejnych latach w wiek największego natężenia urodzeń (25-35 lat) będą wchodziły roczniki kobiet z niżu demograficznego z lat 90-tych i początku XXI w.

Spadkowi liczby urodzeń towarzyszyć będzie systematyczny wzrost oczekiwanej długości życia. W przyszłości będzie to powodować zmniejszanie się podaży pracy i utrudnienia w systemie zabezpieczenia społecznego w wyniku wzrostu liczby i odsetka ludzi starszych.

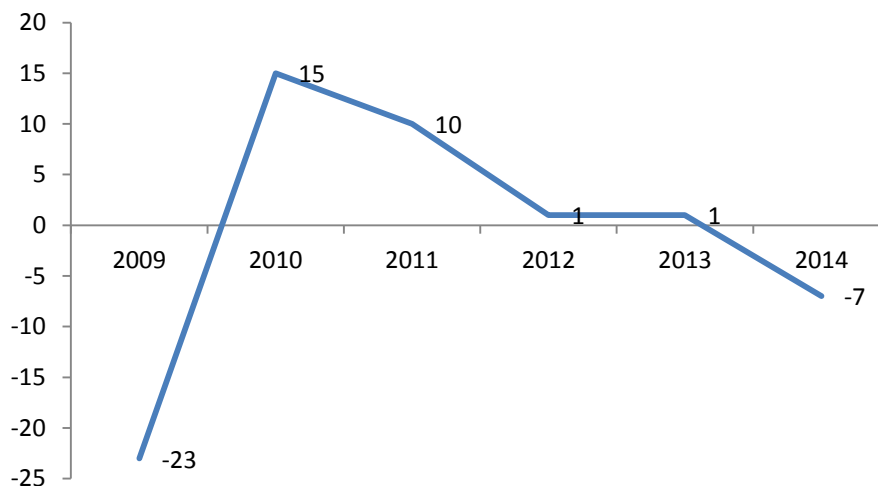
Wykres 4. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2009-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Wartkowice

Na stan ogólnej liczby mieszkańców wpływa również saldo migracji – po czterech latach w których odnotowywano dodatnią wartość tego wskaźnika (choć przy tendencji malejącej), rok 2014 przyniósł ponownie większą liczbę osób, które wymeldowały się z terenu Gminy.

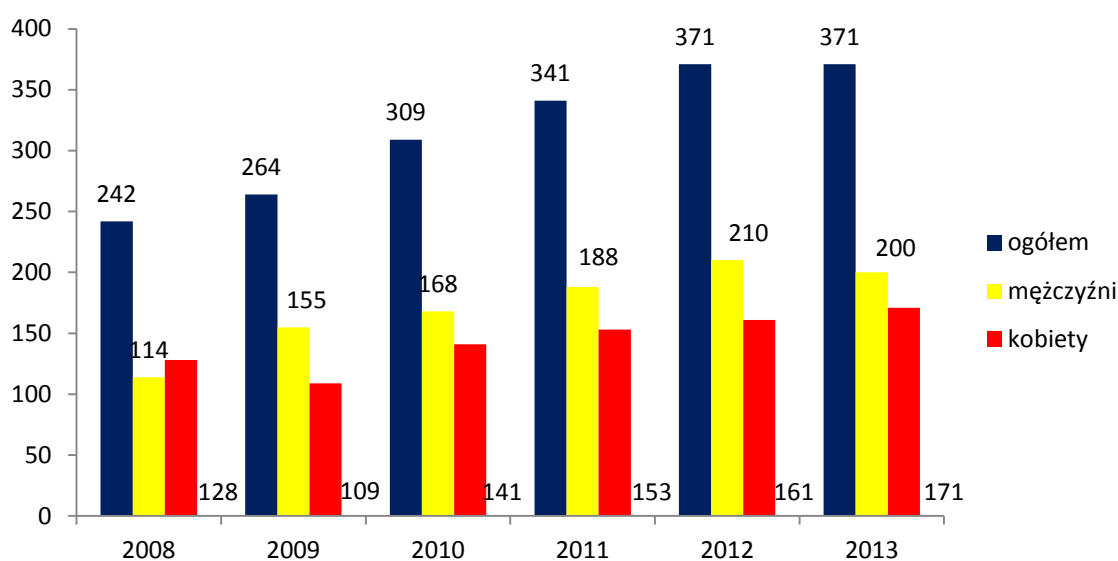
Wykres 5. Saldo migracji wewnętrznych w latach 2009-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Wartkowice

Analizując zasoby ludzkie warto wziąć również pod uwagę lokalne rezerwy kadrowe. W latach 2008 – 2013 można zauważyć wzrost poziomu bezrobocia. W roku 2013 nie odnotowano zmiany tego wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego, natomiast w porównaniu do roku bazowego (2008) liczba ta w 2013 r. wzrosła o 53,3%. Jeśli chodzi o płeć osób pozostających bez zatrudnienia, to z wyjątkiem roku 2008, większość stanowili mężczyźni. Udział osób bezrobotnych (zarejestrowanych) w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wzrósł z 6,4% do 9,3%. Należy jednak podkreślić, iż udział ten był zdecydowanie niższy od odnotowanego w powiecie poddębickim (10,3%). Jednocześnie udział kobiet bezrobotnych (9,5%) w ogólnej liczbie kobiet w wieku produkcyjnym był wyższy niż analogiczny udział mężczyzn (9,2%)⁹.

Wykres 6. Liczba bezrobotnych w latach 2008-2013

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

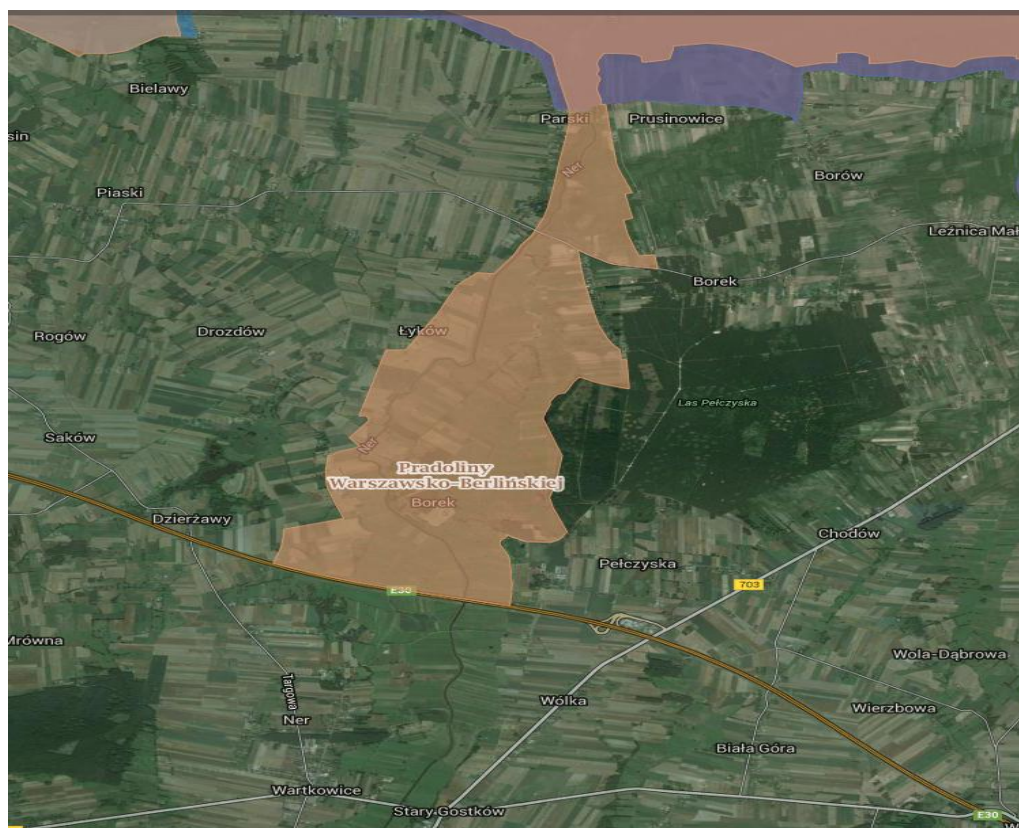
⁹ Wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) zostały podane za Bankiem Danych Lokalnych GUS

2.2.2. Zasoby przyrodnicze

Obszary prawnie chronione na terenie Gminy

Fragment północnej części obszaru Gminy Wartkowice leży na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu – Pradolina Warszawsko-Berlińska. Obszar został utworzony na podstawie Rozporządzenia Wojewody Łódzkiego z dnia 24.03.2009 r. Nr 6/2009¹⁰. Łącznie zajmuje powierzchnię 36 650 ha w powiatach: łęczyckim (gm. Łęczyca, m. Łęczyca, gm. Świnice Wareckie, gm. Grabów, gm. Witonia, gm. Góra św. Małgorzaty, gm. Piątek), kutnowskim (gm. Kutno, gm. Bedlno, gm. Krzyżanów), łowickim (gm. Łowicz, m. Łowicz, gm. Bielawy, gm. Nieborów, gm. Domaniewice), skierniewickim (gm. Bolimów), poddębickim (gm. Uniejów, m. Uniejów, gm. Wartkowice). Celem powołania OChK Pradolina Warszawsko-Berlińska jest ochrona cennych walorów przyrodniczych największej na terenie województwa łódzkiego pradoliny powstałej w okresie plejstoceniowym o specyficznych, choć w znacznym stopniu przekształconych, warunkach środowiska przyrodniczego, wykorzystywanej obecnie przez doliny Bzury i Neru. Obszar stanowi część korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym łączącego dolinę Wisły z doliną Warty.

Rysunek 4 Obszar Chronionego Krajobrazu

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

¹⁰ (Dz. U. W. Łódzkiego nr 75, poz. 710 z 31.03.2009) zmienionego Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego z dnia 30.07.2009 r. Nr 18/2009 (Dz. U. W. Łódz. Nr 236, poz. 2116 z 13.08.2009)

Na terenie Gminy znajduje się 17 pomników przyrody oraz 4 parki (3 zabytkowe i 1 podworski). Pomniki przyrody to drzewa, głównie jesiony, modrzewie, topole, dęby, klony, wiązy w parku w Gostkowie i Bronowie. Wykaz pomników przyrody utworzonych na mocy Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 roku (Dz. U. W. S. Nr 3. poz.9 z 19.02.1998 r.) i zlokalizowanych na terenie Gminy przedstawia tabela poniżej. Parki zabytkowe znajdują się w: Biernacicach (5,10 ha), Bronowie (7,60 ha) oraz Starym Gostkowie (3,90 ha)¹¹.

Park zabytkowy w Biernacicach to pozostałości parku dworskiego (wpisany do rejestru zabytków, zlokalizowany na dz. nr 209 i 212 w obrębie geodezyjnym Biernacice) z dobrze zachowanymi stawami. Możemy znaleźć tam ruiny murowanego dworu Dzierzbickich i spichlerzy. Dawniej pałac posiadał wąskotorowe połączenie kolejowe z siecią kolejek kujawskich¹².

W Bronowie znajduje się park zabytkowy wpisany do rejestru kompleksów zielonych Ziemi Poddębickiej objętych ścisłą ochroną prawną (zlokalizowany na dz. nr 21 w obrębie geodezyjnym Gostków). W miejscowości tej, w modrzewiowym dworze mieszkała Maria Konopnicka¹³. Oryginalny budynek nie zachował się i został przebudowany przez Artura Dzierzbickiego w 1902 roku. Dwór otacza park, gdzie znaleźć można liczne pomniki przyrody - jesiony wyniosłe, graby, dąb i topole¹⁴.

Również pałac w Starym Gostkowie otoczony jest pięknym zabytkowym i charakterystycznym dla epoki parkiem z przełomu XVIII i XIX stulecia w stylu późnego baroku z elementami ogrodu romantycznego (wpisany do rejestru zabytków, zlokalizowany na dz. nr 349/1 w obrębie geodezyjnym Gostków). Obecnie na terenie parku można spotkać takie gatunki drzew jak: wiązy szypułkowe, graby pospolite, dęby szypułkowe, klony, jawory i modrzewie europejskie. Wyjątkową ciekawostką przyrodniczą stanowi bluszcz pospolity oplatający parkowe drzewa na znacznym obszarze (można go spotkać na ok. 90 drzewach). Bluszcz jest rośliną pospolitą, ale kwitnące i owocujące osobniki spotyka się rzadko; podlegają wówczas ochronie. Tak masowe kwitnienie i owocowanie w parku stanowi rzadkość w regionie łódzkim¹⁵.

Na terenie Gminy, w miejscowości Ner, zlokalizowany jest również park podworski wraz ze stawem o łącznej powierzchni 2,91 ha. Park zlokalizowany jest na dz. nr 172/1 położonej w obrębie geodezyjnym Ner. Do dnia dzisiejszego sam dwór nie zachował się. W przeszłości (wg inwentarza z 1727 roku) istniał tu dwór na kopcu. Z opisu i charakteru miejsca można założyć, że stary (poprzedni) dwór również znajdował się tutaj i może obecny staw ma coś wspólnego z zachowanym opisem. Sama wieś Ner wzmiankowana jest od roku 1392.

¹¹ Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Poddębickiego

¹² <http://www.kultura.lodz.pl/>

¹³ <http://ekonastawieni.pl/>

¹⁴ Przewodnik Turystyczny między Bzurą a Nerem

¹⁵ <http://www.parki.org.pl/>

Stanowiła własność prywatną, a w XVIII wieku mieszkali w niej Załuscy, którym można przypisać wzniesienie prawdopodobnie nowożytnego dworu.¹⁶

Tabela 4. Pomniki przyrody Gminy Wartkowie

Lp.	Lokalizacja obiektu	Obręb geodezyjny	Przedmiot ochrony	Opis chronionego obiektu
1	Biernacice, park zabytkowy dz. nr 212	Biernacice	pojedyncze drzewo	jesion wyniosły
			pojedyncze drzewo	modrzew europejski
			pojedyncze drzewo	jesion wyniosły
2	Bronów, park zabytkowy dz. nr 21	Bronów	jednogatunkowa grupa drzew	6 grabów zwyczajnych – altanka grabowa
			pojedyncze drzewo	topola biała
			pojedyncze drzewo	jesion wyniosły
			pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy
			pojedyncze drzewo	jesion wyniosły
3	Stary Gostków, park zabytkowy dz. nr 349/1	Gostków	pojedyncze drzewo	modrzew europejski
			pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy
			pojedyncze drzewo	stanowisko Bluszczu
			pojedyncze drzewo	modrzew europejski
			pojedyncze drzewo	klon zwyczajny
			pojedyncze drzewo	grab zwyczajny
			pojedyncze drzewo	klon jawor
4	Stary Gostków, przy drodze do Poddębic dz. nr 88 (szpaler wschodni) oraz 343/1 i 343/2 szpaler zachodni) -	Gostków	aleja drzew	32 drzewa: lipy, jesiony, wiązy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowie na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017 oraz danych UG Wartkowie

W opracowaniach dotyczących zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego na terenie Gminy Wartkowie planowane jest również utworzenie nowych obszarów chronionego

¹⁶ <http://www.zamkilodzkie.pl/pliki/ner.htm>

krajobrazu – „Doliny Neru”.¹⁷ Ma to być obszar o powierzchni 15 490 ha, którego przedmiotem ochrony jest rzeka Ner, dolina rzeki Pałuszniczy oraz kompleks wydm w rejonie Dobronia¹⁸.

Obecnie na terenie Gminy brak jest obszarów posiadających statut rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, użytku ekologicznego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego czy stanowiska dokumentacyjnego.¹⁹

Lasy

Gmina charakteryzuje się małą lesistością - lasy i grunty leśne stanowią około 11% całkowitej powierzchni Gminy (przy średniej krajowej na poziomie 29%). Lasy na terenie Gminy Wartkowice skupione są w trzech niewielkich kompleksach w okolicach miejscowości:

- Stary Gostków
- Klódno – Biernacie
- Światonia

Znaczna część powierzchni leśnej posiada funkcję lasów wodochronnych. W drzewostanie przeważa sosna.²⁰

Tabela 5. Lesistość Gminy Wartkowice w latach 2008 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lesistość ogółem (ha)	1 632,8	1 653,4	1 645,9	1 645,3	1 644,6	1 646,15
Lesistość (%)	11,3	11,4	11,4	11,4	11,4	11,4
Grunty leśne publiczne ogółem (ha)	1 107,4	1 107,4	1 108,2	1 107,6	1 106,9	1 106,89
Grunty Leśne publiczne Skarbu Państwa (ha)	1 092,8	1 092,8	1 093,6	1 093,0	1 092,3	1 092,29
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych (ha)	1 089,7	1 089,7	1 089,6	1 089,0	1 088,3	1 088,30
Grunty leśne prywatne w ha	525,4	546,0	537,7	537,7	537,7	539,26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Zdecydowaną większość gruntów leśnych zajmują lasy publiczne, stanowiące 67% ogólnej ich powierzchni. Grunty leśne prywatne zajmują 539,26 ha, co stanowi nieco ponad jedną trzecią całkowitej powierzchni lasów.

¹⁷ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

¹⁸ www.wartkowice.pl

¹⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowice na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

²⁰ Ibidem

Rzeźba terenu

Zgodnie z podziałem na regiony geograficzne Gmina Wartkowice położona jest w obszarze Wysoczyzny Łaskiej i Kotliny Kolskiej. Kotlinę tworzy rozszerzona dolina rzeki Warty oraz wylot pradoliny warszawsko - berlińskiej. Samo dno pradoliny zajmuje tylko jej część i znajduje się dalej na północ. Gmina leży na płaskim, lekko wyniesionym ponad dno pradoliny terenie, podnoszącym się w kierunku południowym ku Wysoczyźnie Łaskiej. W ukształtowaniu dominuje mało urozmaicona równina polodowcowa. Głównym elementem krajobrazu jest płaska i rozległa dolina Neru o szerokości od 0,5 do 1,5 km i ogólnym kierunku zbliżonym do kierunku północ – południe rozcinająca Gminę na dwie części. Dolina w części południowej leży na wysokości ok. 115 m n.p.m., w części północnej 105 m n.p.m. Jest to najniższy punkt Gminy. Na zachód od doliny Neru wysokości na obrzeżach Gminy kształtują się na poziomie ok. 120 m n.p.m., opadając ku środkowi, gdzie znajduje się kotlinowate zagłębienie – obszar źródłowy rzeki Pisi. Obszar ten przecinają ponadto wały wydmowe o ogólnym ukierunkowaniu wschód – zachód. Teren leżący na wschód od doliny Neru jest mniej urozmaicony. Najwyżej położony teren znajduje się na południu i wschodzie (ok. 120 m n.p.m.) lekko opadając ku północy do wysokości ok. 105 m n.p.m. Teren rozcina szeroka, słabo uwidocziona w terenie dolina rzeki Gnidy i jej dopływów²¹.

Zasoby naturalne

Na terenie Gminy Wartkowice zostały rozpoznane i udokumentowane następujące złoża kruszywa naturalnego: Spędoszyn Kolonia I, Spędoszyn Kolonia II, Tur²².

Tabela 6. Złoża kruszywa naturalnego w Gminie Wartkowice

Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Zasoby [tys. Mg]		Wydobycie [tys. Mg]
		Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
Spędoszyn Kolonia I (R-o zasobach rozpoznanych szczegółowo)	Kruszywa naturalne (piaski, żwiry)	139	-	-
Spędoszyn Kolonia II (R-o zasobach rozpoznanych szczegółowo)	Kruszywa naturalne (piaski, żwiry)	135	-	-
Ner (E – eksploatowane)	Kruszywa naturalne (piaski, żwiry)	46	-	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2013 r.

²¹ Ibidem

²² Ibidem

Złoże w Spędoszynie I i II to złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo. Złoże Ner jest eksploatowane- wydobywa się tam kruszywa naturalne w tym piaski i żwiry. Udokumentowane złoża stanowią bilansowe zasoby geologiczne, czyli takie, które przy obecnym stanie techniki mogą być z korzyścią eksploatowane.

Wody powierzchniowe i podziemne

Obszar Gminy leży w zlewni rzeki Warty. Główną rzeką jest Ner. Ponadto sieć rzeczną tworzą prawobrzeżne dopływy Neru: Pisia – odwadniająca zachodnią część Gminy i Nida (Gnida) – odwadniająca wschodnią część Gminy. Brak jest większych zbiorników wodnych, występują głównie niewielkie wyrobiska potorfowe²³.

Ciągłe badania wód powierzchniowych realizowane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania, które prowadzone były w 2013 roku są początkiem drugiego etapu sześcioletniego cyklu gospodarowania wodami 2010 – 2015 r., którego celem jest dostarczenie informacji o stanie ekologicznym i chemicznym wód powierzchniowych. Wyniki badań prezentowane są w Raportach o stanie środowiska woj. łódzkiego za kolejne lata. Wody powierzchniowe zostały podzielone na jednolite części wód, czyli jednolite pod względem hydromorfologicznym i biologicznym oddzielne i znaczące części. W 2013 roku przebadano wody powierzchniowe w 74 punktach pomiarowo – kontrolnych. W związku z tym, iż na terenie Gminy Wartkowice nie został zlokalizowany żaden punkt pomiarowo – kontrolny w analizie uwzględniono te, położone najbliżej omawianego obszaru.

Tabela 7. Ocena jednolitych części wód powierzchniowych w 2013 roku

Punkt pomiarowo – kontrolny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Ner – Podłęże	potencjał umiarkowany	przekroczone stężenia średnioroczne	zły
Pisia – Nowy Pudłów	stan umiarkowany	nie badano	zły
Nida – Leźnica Mała	stan umiarkowany	przekroczone stężenia średnioroczne	zły

Źródło: Raport o stanie środowiska woj. łódzkiego za 2013 rok

W wyniku przeprowadzonych badań widać, iż w obu zbadanych punktach pomiarowo – kontrolnych stan chemiczny JCWP jest poniżej stanu dobrego, a stężenia średnioroczne zostały przekroczone. Jeśli chodzi o ocenę ekologiczną to w dwóch przypadkach oceniano stan JCWP i oceniono go jako umiarkowany, a w jednym przypadku (Ner – Podłęże) oceniono potencjał jako umiarkowany.

Na terenie Gminy Wartkowice występują dwa poziomy użytkowe wód podziemnych czwartorzędowy i górnokredowy. Utwory górnej kredy cechują się korzystnymi parametrami

²³ Ibidem

wydajnościowymi i stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy. Pokłady czwartorzędowe zasilane są poprzez infiltrację wód opadowych i powierzchniowych oraz drogą dopływu podziemnego z otaczających doliny wysoczyzn. Z tego właśnie względu są bardzo podatne na zanieczyszczenia.

Pod terenem Gminy prawdopodobnie występują zasoby wód geotermalnych o podobnej charakterystyce jak w innych gminach regionu.

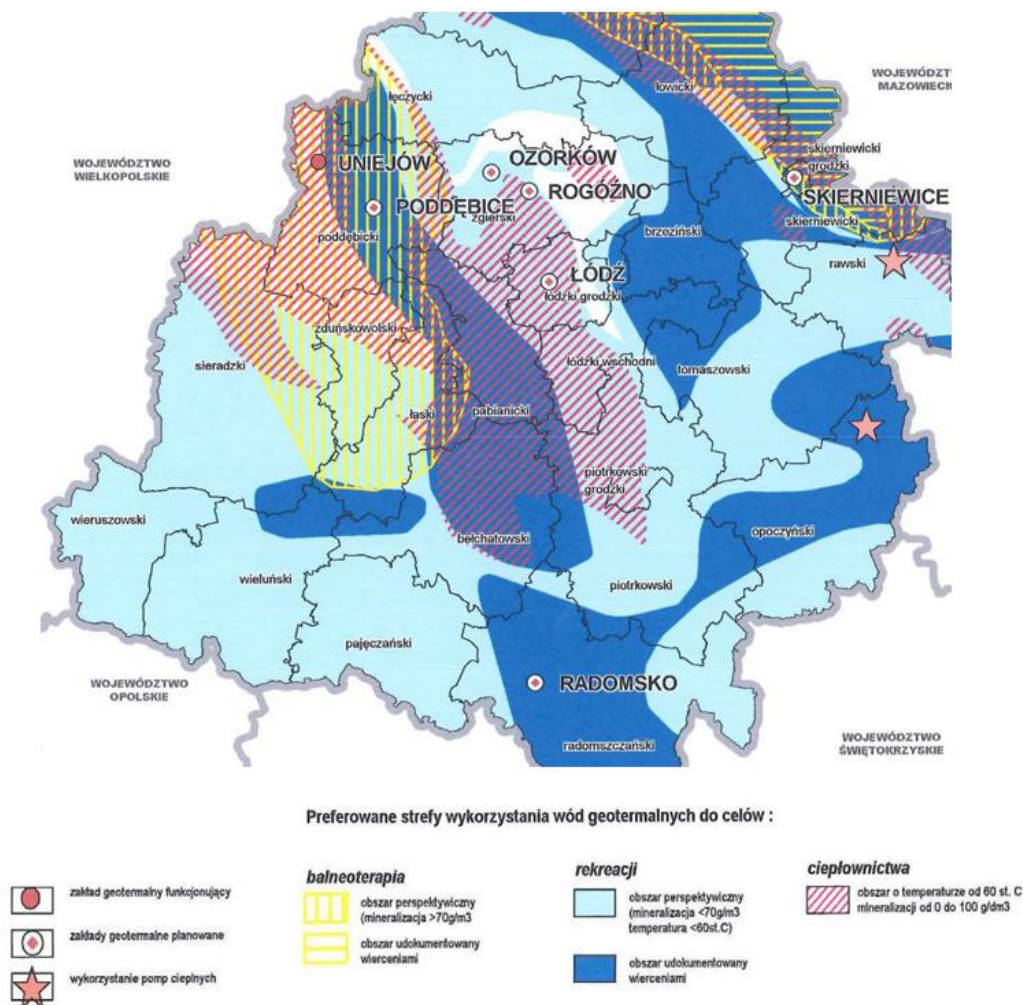
Złoże odwiercone ujęciem Poddębice GT-2 zostało dokładnie rozpoznane i udokumentowane w 2010 roku, kiedy Spółka Geotermia Poddębice Sp. z o. o., wykonała odwiert geotermalny, którym z pokładów piaskowcowych kredy dolnej z głębokości 2 101 m ujęto wody termalne o temperaturze 71°C, mineralizacji 0,432 g/dm³ oraz wydajności na poziomie 116,5 m³/godz. przy samowypływie oraz 290 m³/godz. przy pompowaniu. Poddębicka woda termalna ma charakter wodorowęglanowo – sodowo - wapniowy, hipertermalny i z powodzeniem stosowana jest w ciepłownictwie, w termo i hydroterapii oraz rekreacji. Są to wody słabo zmineralizowane, typu chlorkowo - sodowego, w których występują takie składniki, jak jod i brom. Wody te mogą być zatem wysoce przydatne do celów balneologicznych i rekreacyjnych.²⁴

Na podstawie badań fizyko – chemicznych wody geotermalnej przeprowadzonej przez Instytut Balneoklimatyczny w Poznaniu wodę z geotermii Uniejów określono jako mineralną 0,8% chlorkowo – sodową, bromkowo – borową, hipertermalną²⁵. Wody mogą być wykorzystywane zarówno w celach leczniczych i rekreacyjnych, jak również do ciepłownictwa.

²⁴ Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016

²⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowice na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

Rysunek 5 Wody geotermalne – możliwości wykorzystania

Źródło: *Energia geotermalna w województwie łódzkim – studium przypadku, Urząd Marszałkowski w Łodzi*

Monitorując stan jakości wód podziemnych na terenie Gminy Wartkowie należy uwzględnić wpływ takich obiektów jak:

- autostrada A2;
- stacje paliw w miejscowościach: Stary Gostków i Wartkowie, Łązki;
- składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Stary Gostków - zrekułtywowane
- cmentarze w miejscowościach: Tur, Wartkowie, Dzierżawy, Grabiszew.

Na terenie Gminy funkcjonują trzy Małe Elektrownie Wodne zlokalizowane w miejscowościach Borek, Wólka i Wilkowice oraz dwie elektrownie wiatrowe: w miejscowości Kiki (do 800 kW mocy) oraz o mocy 90 kW w Wartkowicach.²⁶

²⁶ Publikacja „Odnawialne Źródła Energii Przyszłością Lokalnych Grup Działania”

Klimat

Warunki klimatyczne obserwowane na terenie Gminy Wartkowice są typowe dla obszaru centralnej Polski. Średnia roczna temperatura powietrza waha się między 8 a 9°C (lata 1971-2000). Okres zimowy trwa zazwyczaj od 13 grudnia do 2 marca. W tym czasie przez około 40 dni trwa zachmurzenie z opadami śniegu, zaś pokrywa śnieżna występuje przez około 60 dni. W większości roku przeważają wiatry zachodnie, południowozachodnie, wschodnie i północnozachodnie. Dość często zdarzają się cisze, które występują głównie w miesiącach letnich. Największe opady występują w lipcu. Najbardziej suchymi porami roku są jesień i zima²⁷.

Według opracowań Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w rejonie zagrożenia powodzią koncentrują się terenach Gminy Wartkowice położonych wzdłuż rzeki Ner. Potencjalne zagrożenie związane jest ze spływami burzowymi z aglomeracji łódzkiej – duże powierzchnie terenów utwardzonych, zadaszonych oraz z niezadawalający stanem kanalizacji deszczowej. Na terenie Gminy Wartkowice 7 posesji zlokalizowanych jest na terenach zalewowych. Posesje te znajdują się w następujących miejscowościach: Wilkowice – 1 posesja, Pauzew – 4 posesje, Ner – 2 posesje oraz oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wartkowice. Według informacji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych na rzekach przepływających przez teren Gminy Wartkowice wały przeciwpowodziowe nie występują²⁸.

Zasoby kulturowe

Teren Gminy Wartkowice jest obszarem o długiej historii osadniczej – osiłą dawnego osadnictwa była rzeka Ner, a najstarszą udokumentowaną przez wzmianki historyczne miejscowością jest Tur wymieniony już w 1136 r. w spisie posiadłości arcybiskupów gnieźnieńskich. Niegdyś znajdowało się tu targowisko z karczmami, wspomniane również w dokumencie sygnowanym przez księcia Przemysława II z 1280 r. Same Wartkowice to miejscowość o późnośredniowiecznym rodowodzie - najstarsze wzmianki wspominają o zniszczeniu wsi podczas najazdu krzyżackiego, a w zapiskach z końca XIV stulecia znaleźć można nazwiska ówczesnych właścicieli, którymi byli Janko de Warthcouie oraz Jacek de Woyła. Świadectwem dawnego osadnictwa na terenie Gminy mogą być również relikty dawnych grodów. W Krzepocinku w widłach rzek Nidy i Zianu, zachowały się pozostałości wczesnośredniowiecznego grodziska pierścieniowego, należącego do tzw. kultury prapolskiej, datowanego na XI - XIII stulecie, a przez miejscowych nazywanego „Okopami Szwedzkimi”. Średniowieczne grodziska stożkowate znajdują się w Pełczyskach i Pełczyskach - Wólce, datowane są na XIV/XV. W obrębie grodziska w Pełczyskach - Wólce odkryto relikty

²⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowice na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

²⁸ Ibidem

drewnianych budynków, wzniesionych prawdopodobnie w połowie XIV wieku, a użytkowanych do wieku XV²⁹.

Do najciekawszych zabytków oraz miejsc wartych uwagi na terenie Gminy Wartkowice należą:

- 1) **Kościół św. Piotra i Pawła w Turze** - drewniana świątynia wzniesiona w 1754 r. z cennym wyposażeniem wnętrza, w tym barokowymi ołtarzami z XVIII stulecia. Kościół wzniesiony został z fundacji Jakuba Dąbrowskiego, chorążego smoleńskiego. We wnętrzu świątyni zachowała się późnogotycka kamienna chrzcielnica z klasycystyczną drewnianą pokrywą oraz osiemnastowieczne ołtarze dekorowane rzeźbami. Barokowy ołtarz główny zdobiony jest rzeźbami św. Piotra i św. Pawła z połowy XVIII w. Dwa późnobarokowe ołtarze boczne zawierają rzeźby św. Rozalii św. Niewiasty z II połowy XVIII w. W pobliżu kościoła znajduje się także murowana dzwonnica, plebania (XX w.) oraz XIX wieczna organistówka.
- 2) **Zespół pałacowo - parkowy w Gostkowie Starym**, na który składają się: pałac wzniesiony w 1802 r. (obecnie siedziba Urzędu Gminy) oraz otaczający go park krajobrazowy z licznymi drzewami - pomnikami przyrody i stanowiskiem bluszczu Hedera helix. W pobliżu pałacu, przy głównym skrzyżowaniu dróg stoi pomnik upamiętniający walki Legionów Piłsudskiego z armią carską.
- 3) **Dwór w Biernacicach** wzniesiony w XIX wieku dla ówczesnych właścicieli majątku - Dzierzbickich. Do obecnych czasów z całego założenia dworsko-parkowego przetrwały ruiny piętrowego dworu z pozostałością okazałego frontonu, murowany spichlerz oraz park ze stawami. Dwór zachował w całości obwód murów zewnętrznych, pozbawiony jest jednak zadaszenia oraz okien i w znacznej części porośnięty roślinnością, co niewątpliwie dodaje mu uroku. Obecnie obiekt znajduje się w rękach prywatnych.
- 4) **Zespół dworsko - pałacowy w Bronowie** - Bronów pojawia się w XVII wieku jako własność rodu Konopnickich. W 1862 roku po ślubie zamieszkała tu Maria Konopnicka. W dniu 1 września 1995 roku w dworku rozpoczęło działalność Muzeum Oświatowe im. Marii Konopnickiej, założone przez sieradzką filię Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej w Łodzi. Dziś w bronowskim muzeum prezentowane są stare dokumenty, fotografie, rękopisy i książki poetki, jak również meble i sprzęty. W jednym z pomieszczeń oglądać można stare podręczniki, zeszyty i pomoce szkolne. Organizowane są tu wystawy czasowe związane z życiem i twórczością Marii Konopnickiej, często wystawiane są prace dzieci. Dwór otacza park, gdzie znajdziemy liczne pomniki przyrody.
- 5) **Kościół parafialny p.w. Serca Pana Jezusa w Dzierżawach** – murowana świątynia wzniesiona w latach 1954 - 58 za sprawą ks. kanonika Franciszka Jabłońskiego, więźnia obozu hitlerowskiego w Dachau. Przy głównym wejściu do świątyni stoją

²⁹ „Przewodnik turystyczny między Bzurą a Nerem”

pomniki poświęcone dwóm wielkim Polakom: papieżowi Janowi Pawłowi II oraz kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu - Prymasowi Tysiąclecia.

- 6) **Pozostałości wczesnośredniowiecznego grodziska pierścieniowego w Krzepocinku** – datowane na XI - XII stulecie i należące do tzw. kultury prapolskiej. Ze względu na umiejscowienie w obrębie pól uprawnych zostało w dużej części rozorane i rozwiezione. Do dziś jednak dostrzec można jeszcze zarysy wałów. Obiekt został wpisany do rejestru zabytków i podlega ochronie.
- 7) **Park dworski we wsi Ner** – pozostałość dawnego zespołu dworsko - parkowego. Sam dwór już nie istnieje.
- 8) **Dwa grodziska stożkowe w Pełczyskach** – mające charakter kopców, będących pamiątką po istniejących tu dworach obronnych. Pierwsze z grodzisk znajduje się na terenie prywatnego gospodarstwa rolnego i obecnie jest to dość mocno zarośnięty piaszczysty nasyp. Drugie, również stożkowe grodzisko, znajduje się pośród łąk w Pełczyskach - Wólce, także na gruntach prywatnych. Przeprowadzone tu badania doprowadziły do odkrycia reliktyw drewnianych budynków, które powstały w połowie XIV wieku, a użytkowane były do wieku XV. Istniejący do dziś dwór w Pełczyskach pochodzi z przełomu XIX/XX wieku. Dwór otaczają pozostałości parku z tego samego okresu oraz dawnego folwarku. Obiekt pełni obecnie funkcję mieszkalną.
- 9) **Kościół p.w. Narodzenia Matki Boskiej, św. Wawrzyńca i św. Anny** wzniesiony na początku XVIII wieku w Wartkowicach. W 1997 r. przeniesiono go do Wielkopolskiego Parku Etnograficznego w Dziekanowicach. Na jego miejscu znajduje się tablica pamiątkowa. Obecny, bezstylowy kościół, pw. Najświętszej Marii Panny Matki Miłosierdzia, wzniesiono w 1985 r., tuż obok dawnego drewnianego kościoła. W Wartkowicach znajduje się cmentarz rzymskokatolicki ujęty w ewidencji zabytków. Jego centralnym punktem jest neogotycka kaplica. Na szczególną uwagę zasługują nagrobki rodziny Smogorzewskich oraz Marii Pieńkowskiej.
- 10) **Zagroda młyńska w Wilkowicach** – na którą składają się: drewniany młyn wodny z 1922 r. niegdyś wykorzystujący wody Neru oraz drewniany dom młynarza z 1940 r. We wsi stoi dworek, wzniesiony ok. 1900 roku. Obecnie dwór stanowi własność prywatną i jest zamieszkały.
- 11) **Zespół zagrody młyńskiej w Wólce**, na który składa się drewniany młyn z 1905 r., zmodernizowany w latach 80. XX w. oraz murowany dom młynarza, wzniesiony w 1925 r. Trójkondygnacyjny młyn pozbawiony jest dawnych urządzeń wodnych. Obecnie posiada napęd elektryczny i prowadzi działalność usługową. Jest własnością prywatną. W pobliżu działa niewielka elektrownia wodna spiętrzająca i wykorzystująca do swych celów wody rzeki Ner³⁰.

³⁰ „Przewodnik turystyczny między Bzurą a Nerem”

2.3. Zagospodarowanie przestrzenne

W tej części diagnozy społeczno – gospodarczej Gminy Wartkowie omówiony zostanie stan obecny ładu przestrzennego Gminy, który obejmie w szczególności analizę infrastruktury technicznej, uwarunkowań ochrony środowiska oraz infrastruktury społecznej.

2.3.1. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura transportowa i transport publiczny

Przez teren Gminy na odcinku 20 km przebiega oddana do użytku w 2006 r. autostrada A2, która jest częścią korytarza komunikacyjnego Berlin - Moskwa z węzłem komunikacyjnym „Wartkowie”, stwarzającym korzystne i szybkie połączenia zewnętrzne. Na łódzki odcinek autostrady można wjeżdżać czterema węzłami, w tym zlokalizowanym na terenie Gminy przy drodze wojewódzkiej nr 703 Poddębice - Łęczycza - Węzeł Wartkowie.

Przez Gminę przebiegają również drogi wojewódzkie: Nr 703 relacji: Poddębice – Stary Gostków – Łęczycza - Łódź i Nr 469 relacji: Ozorków – Stary Gostków – Uniejów - Koło³².

Wykaz i status pozostałych dróg przebiegających przez teren Gminy prezentuje tabela poniżej.

Tabela 8. Wykaz dróg w Gminie Wartkowie

nr	relacja	długość (km)
powiatowe		
37101	relacji Zelgoszcz – Bronówek – do drogi nr 469	3,8
37102	relacji Rogów – Saków – Wartkowie	6,6
37103	relacji Chodów – droga nr 703–Biała Góra	3,3
37104	relacji Bronów – Niewiesz	1,4
37107	relacji Wartkowie – Praga	7,0
37108	relacji Nowa Wieś – Brudnów	4,3
37109	relacji od drogi nr 469 – Domaniew	3,7
37112	relacji Powodów – Budzynek	1,1
37113	relacji Powodów – Parzęczew	1,4
37154	relacji Felicjanów – Biernacice (droga nr 469)	1,6
razem		34,2
gminne		
104462E	Grabiszew-Dzierżawy (granica gm. Świnice Warckie-(Ładawy)-Grabiszew-Kiki-Saków-Dzierżawy-granica gm. Świnice Warckie	5,047
111001E	Biernacie (Biernacie-granica gm. Poddębice (Józefów))	1,610
111051E	Nowa Wieś (Nowa Wieś-granica gm. Dalików (Aleksandrówka))	0,330
111201E	Wojciechów-Świątonia	2,369
111202E	Świątonia-Brudnówek-Ner Kolonia	7,564
111203E	Sędów-Mrówna (Sędów-Spędoszyn Kolonia-Jadwisin-Kłódno-Mrówna)	5,836
111204E	Wartkowie-Ner (Wartkowie ul. Spółdzielcza-Ner)	2,050

³² www.poddebicki.pl

nr	relacja	długość (km)
111205E	Chodów-Borek (Chodów-Pełczyska-Borek)	4,582
111206E	Pełczyska-(Pełczyska las-Pełczyska skrzyżowanie z drogą wojewódzką 703)	2,084
111207E	Wólka-Wierzbowa (Wólka-Wola Niedźwiedzia-Wola Dąbrowa-Wierzbowa)	3,732
111208E	Krzepocinek-Wierzbowa (granica gm. Łęczycza (Krzepocin)-Krzepocinek-Parądzice-Sucha-Wierzbowa)	4,722
111209E	Sucha- Leźnica Wielka(do granicy gm. Parzęczew) (1,475
111210E	Bronów-Spędoszyn Kolonia (Bronów-Polesie-Spędoszyn)	4,115
111211E	Sędów-Tur	2,166
111212E	Klódno PKP	0,411
111213E	Stary Gostków-Orzeszków (Stary Gostków-Starzyny-Orzeszków)	5,044
111214E	Starzyny-Biała Góra	0,856
111215E	Tur-Truskawiec	1,584
111216E	Stary Gostków-Ujazd (Stary Gostków-Truskawiec-Plewnik Drugi-Ujazd)	5,158
111217E	Plewnik Drugi-Ujazd	1,755
111218E	Powodów Trzeci-Nasale (Powodów Trzeci-granica gm. Dalików)	1,979
111219E	Wartkowice-Ner Kolonia (Wartkowice ul. Nasienna-Ner Kolonia)	1,307
111220E	Pełczyska	1,750
111221E	Powodów Pierwszy-Powodów Drugi	2,737
111222E	Biernacie- Wojciechów	1,353
111223E	Powodów Trzeci (dr. woj. 469 do drogi gm. 111218E)	1,035
111224E	Konopnica-Światonia	1,755
111225E	Konopnica	2,285
111226E	Nowa Wieś (Nowa Wieś-granica gm. Dalików kier. Golice)	0,428
razem		77,119

Źródło: dane UG Wartkowice

Długość dróg asfaltowych wynosi 49,410 km co stanowi blisko 65% całkowitej długości dróg gminnych w Gminie Wartkowice. Ponadto na terenie Gminy znajdują się drogi utwardzone (asfaltowe) nie ujęte w ewidencji dróg gminnych. Przedstawia je tabela poniżej.

Tabela 9. Wykaz dróg utwardzonych nie ujętych w ewidencji dróg gminnych

Nazwa drogi	Długość w km
Chodów-Wola Dąbrowa	0,652
Dzierżawy-Pauzew	0,813
Zelgoszcz-Wólki-Grabiszew	2,760
Nowy Gostków-Spędoszyn	1,500
Parądzice-Krzepocinek	1,517
Wilkowice (od drogi gminnej do spółdzielni)	0,215
Tur (od drogi wojewódzkiej do kościoła)	0,500
RAZEM	7,957

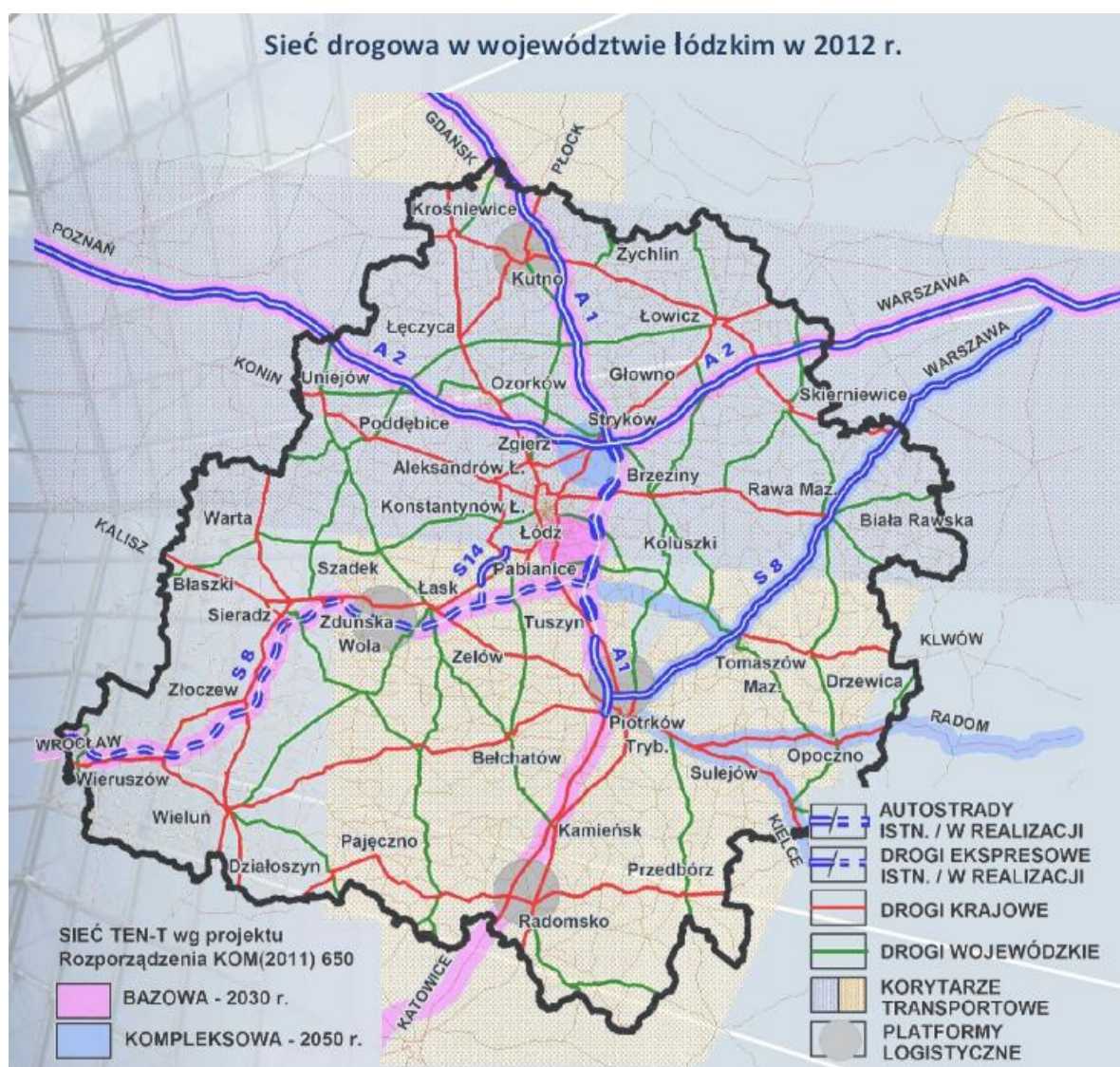
Źródło: dane UG Wartkowice

Przez obszar Gminy Wartkowice przebiega linia kolejowa wchodząca w skład infrastruktury PKP, tzw. magistrala węglowa relacji: Śląsk (Tarnowskie Góry) – Herby – Zduńska Wola (Karsznice) – Inowrocław – Bydgoszcz – Wybrzeże (Porty Gdynia, Gdańsk) ze stacją na

obszarze Gminy w miejscowości Kłódna. Prowadzi ona głównie ruch towarowy i niewielki ruch pociągów pasażerskich. Transportem kolejowym przebiegającym przez teren Gminy przewożone są substancje niebezpieczne stosowane przez przemysł chemiczny³³.

Należy podkreślić wyjątkowo korzystne położenie Gminy w układzie głównych transeuropejskich korytarzy transportowych sieci TEN-T, które sprzyjać powinno również podejmowanym przez Gminę działaniom inwestycyjnym nakierowanym na rozwój gospodarczy regionu.

Rysunek 7 Transeuropejska sieć transportowa (TEN-T)

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego WŁ

³³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowice na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

Gospodarka wodno – kanalizacyjna

Mieszkańcy Gminy Wartkowice zaopatrywani są w wodę z 5 wodociągów komunalnych:

- wodociąg grupowy „Tur” o wydajności 28 m³/h,
- wodociąg grupowy „Gostków Stary” o wydajności 70,5 m³/h,
- wodociąg grupowy „Wierzbowa” o wydajności 72 m³/h,
- wodociąg grupowy „Wartkowice” o wydajności 40,5 m³/h,
- wodociąg grupowy „Kłódna” o wydajności 26,3 m³/h.

Stopień zwodociągowania obszaru Gminy jest wysoki - na 60 miejscowości na terenie Gminy w sieć wodociągową wyposażonych jest 59 miejscowości. Wodociągu nie posiada jedynie wieś Borek licząca 14 mieszkańców (5 gospodarstw)³⁴. Natomiast wg odsetka ludności korzystającej z instalacji wodociągowej (76%) gmina uplasowała się na 5. miejscu w powiecie.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Wartkowice wynosi 22,68 km i posiada 251 przyłączy. W 2013 roku z instalacji korzystało 14,7% ogółu mieszkańców Gminy, co ułożyło gminę na 3. miejscu w powiecie. Ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną, według danych GUS, w 2013 roku wyniosła 92,0 dam³.³⁵

Tabela 10. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Gminie Wartkowice

wodociągi	jedn.	2008	2009	2010	2011	2012	2013
długość sieci rozdzielczej	km	187,3	187,3	187,3	187,3	187,3	188,5
korzystający z sieci	osoba	4 656	4 639	4 761	4 742	4 758	4 754
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	34,5	37,0	36,5	42,0	41,0	41,1
kanalizacja							
długość sieci	km	5,9	7,9	9,3	16,3	19,2	22,7
przyłączenia	szt.	108	138	138	128	249	251
ścieki odprowadzone	dam ³	16,2	15,4	115	95	80	92,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	443	529	539	537	921	921

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Z kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy korzysta 921 mieszkańców oraz ponad 20 podmiotów gospodarczych w tym instytucje i zakłady pracy:

Na terenie Gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków, której użytkownikiem jest Gmina Wartkowice. Inwestycja została zrealizowana przez Gminę Wartkowice wspólnie ze Spółdzielnią Mleczarską "Mleczwart" w Wartkowicach w oparciu o środki z Narodowego

³⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowice na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

³⁵ Dekametr sześcienny- jednostka miary, wielokrotność metra sześciennego

Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi³⁶. Jest to mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków, której stopień redukcji ładunku BZT5 wynosi 99%, CHZT5 – 98,5%, fosforu – 96,9%, azotu – 56,4%, zawiesiny – 96,5%. Urządzenia oczyszczające to: przepompownia ścieków z kratą koszową, trzy komory osadu czynnego, staw stabilizacyjny, poletka osadowe, punkt zlewny ścieków dowożonych. Przepustowość oczyszczalni wynosi 525 m³/d (3000 RLM). Średnia ilość odbieranych ścieków wynosi 219 m³/dobę. Stężenie odprowadzanych ścieków – wartość średnia:

- zawiesina – 38mg/dm³,
- BZT5 – 30,0 mg/dm³,
- CHZT – 83,0 mg/dm³.

W najbliższych latach ze względu na zwiększające się potrzeby mieszkańców i przedsiębiorców z terenu Gminy Wartkowice obiekt wymaga poniesienia kolejnych nakładów finansowych w szczególności związanych z modernizacją i usprawnieniem funkcjonowania systemu oraz rozbudową i zachodzących tam procesów technologicznych. Odbiornikiem ścieków jest rzeka Ner. Ścieki są wywożone przez samochody asenizacyjne do „punktu zlewnego” ścieków sanitarnych przy oczyszczalni ścieków w Wartkowicach. Jest to betonowy zbiornik otwarty o objętości szacunkowej ok. 10 m³ bez żadnych urządzeń³⁷. Obecnie do oczyszczalni ścieków poprzez zbiorczą kanalizację sanitarną doprowadzane są ścieki z terenu Wartkowic, Starego Gostkowa, Neru, Białej Góry, Spędoszyna oraz Wólki. Jest to sieć grawitacyjno – ciśnieniowa o łącznej długości 22,68 km. Aktualnie zbiorowym odbiorem ścieków objęte jest 251 gospodarstw domowych, a także firmy i instytucje takie jak: Zakłady Tytoniowe JTI Polska sp. z o.o. w Starym Gostkowie, Dom Pomocy Społecznej w Starym Gostkowie, budynek Urzędu Gminy Wartkowice, Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Starym Gostkowie, Komisariat Policji w Wartkowicach, Zespół Szkół w Wartkowicach, Zakład Przetwórstwa Mięsnego "Messer" w Wartkowicach. Począwszy od 2001 roku na terenie Gminy Wartkowice w 238 gospodarstwach domowych uporządkowana została gospodarka ściekowa poprzez zainstalowanie przyzagrodowych oczyszczalni ścieków. Spośród ogólnej liczby (238 szt.) oczyszczalni przyzagrodowych zlokalizowanych na terenie Gminy ponad 90% (220 szt.) wybudowanych zostało przez Gminę Wartkowice. Wybudowane oczyszczalnie ścieków zastąpiły istniejące, często nieszczelne szamba, co korzystnie wpływa na ochronę gruntów rolnych i wód gruntowych. Powyższe oczyszczalnie wybudowane zostały na terenach o rozproszonej zabudowie. Projekt realizowany przez Gminę przyczynił się do poprawy warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych. Wykonano również odprowadzenie ścieków oczyszczonych rurociągami z rur PCV do otwartych cieków wodnych bądź do gruntu poprzez drenaż rozsączający. Ponadto przeprowadzono rozruch technologiczny, uzyskano pozytywne wyniki

³⁶ www.wartkowice.pl

³⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowice na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

badań ścieków oczyszczonych pobranych ze wszystkich oczyszczalni, przeszkolono mieszkańców w zakresie obsługi i eksploatacji urządzeń³⁸.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z nowym systemem odbioru odpadów, gminy przejęły obowiązek podpisania umowy z firmą wywozową wyłonioną w drodze przetargu

Do 31 grudnia 2009 roku na terenie Gminy istniało składowisko odpadów w Gostkowie Starym o pow. 1 ha i pojemności 5 040 m³. Strefa ochronna wynosiła 500 m.³⁹ Składowisko zostało zrekultywowane w 2012 roku.

Nowe uregulowania prawne w zakresie gospodarowania odpadami wprowadziły pojęcie Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK). Jest to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 tys. mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki (BAT) i technologii. Rolę RIPOK może pełnić:

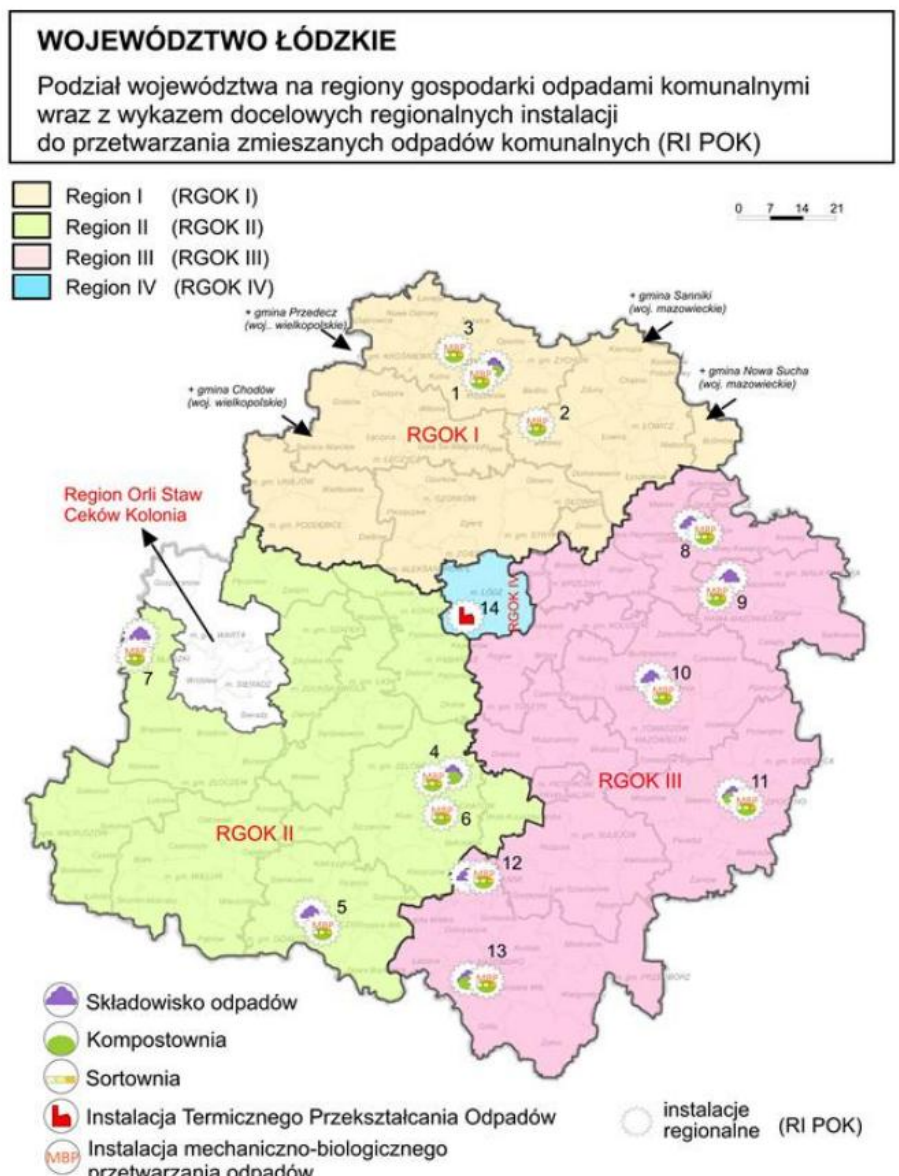
- Instalacja termicznego przekształcania odpadów
- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów
- Instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych w celu wytworzenia produktu o właściwościach nawozowych lub środków poprawiających właściwości gleby spełniające wymagania określone w odrębnych przepisach
- Instalacje umożliwiające składowanie odpadów powstających w procesie MBP oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przez okres nie krótszy niż 15 lat

Gmina Wartkowice należy do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w podregionie zachodnim województwa łódzkiego. Mapa poniżej przedstawia podział województwa łódzkiego na podregiony w zakresie gospodarowania odpadami.

³⁸ www.wartkowice.pl

³⁹ Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Poddębickiego

Rysunek 8 Podział województwa łódzkiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi

Źródło: <http://www.oskzg.pl/materialy/Lodz/3.pdf>

Energetyka, ciepłownictwo i gazownictwo

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w energię jest stacja zasilająca 110/15KV „Poddębice”, a w sytuacjach awaryjnych stacja w Ozorkowie, Świnicach Warckich, Łęczycy. Z lokalnych stacji transformatorowo – rozdzielczych 15/0, 4/0, 23 KV energia doprowadzana jest do linii niskiego napięcia, a następnie do indywidualnych odbiorców. Przez teren Gminy przebiega linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia (220 KV) systemu przesyłowego⁴⁰.

Gmina nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Zaopatrzenie w ciepło rozwiązane jest poprzez lokalne kotłownie dla potrzeb budynków użyteczności publicznej

⁴⁰ Ibidem

i usługowej. Natomiast budynki jednorodzinne ogrzewane są z palenisk domowych, gdzie źródłami ciepła są głównie węgiel kamienny lub miał⁴¹.

Przez teren Gminy Wartkowie przebiega sieć gazowa średniego ciśnienia w obrębie miejscowości: Nowa Wieś, Wilkowice, Tur, Truskawiec, Stary Gostków i Wartkowie⁴². Parametry sieci gazowej Gminy zostały zaprezentowane w tabeli poniżej. Długość gazociągu wynosi ok. 8 610 m, a z sieci korzysta 19 mieszkańców Gminy. Zużycie gazu w 2013 roku wyniosło 2,9 tys. m³. Ponadto z sieci gazowej korzystają również podmioty prywatne – JTI Polska sp. z o.o.- oraz podmioty publiczne – Zespół Szkół w Wartkowicach oraz Dom Pomocy Społecznej w Gostkowie Starym.

Tabela 11. Sieć gazociągowa w Gminie Wartkowie

	jedn.	2008	2009	2010	2011	2012	2013
długość czynnej sieci ogółem	m	8 610	8 610	8 610	8 610	8 610	8 610
odbiorcy gazu	gosp.dom.	3	3	3	3	4	6
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.dom.	1	1	1	1	1	1
zużycie gazu	tys.m ³	2,10	1,70	2,30	2,00	2,7	2,9
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	10	10	10	10	13	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy zlokalizowane są dwie elektrownie wiatrowe – w obrębie Kiki i Wartkowie. Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia liczbę i lokalizację istniejących oraz planowanych elektrowni wiatrowych na terenie Gminy Wartkowie.

Tabela 12. Elektrownie wiatrowe w Gminie Wartkowie

Elektrownie wiatrowe (elementy istniejące i planowane)				
Lokalizacja (nr ewidencyjny działki, obręb)	Stan realizacji	Moc	Wysokość wieży [m]	Ilość elektrowni wiatrowych
nr ew. działek: 106/2 i 108/2, obręb Wólka	planowana	do 300 kW	32,5	2
nr ew. działki 39/1, obręb Kiki	istniejąca	800 kW	73,25	1
nr ew. działki 305, obręb Wartkowie	istniejąca	90 kW	22	1
nr ew. działki 156/1, obręb Wierzbowa	planowana	do 800 kW	do 75	1
nr ew. działki 510, obręb Tur	planowana	do 2 MW	do 80	1
nr ew. działki 506/4, obręb Tur	planowana	do 2,5 MW	do 143	1

⁴¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowie na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

⁴² Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Fundacji „PRYM” dla obszaru gmin: Parzęczew, Zgierz, Wartkowie, Dalików i Łęczycza

Elektrownie wiatrowe (elementy istniejące i planowane)				
Lokalizacja (nr ewidencyjny działki, obręb)	Stan realizacji	Moc	Wysokość wieży [m]	Ilość elektrowni wiatrowych
nr ew. działki 20/10, obręb Wilkowice	planowana	do 2,5 MW	do 143	1
nr ew. działki 1/ 2, obręb Polesie	planowana	do 1,5 MW	od 60 do 100	1
nr ew. działki 4, obręb Światonia	planowana	do 1,5 MW	do 130 (wysokość całkowita)	1

Źródło: dane UG Wartkowice

W Gminie Wartkowice planowane są również inwestycje związane z budową elektrowni fotowoltaicznych. Lokalizację oraz planowaną moc poszczególnych inwestycji fotowoltaicznych przedstawia tabela poniżej.

Tabela 13. Planowane elektrownie fotowoltaiczne w Gminie Wartkowice

Elektrownie fotowoltaiczne		
Lokalizacja (nr ewidencyjny działki, obręb)	Stan realizacji	Moc
nr ew. działki 34, obręb Łążki	planowany	do 0,982 MW
nr ew. działki 20/10, obręb Wilkowice	planowany	do 2 MW
nr ew. działek 142, 143, 144/1, 144/2, 145/1, 145/2 obręb Nowa Wieś	planowany	do 0,62 MW
nr ew. działki 38, obręb Bronów	planowany	do 1 MW
nr ew. działki 5, obręb Nowa Wieś	planowany	do 1 MW
nr ew. działki 511/2 , obręb Tur	planowany	do 1 MW
nr ew. działki 184/1, obręb Spędoszyn Kolonia	planowany	do 0,5 MW

Źródło: dane UG Wartkowice

2.4. Ochrona środowiska

Ochrona wód

W wyniku badania jakości wód podziemnych przeprowadzonego przez WIOŚ w ramach monitoringu diagnostycznego w 2011 roku, uzyskano wyniki w 52 punktach pomiarowo-kontrolnych. Tabela poniżej przedstawia wyniki pomiaru dla punktu kontrolnego w Wartkowicach.

Tabela 14. Klasyfikacja wód podziemnych w punkcie obserwacyjno-pomiarowym w Wartkowicach wraz ze wskaźnikami decydującymi o klasie czystości

Miejscowość	Rodzaj wód	Nr JCWPd	Stratygrafia	Klasa czystości	Wskaźniki decydujące o klasie
Wartkowice	W	79	Cr2	I	pH, TOC, PEW, temperatura, tlen rozp, NH ₄ , Sb, As, NO ₃ , NO ₂ , B, Cl, Cr, CN, F, PO ₄ , Al, Cd, Mg, Mn, Cu, Ni, Pb, K, Hg, Se, SO ₄ , Na, Ag, Ca, HCO ₃ , Fe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Łodzi

Pomiar wykazał, że wody podziemne pobrane z punktu pomiarowego w Wartkowicach klasyfikują się do I klasy czystości. Dodatkowo w Programie Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2016 (z perspektywą na lata 2017 - 2020) zawarto informacje dotyczące ujęć wód podziemnych Gminy Wartkowice wraz z charakterystyką procesu uzdatniania pobieranej wody. Dane te zostały zamieszczone w tabeli poniżej.

Tabela 15. Charakterystyka ujęć wód podziemnych Gminy Wartkowice

Nazwa ujęcia	Zaopatrywane miejscowości	Charakterystyka pobieranej wody i procesu uzdatniania
Wierzbowa	Wierzbowa, Wierzbówka, Nasale, Wola Niedźwiedzia, Wola-Dąbrowa, Krzepocinek, Powodów Pierwszy, Powodów Drugi, Powodów Trzeci, Parądzice, Sucha Dolna, Sucha Górna, Chodów, Pelczyska, Łążki.	woda uzdatniania w zbiorniku kontaktowym woda - powietrze – ozon oraz na filtrach multimedialnych, odżelazianie, odmanganianie, ozonowanie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne będą odprowadzane do rowu melioracyjnego
Tur	Tur, Truskawiec, Wilkowice, Nowa Wieś, Plewnik, Plewnik Pierwszy, Ujazd, Orzeszków.	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
Wartkowice	Wartkowice, Spędoszyn, Zawada, Ner, Ner-Parcel, Ner-Kolonia, Dzierżawy.	na przełomie lat 2014/2015 wykonano system uzdatniania wody
Stary Gostków	Stary Gostków, Wólka, Starzyny, Biała Góra, Drwalew, Pelczyska, Orzeszków.	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do kanalizacji sanitarnej i na oczyszczalnię ścieków
Kłódno	Kłódno, Kłódno Kolonia, Kłódno	woda uzdatniania na dwóch filtrach żelaza

	Stacja, Jadwisin, Lewiny, Nowy Stary Gostków, Biernacice, Dzierżawy, Szarów, Karnice, Saków, Grabiszew, Bronów, Zalesie, Polesie, Bronówek, Konopnica, Mrówna, Brudówek, Spędoszyn Kolonia, Spędoszyn, Wólki, Kiki, Zelgoszcz, Światonia, Zacisze, Sędów, Piotrów.	i manganu o złożu katalitycznym, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane poprzez odstojnik do rowu własności PKP
Wartkowice	Ujęcie na terenie Spółdzielni Mleczarskiej „Mleczwart”	Woda jest uzdatniania na stacji odżelaziania wody, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja, podchlorynem, sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane są do kanalizacji sanitarnej i na oczyszczalnię ścieków w Wartkowicach
Stary Gostków	Ujęcie na terenie zakładu JTI Polska Sp. z o.o.	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach odżelaziaczach dwóch kolumnach jonitowych, odżelazianie, odmanganianie, demineralizacja, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo, wody popłuczne odprowadzane są poprzez odstojnik do kanalizacji sanitarnej i na oczyszczalnię ścieków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2016 (z perspektywą na lata 2017-2020) oraz dane UG Wartkowice

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Poddębicach na podstawie posiadanych danych dokonuje analizy jakości wody w celu zaplanowania przez Właścicieli/Administratorów wodociągów działań naprawczych mających na celu zaopatrzenie konsumentów w wodę o właściwej jakości. W wyniku analizy stwierdzono, że wodociąg sieciowy w Wartkowicach używa wody warunkowo przydatnej do spożycia, z uwagi na brak innych źródeł zaopatrzenia na tym obszarze⁴³.

Tabela 16. Ocena przydatności wody do spożycia w Gminie Wartkowice

Producent wody	Eksplloatowany wodociąg (zaopatrywane miejscowości)	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba zaopatrywanej ludności [tys.]	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku	Jakość wody na koniec 2011 r.
Gmina Wartkowice	Wartkowice	149,62	1,023	mętność, żelazo (8 miesięcy)	warunkowo przydatna (15.12.2015r.)
	Stary Gostków	164,62	0,632	-	przydatna
	Tur	115,00	0,779	-	przydatna
	Kłódno	277,04	1,683	-	przydatna
	Wierzbowa	178,08	1,047	-	przydatna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Poddębicach

Główną przyczyną warunkowej oceny przydatności wody do spożycia jest ponadnormatywna zawartość związków żelaza, co może wynikać z braku systemu uzdatniania bądź nieskutecznego procesu uzdatniania wody.

⁴³ www.pis.lodz.pl

Na terenie Gminy Wartkowie nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo - kontrolnych państwowego monitoringu środowiska. Punktami pomiarowymi charakteryzującymi jakość wód rzek występujących w Gminie Wartkowie są punkty Ner - Poddębice oraz Pisia - Borowiec badanych w ramach monitoringu operacyjnego. Rzeka Ner kwalifikuje się jako rzeka o umiarkowanym potencjale ekologicznym. Elementy biologiczne osiągnęły wartości określone dla umiarkowanego potencjału. Wartości graniczne wskaźników jakości wód dla elementów biologicznych są określone w załącznikach nr 1 - 4 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. 2008 Nr 162, poz. 1008). Rzeka Pisia charakteryzuje się dobrym potencjałem ekologicznym, co oznacza, że obecne są niewielkie zmiany w wartościach odpowiednich biologicznych elementów jakości w porównaniu do wartości przyjętych dla maksymalnego potencjału ekologicznego. Według opracowań Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w rejonie zagrożenia powodzią znajdują się tereny Gminy Wartkowie położone wzdłuż rzeki Ner. Potencjalne zagrożenie związane jest ze splotami burzowymi z aglomeracji łódzkiej – duże powierzchnie terenów utwardzonych, zadaszonych oraz niezadowolający stanem kanalizacji deszczowej⁴⁴.

Ochrona powietrza

Na jakość powietrza w Gminie Wartkowie pewien wpływ mogą mieć emisje napływające z sąsiednich ośrodków przemysłowych: Konina czy Łodzi. Na terenie Gminy nie ma przemysłu ciężkiego i większych przemysłowych źródeł zanieczyszczenia powietrza. Źródłem zanieczyszczeń powietrza w Gminie Wartkowie jest emisja toksycznych substancji z lokalnych kotłowni i pieców węglowych używanych w indywidualnych gospodarstwach domowych. Takie lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z długości sezonu grzewczego. Spala się w nich różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które są źródłem emisji dioksyn, gdyż proces spalania jest niepełny i zachodzi w stosunkowo niskich temperaturach. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (ok. 20%), siarki (1-2%) oraz azotu (1%). Potencjalne źródło zanieczyszczeń stanowią obiekty użyteczności publicznej i podmioty gospodarcze wyposażone w kotłownie węglowe:

- Przedszkole Publiczne w Wartkowicach,
- Punkt Przedszkolny w Pełczyskach,
- Bank Spółdzielczy w Wartkowicach,
- Spółdzielnia Mleczarska „Mleczwart” w Wartkowicach,
- Zakład Rzeźniczo- Wędliniarski Stanisław Katusza w Białej Górze.⁴⁵

⁴⁴ Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2016 (z perspektywą na lata 2017-2020)

⁴⁵ Ibidem oraz dane UG Wartkowie

Największe zagrożenie ze strony komunikacji stanowi odcinek autostrady A2 przecinający północno - wschodnią część Gminy. W 2010 r. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi przeprowadził pomiary natężenia ruchu, gdzie średni dobowy ruch wyniósł:

- Węzeł Wartkowice – Węzeł Emilia: 16 851 pojazdów silnikowych;
- Dąbie – Węzeł Wartkowice: 17 932 pojazdów silnikowych.

Średnioroczne wartości stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu w rejonie autostrady A2 w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Gminy Wartkowice zaprezentowane zostały w tabeli poniżej.

Tabela 17. Wyniki pomiarów stężeń SO₂ i NO₂ wzdłuż istniejącej autostrady A2 w 2011 roku

	Dwutlenek siarki (SO ₂)			Dwutlenek azotu (NO ₂)		
	Średnia sezon letni	Średnia sezon zimowy	Średnia roczna	Średnia sezon letni	Średnia sezon zimowy	Średnia roczna
Dzierżawy	3,5	6,4	4,9	15,1	20,6	17,8
Pełczyska	4,3	6,8	5,5	15,8	24,3	20,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Opracowania monitoringu środowiska w okolicach istniejących i planowanych autostrad i dróg szybkiego ruchu w województwie łódzkim w 2011 roku

W punktach pomiarowych Dzierżawy i Pełczyska średnioroczne stężenia dwutlenku siarki wyniosły odpowiednio: 4,9 µg/m³ i 5,5 µg/m³. W przypadku dwutlenku azotu stężenia przyjęły wartości odpowiednio: 17,8 µg/m³ i 20,1 µg/m³. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost wartości stężeń tych związków w powietrzu.

Ochrona gleby

Gmina Wartkowice posiada średnio korzystne warunki glebowe. Na jej terenie występuje znaczne zróżnicowanie pod względem jakości gruntów. Najkorzystniejsze warunki glebowe mają miejscowości: Bronów, Łązki, Saków i Kiki, Grabiszew, Powodów, Wólka, Biernacice. Najgorsze warunki glebowe posiadają miejscowości: Zelgoszcz, Kolonia Spędoszyn, Sędów i Polesie, Gostków Nowy i Kłodno. Poważnym czynnikiem degradacji gleb jest ich nadmierne zakwaszenie i zubożenie w składniki pokarmowe, jak fosfor, potas i magnez⁴⁶.

Największy wpływ na jakość gleb na terenie Gminy mają:

- ruch samochodowy;
- nieuporządkowana gospodarka odpadami, powstawanie dzikich składowisk odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych;
- nieuporządkowana gospodarka ściekowa, infiltracja zanieczyszczeń z nieszczelnych szamb;

⁴⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowice na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

- wysoka chemizacja rolnictwa oraz niewłaściwe i nadmierne stosowanie nawozów i środków ochrony roślin; niewłaściwe stosowanie i magazynowanie nawozów naturalnych (obornik, gnojowica);
- erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów;
- niszczenie pokrywy glebowo - roślinnej poprzez wzrost urbanizacji terenu, rozwój zabudowy mieszkalnej, przemysłowej i usługowej⁴⁷.

Tabela 18. Odczyn i potrzeby wapnowania gleb

		Procent gleb o odczynie					Wn
Gmina	Wartkowice	bardzo kwaśnym	kwaśnym	lekko kwaśnym	obojętnym	zasadowym	65
		38	38	19	5	-	
		Potrzeby wapnowania gleb w procentach					
Gmina	Wartkowice	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne	
		31	25	19	10	15	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego

Gleby Gminy Wartkowice charakteryzują się znacznym udziałem gleb o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym. Duże zakwaszenie obniża przydatność rolniczą gleb, w związku z tym wymagane jest podjęcie procesu wapnowania. Wysokość dawek nawozów, jest uzależniona od zawartości w glebie przyswajalnych makroskładników, które są wyznacznikiem wysokiego i dobrego jakościowo plonu. Poważnym czynnikiem degradacji gleb jest ich nadmierne zakwaszenie i zubożenie w składniki pokarmowe, jak fosfor, potas i magnez⁴⁸. Wskaźnik bonitacji negatywnej (Wn), czyli procent gleb wymagających wapnowania w Gminie Wartkowice wyniósł 65, co oznacza, że 65% gleb Gminy wymaga wapnowania.

Przyjmując za kryterium bonitacje jakości i przydatności rolniczej gleb, opracowaną przez IUNG Puławy (1981 r.), na obszarze województwa łódzkiego można wydzielić obszary potencjalnego zagrożenia suszą. Duże zagrożenie suszą glebową może wystąpić w gminach północnych, a także północno - zachodnich województwa, w tym m.in. w Gminie Wartkowice⁴⁹.

⁴⁷ Ibidem

⁴⁸ Ibidem

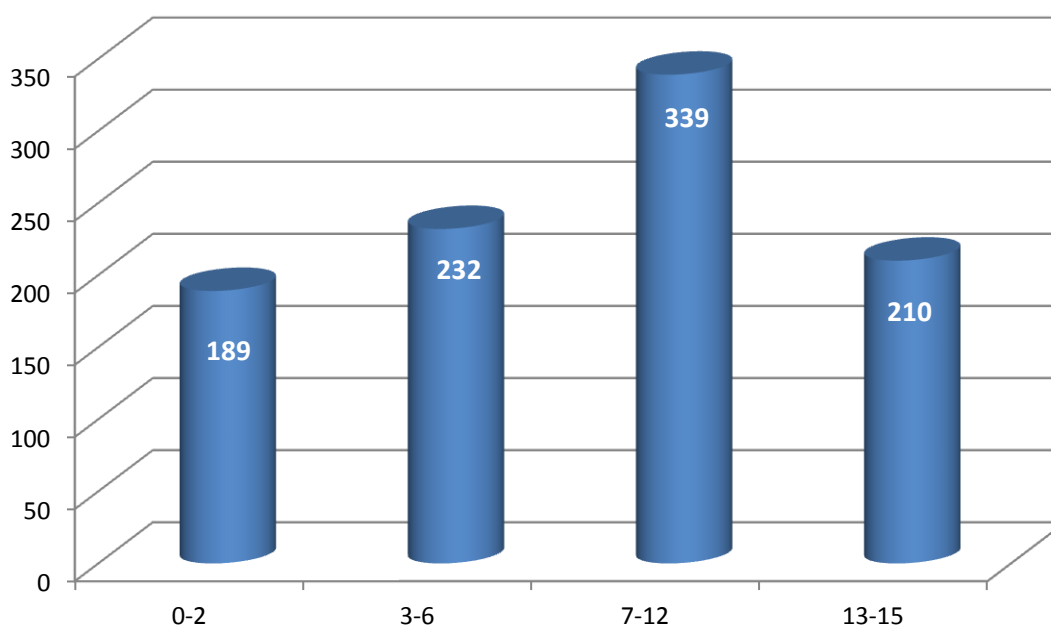
⁴⁹ Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2016 (z perspektywą na lata 2017-2020)

2.5. Infrastruktura społeczna

2.5.1. Edukacja

Zgodnie z Ustawą o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (tekst jednolity Dz U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zmianami) obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego, w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat, oraz trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej niż do 18 roku życia. Odnosząc się do powyższych wytycznych liczba mieszkańców Gminy Wartkowice objętych obowiązkiem szkolnym wynosi 842, co stanowi 13% ogółu ludności Gminy. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego łączna liczba osób znajdujących się w wieku edukacyjnym właściwym dla nauczania podstawowego w 2013 r. wyniosła w Gminie 339. W wieku gimnazjalnym było natomiast 210 osób.

Wykres 7. Ludność Gminy wg edukacyjnych grup wieku w 2013 roku

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W Gminie Wartkowice zlokalizowane są następujące placówki edukacyjne:

- **Zespół Szkół w Wartkowicach** - w obecnej strukturze organizacyjnej - jako zespół szkół – szkoła podstawowa i gimnazjum - placówka funkcjonuje od 1 września 2003 roku. W murach szkoły znajduje się jeden oddział przedszkolny. W roku szkolnym 2014/2015 w szkole podstawowej uczyło się 199 uczniów, 176 gimnazjalistów i 18 przedszkolaków;
- **Szkoła Podstawowa w Kłódnej oraz oddział przedszkolny;**

Na terenie Gminy funkcjonują także:

- Publiczne Przedszkole w Wartkowicach;

- Punkt Przedszkolny w Drwalewie;
- Punkt Przedszkolny w Parądzicach;
- Punkt Przedszkolny w Pełczyskach.

Dodatkowo do prowadzenia obsługi administracyjnej i finansowej szkół i przedszkoli powołano Gminny Zespół Obsługi Oświaty w Wartkowicach. Do zadań Zespołu należy przede wszystkim:

- obsługa administracyjno-finansowa i organizacyjna szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli funkcjonujących na terenie Gminy Wartkowice;
- organizacja dowozu dzieci do szkół (w tym: organizowanie przetargów na przewóz dzieci do szkół; opracowywanie przy udziale dyrektorów placówek oświatowych rozkładów jazdy autobusów zapewniających dowóz; organizowanie pracy opiekunów dzieci w czasie dowozów itp.).⁵⁰

Według danych Urzędu Gminy na terenie Gminy znajdują się 4 pracownie komputerowe, a łączna liczba komputerów wynosi 106, w tym z dostępem do Internetu – 102 (do użytku uczniów przeznaczonych jest 88 komputerów). Liczba nowo zakupionych komputerów w 2014 roku wyniosła 24 sztuki.

W 2012 roku nastąpiła zmiana formuły egzaminu gimnazjalnego, w wyniku której każdy uczeń klasy gimnazjum przystępuje co najmniej do pięciu części egzaminu. Gimnazjaliści zobowiązani są rozwiązać dwa arkusze w części humanistycznej (z historii i wiedzy o społeczeństwie oraz z języka polskiego), w części matematyczno - przyrodniczej z przedmiotów przyrodniczych (biologia, chemia, geografia, fizyka) oraz matematyki. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w latach 2013-2014 przedstawia tabela poniżej⁵¹.

⁵⁰ www.wartkowice.pl

⁵¹ dane UG Wartkowice

Tabela 19. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część humanistyczna z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba uczniów piszących egzamin	Wynik egzaminu
1.	Gimnazjum w Wartkowicach	53	18,28
2.	Powiat Poddębicki	401	18,73
3.	Województwo Łódzkie	22.147	19,47
4.	Kraj	362.819	19,47

Źródło: dane UG Wartkowie

Tabela 17. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część humanistyczna z zakresu języka polskiego

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba uczniów piszących egzamin	Wynik egzaminu
1.	Gimnazjum w Wartkowicach	53	20,23
2.	Powiat Poddębicki	401	20,55
3.	Województwo Łódzkie	22.147	21,76
4.	Kraj	362.817	21,76

Źródło: dane UG Wartkowie

Tabela 20. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część matematyczno-przyrodnicza z zakresu matematyki:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba uczniów piszących egzamin	Wynik egzaminu
1.	Gimnazjum w Wartkowicach	53	10,43
2.	Powiat Poddębicki	401	12
3.	Województwo Łódzkie	22.155	13,44
4.	Kraj	362.849	13,16

Źródło: dane UG Wartkowie

Tabela 21. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część matematyczno-przyrodnicza z zakresu przedmiotów przyrodniczych:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba uczniów piszących egzamin	Wynik egzaminu
1.	Gimnazjum w Wartkowicach	53	13,89
2.	Powiat Poddębicki	401	14,32
3.	Województwo Łódzkie	22.153	14,84
4.	Kraj	362.844	14,56

Źródło: dane UG Wartkowie

Tabela 22. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część z języka obcego:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba uczniów piszących egzamin		Wynik egzaminu	
		Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
1.	Gimnazjum w Wartkowicach – język angielski	52	52	22,6	15,02
2.	Powiat Poddębicki – język angielski	316	288	23,14	14,59

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba uczniów piszących egzamin		Wynik egzaminu	
		Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
1.	Gimnazjum w Wartkowicach – język angielski	52	52	22,6	15,02
2.	Powiat Poddębicki – język angielski	316	288	23,14	14,59
3.	Województwo Łódzkie – język angielski	18.814	16.686	26,4	18,4
4.	Kraj - język angielski	305.113	277.825	26,8	18,4
5.	Gimnazjum w Wartkowicach – język niemiecki	1	1	33	32
6.	Powiat Poddębicki – język niemiecki	85	79	22,85	14,52
7.	Województwo Łódzkie – język niemiecki	2.751	1.554	22	15,6
8.	Kraj – język niemiecki	46.868	23.684	21,6	15,6

Źródło: dane UG Wartkowie

Analizując średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w Gminie Wartkowie w 2013 roku można zauważyć, że były one nieznacznie niższe od średniej z powiatu poddębickiego oraz średniej krajowej jeśli chodzi o część humanistyczną (wiedza o społeczeństwie oraz język polski) oraz część matematyczno – przyrodniczą (przedmioty przyrodnicze). Nieco większą różnicę można dostrzec jeśli chodzi o wyniki uzyskane w części matematyczno – przyrodniczej z zakresu matematyki – w tym przypadku średnia z Gminy Wartkowie była niższa od średniej powiatowej i krajowej o 2-3 punkty.

Gimnazjaliści z Gminy Wartkowie zdecydowanie lepiej prezentują się jeśli chodzi o wyniki egzaminu z języka obcego. Zarówno z języka angielskiego jak i niemieckiego średnie wyniki uzyskane w Gminie były wyższe od średnich wyników z całego powiatu poddębickiego.

Tabela poniżej prezentuje wyniki sprawdzianu uczniów Gminy Wartkowie po 6 – klasie szkoły podstawowej.

Tabela 23. Wyniki testów 6-klasistów w latach 2013 – 2014

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba uczniów piszących sprawdzian	Wynik sprawdzianu
1.	Szkoła Podstawowa w Wartkowicach	35	21,6
2.	Szkoła Podstawowa w Kłodnej	12	25,16
3.	Gmina Wartkowie	47	22,51
4.	Powiat Poddębicki	367	23,44
5.	Województwo Łódzkie	20.659	25,76
6.	Kraj	339.365	25,84

Źródło: dane UG Wartkowie

W przypadku sprawdzianu przeprowadzanego na zakończenie szkoły podstawowej, ogólny wynik uczniów z Gminy Wartkowie w 2013 roku, był niższy niż średnia w powiecie, województwie i kraju. Spośród szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy Wartkowie w sprawdzianie po szkole podstawowej najlepiej spisali się uczniowie Szkoły

Podstawowej w Kłodnej. Uzyskali wynik wyższy niż średnia powiatowa oraz zbliżony do średnich wyników na poziomie województwa i kraju.

Uczniowie szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Wartkowice biorą czynny udział w życiu szkół oraz promują je na zewnątrz głównie przez udział w różnego rodzaju wydarzeniach artystycznych, sportowych i naukowych. Dzieci i młodzież z Gminy Wartkowice są również laureatami wielu konkursów, artystycznych, przedmiotowych oraz zawodów sportowych na szczeblu powiatowym, rejonowym, wojewódzkim oraz ogólnopolskim.

2.5.2. Opieka zdrowotna

Opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy Wartkowice zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wartkowicach czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 18.00. W ramach opieki lekarskiej dyżury w przychodni pełnią lekarze medycyny rodzinnej, w tym interniści i pediatra. Wykonywane są również konsultacje kardiologiczne, urologiczne i USG. Bezpośrednio przy NZOZ znajduje się apteka.⁵² Usługi stomatologiczne świadczą dwa gabinety. Jeden z nich zlokalizowany jest w NZOZ w Wartkowicach, drugi, również w Wartkowicach, jest gabinetem prywatnym. Specjalistyczna opieka zdrowotna świadczona jest przez ośrodki zdrowia zlokalizowane w niedalekiej odległości od Gminy tzn. w Poddębicach oraz Łęczycy.

2.5.3. Pomoc społeczna

Na terenie Gminy Wartkowice w Gostkowie swoją działalność prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a także Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla 106 osób przewlekle psychicznie chorych..

Analizując obszar pomocy społecznej w Gminie należy przyjrzeć się również ilości udzielonych świadczeń oraz liczbie osób korzystających z pomocy GOPS. Dane przedstawiono w tabeli poniżej.

⁵² www.wartkowice.pl

Tabela 24. Świadczenia pomocy społecznej w latach 2008 – 2013

	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ							
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej							
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp. dom.	363	322	280	297	300	294
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	1239	1059	933	974	956	902
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	19,7	16,9	14,7	15,3	15,1	14,4
ŚWIADCZENIA RODZINNE							
Korzystający ze świadczeń rodzinnych							
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	rodzina	533	457	403	375	335	292
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	1015	897	779	726	647	561
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	915	817	703	644	565	502
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	69,1	64,1	57,2	53,5	47,4	44,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych oraz Urzędu Gminy Wartkowie

Analizując dane zawarte w tabeli można zauważyć, że liczba udzielonych świadczeń, zarówno pomocy społecznej jak i rodzinnych, z roku na rok w analizowanym okresie ulegała pomniejszeniu. W 2008 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystały 363 gospodarstwa domowe, podczas gdy w 2013 roku już tylko 294. W przypadku świadczeń rodzinnych spadek udzielonych świadczeń jest jeszcze wyraźniejszy. W 2008 roku 533 rodziny otrzymały zasiłki rodzinne, natomiast w roku 2013 jedynie 292. Należy jednak podkreślić, iż malejąca liczba osób korzystających ze świadczeń ma również związek z niewaloryzowanymi od lat progami dochodowymi uprawniającymi do korzystania z pomocy.

Od kilkunastu lat w Gminie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która inicjuje działania w zakresie określonym w art.41 ust 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komisja obecnie składa się z 4 osób, w tym przedstawicieli oświaty, policji, służby zdrowia i pomocy społecznej. Szczegółowe zadania, które realizuje Komisja, ustalane są w corocznym programie. Należy do nich przede wszystkim:

- prowadzenie profilaktyki działalności wśród dzieci i młodzieży (realizacja programu, propagowanie zdrowego stylu życia, zagospodarowanie wolnego czasu w okresie wakacyjnym, zatrudnienie pedagoga, wyjazdy na basen w okresie roku szkolnego);

- zapewnienie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom (pomoc prawna, współpraca z policją i innymi uprawnionymi organami, z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej)⁵³.

Z inicjatywy pracowników Domu Pomocy Społecznej oraz innych osób pragnących pomagać osobom chorym i niepełnosprawnym 4 października 2011 r. powołano do życia Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Nasz Dom”. Stowarzyszenie ma swoją siedzibę w Domu Pomocy Społecznej w Gostkowie i obecnie liczy 16 członków.⁵⁴

2.5.4. Porządek publiczny, ochrona przeciwpożarowa i bezpieczeństwo

Na terenie Gminy funkcjonuje czynny dwa razy w tygodniu czasowy Punkt Przyjęć, podlegający Komisariatowi Policji w Uniejowie. Dzielnicowi propagują założenia programu pn. „Bezpieczne Miasto” oraz podprogramy cząstkowe pn. „Bezpieczny wypoczynek”, „Bezpieczna szkoła”, „Bezpieczny Parking” itp. Na bazie założeń ww. programów został przekazany do dyspozycji społeczności lokalnej tzw. telefon zaufania.

Oprócz policji zapewnieniem bezpieczeństwa oraz ochroną przeciwpożarową w Gminie Wartkowice zajmuje się Ochotnicza Straż Pożarna Wartkowice. W 1976 roku na terenie Gminy utworzony został Zarząd Oddziału Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Wartkowicach. Do najważniejszych zadań związku należy zrzeszenie wszystkich jednostek ochotniczych straży pożarnych działających na terenie Gminy Wartkowice w jedną strukturę związkową i koordynowanie ich działań. Jednostki OSP należące do GZ OSP w Wartkowicach w swoim zakresie działania mają zadania związane z ratownictwem i obejmują one walkę z klęskami żywiołowymi, ochronę przeciwpożarową, gaszenie pożarów oraz likwidację miejscowych zagrożeń w tym skutków wypadków drogowych. Działania te mają na celu ochronę życia, zdrowia i mienia. Zadania te wykonuje na terenie Gminy 12 jednostek OSP w tym:

- 2 jednostki KSRG (Krajowy System Ratownictwa Gaśniczego) w Wartkowicach i Biernacicach,
- 8 jednostek typu „S” (posiadające samochody ratownicze),
- 2 jednostki typu „M”.

Jednostki OSP na terenie Gminy Wartkowice liczą około 389 osób w tym 6 kobiet i 26 członków wspierających. Wszystkie jednostki OSP posiadają strażnice, w których mają swoje siedziby. Jednostki OSP otrzymują fundusze na zakup i remont sprzętu pożarniczego oraz ratowniczego z budżetu Gminy Wartkowice, dodatkowo otrzymują dotacje z racji przynależności do KSRG, a także ze składek członkowskich i darowizn. Obok działalności prewencyjnej i ratowniczej, większość OSP prowadzi działalność kulturalno – oświatową.

⁵³ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wartkowice na lata 2009-2015

⁵⁴ www.dpsgostkow.pl

Strażacy często stanowią również ochronę imprez masowych, pilnują porządku i szybko reagują na każde wezwanie społeczności lokalnej.⁵⁵

Ponadto w Gminie Wartkowice powołano Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, który jest organem pomocniczym wójta w zapewnianiu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego. Członkowie Zespołu Gminnego realizują w trakcie jego prac swoje statutowe obowiązki i zadania. Realizacja tych zadań przez członków Zespołu Gminnego ma zapewnić bezkolizyjne i efektywne współdziałanie wszystkich jednostek organizacyjnych w zakresie zapobiegania, przygotowywania oraz reagowania i odbudowy w sytuacjach klęski żywiołowej obejmującej jedno lub więcej zagrożeń, a także zapewnić współdziałanie z siłami i środkami innych gmin, powiatu oraz siłami podporządkowanymi wojewodzie.

2.5.5. Sport

Bazę sportową Gminy Wartkowice stanowi hala sportowa w Zespole Szkół w Wartkowicach oddana do użytku w 2011r. o wymiarach 44 m/22 m. W sąsiedztwie hali znajduje się siłownia, pomieszczenia sanitarne z natryskami dla uczniów. Dodatkowo szkoła może pochwalić się kompleksem boisk sportowo – rekreacyjnych „Orlik” wybudowanych w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012”. Kompleks obejmuje: boisko piłkarskie o nawierzchni z trawy syntetycznej o wymiarach 30 m x 62 m, boisko wielofunkcyjne do koszykówki i piłki siatkowej o nawierzchni poliuretanowej o wym. 19,1 m x 32,1 m, budynek sanitarno - szatniowy o powierzchni użytkowej 66,56 m², skocznię w dal, ogrodzenie i oświetlenie kompleksu. Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje boisko trawiaste, boisko wielofunkcyjne (o nawierzchni poliuretanowej) oraz siłownia plenerowa przy Szkole Podstawowej w Kłodnej. Na terenie Gminy działa klub sportowy „Grom Powodów”, który powstał 28.09.2012 r. Klub piłki nożnej „Grom Powodów” korzysta z boiska trawiastego zlokalizowanego w miejscowości Wartkowice. Dodatkowo przy placówkach oświatowych funkcjonują Uczniowskie Kluby Sportowe: „Orzeł” w Wartkowicach, „Wilki” w Kłodnej oraz Parafialny Klub Sportowy w Dzierżawach. Dodatkowo w Gminie Wartkowice powołano Radę Sportu, która współpracuje z samorządem gminnym w zakresie zgłaszania inicjatyw sportowych oraz opiniowania budżetu Gminy w zakresie wydatków zaplanowanych na działalność sportową i rekreacyjną.

2.5.6. Kultura

W strukturze Urzędu Gminy Wartkowice wyodrębniono stanowisko ds. kultury. Osoba zatrudniona na tym stanowisku odpowiedzialna jest m.in. za:

- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką, tradycją,

⁵⁵ www.poddebicki.pl

- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, twórczości ludowej oraz ochronę unikalnych i zanikających zawodów i umiejętności artystycznych,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych wśród mieszkańców,
- organizowanie uroczystości okolicznościowych, lokalnych i państwowych podtrzymujących tradycje narodowe, obywatelskie i kulturowe,
- prowadzenie rejestru instytucji kultury działających na terenie Gminy;
- współpracę z jednostkami organizacyjnymi gminy, w tym szczególnie z szkołami, biblioteką w zakresie organizacji imprez z dziedziny kultury, sztuki i tradycji;
- edukację kulturalną dzieci i młodzieży realizowaną w różnych formach,
- organizowanie konkursów, przeglądów, warsztatów z dziedziny kultury, rekreacji, kultury fizycznej oraz koordynowanie zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu;
- gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie zainteresowanym informacji z zakresu turystyki, rekreacji, wypoczynku na terenie Gminy,
- opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów promocyjno-informacyjnych o Gminie, w tym lokalnych wydawnictw,
- przygotowywanie i przekazywanie mediom informacji o działalności gminy oraz uczestniczenie w wystawach, targach, jarmarkach,
- opracowywanie programów współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie realizacji zadań ze sfery zadań publicznych objętych działaniem stanowiska oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań gminy ze sfery kultury, sztuki, ochrony dóbr i tradycji, kultury fizycznej i sportu, w tym szczególnie organizacja otwartych konkursów na ich realizację,
- sprawowanie opieki nad miejscami pamięci narodowej i w tym zakresie współdziałanie z odpowiednimi organami i z organizacjami społecznymi, młodzieżą, szkołami, organizacjami pozarządowymi,
- współpraca z Gminną Biblioteką Publiczną w Wartkowicach, w zakresie statutowego jej funkcjonowania,

Instytucją spełniająca funkcje edukacyjne i kulturalno – oświatowe na terenie Gminy jest Gminna Biblioteka Publiczna w Wartkowicach i Filia Biblioteczna w Drwalewie działająca jako samodzielna jednostka organizacyjna. Biblioteka została przystosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W Gminie działają też biblioteki szkolne w Wartkowicach, Kłodnej⁵⁶. Biblioteka Gminna oprócz udostępniania książek czytelnikom angażuje się w życie społeczno – kulturalne swoich mieszkańców organizując spotkania autorskie, warsztaty plastyczno – literackie, konkursy poetyckie. Zaangażowana jest również w ogólnopolską akcję „Cała Polska czyta dzieciom”.

⁵⁶ Ibidem

Ponadto w Gminie Wartkowie funkcjonują również dwa stowarzyszenia: Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Społeczności Gminy Wartkowie oraz Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Turskiej i Okolic. Są to organizacje, których głównym celem działania jest: wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego społeczności Gminy Wartkowie; wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym; pomoc osobom niepełnosprawnym; współpraca z innymi organizacjami i instytucjami działającymi na terenie kraju i zagranicy. Mówiąc o kulturze w Gminie Wartkowie nie można nie wspomnieć o Zespole Śpiewaczym „Polesianki”, który ma już blisko 30 letnią tradycję. Zespół ten jest uczestnikiem i laureatem wielu przeglądów, konkursów organizowanych na terenie kraju (m.in. Festiwal Śpiewaków i Kapel w Kazimierzu), uświetnia swoimi występami organizowane przez Gminę imprezy kulturalne i okolicznościowe, w tym tradycyjne dożynki, święto kobiet, przeglądy zespołów. Działalność kulturalną na terenie Gminy uzupełniają inicjatywy stowarzyszeń (np. OSP) i innych grup nieformalnych oraz Muzeum Oświatowego mieszczącego się w Dworku w Bronowie.

2.6. Strefa gospodarcza

W poniższym rozdziale opisano bieżącą sytuację Gminy Wartkowice w zakresie przedsiębiorczości, wielkości i struktury podmiotów gospodarczych. Zaprezentowano również informacje odnośnie atrakcyjności Gminy pod względem turystyki i rekreacji.

2.6.1. Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych.

W Gminie Wartkowice działalność prowadzi 346 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Spośród nich do sektora publicznego należy 4% firm, a do sektora prywatnego 96%.

Tabela 25. Podmioty gospodarki narodowej według form własności w latach 2006 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	427	307	335	337	334	346
Sektor publiczny	15	15	15	15	11	14
Sektor prywatny	412	292	320	322	323	332
w tym:						
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	368	250	279	279	279	286
spółki handlowe	3	3	3	4	4	5
spółdzielnie	7	7	7	7	7	7
stowarzyszenia i organizacje społeczne	15	15	15	16	16	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując dane z tabeli powyżej można zauważyć, że największa liczba podmiotów gospodarczych była zarejestrowana w 2008 roku (427). W roku następnym nastąpił ich wyraźny spadek (aż o 120 podmiotów). W roku 2013 mamy do czynienia ze wzrostem liczby podmiotów gospodarczych w stosunku do roku poprzedniego. Wg danych GUS na 2013 r. liczba podmiotów gospodarczych wyniosła 346. Spośród sektora prywatnego zdecydowaną większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Liczbę podmiotów gospodarczych w podziale na sekcje PKD przedstawia tabela poniżej.

Tabela 26. Liczba podmiotów gospodarczych według PKD w latach 2009 – 2013

Sekcja		2009	2010	2011	2012	2013
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	30	32	36	37	36
C	Przetwórstwo przemysłowe	25	31	32	31	31
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	1	1
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	1	1
F	Budownictwo	35	34	36	40	44
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów, włączając motocykle	120	130	128	122	127
H	Transport i gospodarka magazynowa	16	19	15	17	17
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	9	8	8	9
J	Informacja i komunikacja	1	4	5	4	2
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	3	3	2	2
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	3	3	3	3
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12	15	13	11	11
N	Działalność w zakresie usług administracyjnych i działalności wspierającej	3	3	4	4	3
O	Administracja publiczna, obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	14	14	14	14
P	Edukacja	10	10	10	8	10
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	5	7	9	10
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	3	4	4	6
S i T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	20	19	18	18	19
Ogółem		307	335	337	334	346

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Firmy z Gminy Wartkowie najczęściej prowadzą działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym (36,7%), budownictwem (12,7%) oraz rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem (10,4%).

Wśród najważniejszych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy wymienić należy m.in.:

- JTI Polska sp. z o.o. – fabrykę przemysłu tytoniowego w Starym Gostkowie,
- Spółdzielnię Mleczarską „MLECZWART” w Wartkowicach
- Zakład Rzeźniczo - Wędliniarski Stanisław Katusza,
- Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt – zakład w Starym Gostkowie.

2.6.2. Rolnictwo

Gmina Wartkowie to obszar typowo rolniczy. Ogólna powierzchnia użytków rolnych wynosi 11 221 ha, co stanowi ponad 79% całkowitej powierzchni Gminy. Podział gruntów na omawianym obszarze przedstawiono w tabelach poniżej. Najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa o powierzchni 1 - 5 ha oraz 5 - 10 ha, których udział w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych wyniósł w 2010 roku kolejno: 31% i 30%. Najmniej jest gospodarstw o powierzchni do 1 ha łącznie, które stanowią zaledwie 6% ogólnej liczby gospodarstw rolnych w Gminie.

Tabela 27. Struktura gospodarstw rolnych

Gospodarstwa rolne	2014
gospodarstwa rolne ogółem	
ogółem	1 786
1 - 5 ha	928
5 - 10 ha	488
10 -15 ha	219
15 ha i więcej	151

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Powszechny Spis Rolny 2010

Największe pod względem wielkości gospodarstwa rolne na obszarze Gminy Wartkowie posiadają powierzchnię

- około 54,00 ha - 1 gospodarstwo rolne,
- drugie co do wielkości gospodarstwo posiada - 42,00 ha,
- kolejne 7 co do wielkości gospodarstw rolnych mieszczą się w przedziale od 34 ha do 40 ha.

Gospodarstwa specjalizują się głównie w hodowli trzody oraz bydła opasowego, a także produkcji mleka.

Największą część użytków rolnych stanowią grunty orne, które zajmują 8 185 ha (72,9%). Najmniejszy natomiast odsetek powierzchni wszystkich użytków rolnych stanowią sady, zaledwie 0,43%.

Tabela 28. Użytki rolne w Gminie Wartkowice (ha)

Grunty orne	8 146
Łąki trwałe	1 660
Pastwiska	1 336
Sady	143
Użytki rolne ogółem	11 285
Lasy i grunty leśne	1 574
Pozostałe grunty	1 153
Powierzchnia ogólna gruntów	14 012

Źródło: dane UG Wartkowice

2.6.3. Turystyka

Niewątpliwymi atutami Gminy Wartkowice są czyste środowisko przyrodnicze, korzystne uwarunkowania dla rozwoju rolnictwa tradycyjnego, przebieg autostrady A-2, a także zabytki oraz pomniki przyrody. Pomimo tych walorów nie obserwuje się jednak dużego wpływu turystyki na gospodarkę Gminy. Na terenie Gminy Wartkowice stale rozwija się działalność agroturystyczna - istnieją gospodarstwa agroturystyczne zlokalizowane w miejscowościach: Orzeszków, Truskawiec i Kiki.

W Gminie Wartkowice znajdują się następujące oznakowane szlaki turystyczne:

Szlak rowerowy (niebieski) „Gorących Źródeł” o długości 13,6 km, przebiega przez miejscowości: „Sędów – Spędoszyn – Kolonia – Polesie – Bronówek – Światonia - Zelgoszcz;

Szlak pieszy (żółty) „św. Faustyny Kowalskiej” o długości 9,2 km, przebiega przez miejscowości: Kiki – Dzierżawy - Ner-Parcel – Ner – Wartkowice ul. Spółdzielcza – Stary Gostków;

Szlak pieszy (niebieski) „Marii Konopnickiej” o długości 11,9 km, przebiega przez miejscowości: Bronów – Konopnica – Światonia – Zacisze – Brudnówek – Mrówna – Kiki – Dzierżawy – Saków⁵⁷.

Leśna ścieżka edukacyjna w kompleksie leśnym Gostków, trasa ścieżki rozpoczyna się na parkingu leśnym, składa się z 13 stanowisk prezentujących miejscowy ekosystem leśny, długość ścieżki to około 2 km. Tablice informują o budowie lasu i jego ochronie, florze i faunie, dokarmianiu zwierząt, ekologicznej roli lasu, a nawet o ptasim śpiewie. Ścieżka stanowi doskonałe miejsce na lekcje ekologii oraz wycieczki i spaceru dla miłośników problematyki przyrodniczo – ekologicznej. Tuż przy szkółce leśnej ustawiona została wiata ułatwiająca prowadzenie zajęć edukacyjnych. Szkółkę i ścieżkę nadzoruje Leśnictwo Gostków.

⁵⁷ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wartkowice na lata 2009-2015

Quiz Questing Turystyka z zagadkami, odkrywanie dziedzictwa miejsc wędrówka nieoznakowanymi szlakami. Zagadkowy Gostków, wyprawa zachęca do poznania niesamowitego gostkowskiego parku oraz ciekawych legend o Napoleonie i zatopionych dzwonach. Przybliży naturę i historię pomnikowych drzew rosnących obok rezydencji Grudzińskich, opiekunem questu jest Zespół Szkół w Wartkowicach.

Łódzki Szlak Konny promuje turystykę aktywną połączoną z poznawaniem historii oraz dorobkiem kulturowym województwa łódzkiego, na obszarze gminy Wartkowice przebiega przez miejscowość Biernacice.

Ponadto przez teren Gminy przebiegać będzie szlak rowerowy (zielony) „Po Ziemi Poddębickiej” o długości 23,7 km.

2.6.4. Atrakcyjność inwestycyjna Gminy

Gmina posiada Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla terenu wokół autostrady pod nazwą „Węzeł Wartkowice”. Obszar objęty planem obejmuje powierzchnię około 110 ha (na powierzchnię składa się z 80 działek będących własnością 60 osób prywatnych) położony na terenie obrębów geodezyjnych Pełczyska i Wola Niedźwiedzia. W chwili obecnej działki użytkowane są rolniczo. W Planie Zagospodarowania teren ten przeznaczony jest pod:

- zakłady produkcyjne, usługi: rzemiosła, handlu, centra logistyczne, magazyny, składy, parki technologiczne jako podstawowe przeznaczenie terenu,
- obiekty administracyjne, socjalne, parkingi, dojazdy, zieleń towarzyszącą, sieci i urządzenia obsługi technicznej (w tym telekomunikacyjne urządzenia nadawcze) jako dopuszczalne przeznaczenie terenu.

Na obszarze tym ustalono następujące zasady wyposażenia i obsługi terenów w zakresie infrastruktury technicznej:

- energia elektryczna - przez tereny przebiega linia energetyczna niskiego napięcia, docelowo planuje się zwiększenie mocy energetycznej, jednakże wiąże się to z budową nowych linii średniego i wysokiego napięcia (dostawcy: Zakład Energetyczny, PKP Energetyka);
- wodociągi- na terenach inwestycyjnych jest sieć wodociągowa, która wystarczy na potrzeby socjalno – bytowe i przeciwpożarowe. W przypadku przedsiębiorstw o dużych zapotrzebowaniach na wodę konieczna będzie budowa nowych rurociągów lub ujęć lokalnych;
- kanalizacja –obszar położony po południowej stronie autostrady A-2 uzbrojony jest w sieć kanalizacji sanitarnej;
- gazociąg – sieć gazociągowa zlokalizowana jest w odległości ok. 2,5 km;
- drogi publiczne - tereny objęte Planem przylegają do drogi wojewódzkiej nr 703 relacji Poddębice – Stary Gostków - Łęczysca - Piątek – Łowicz (w trakcie przebudowy),

położone są po stronie północnej i południowej autostrady A-2, przylegają do drogi gminnej o nawierzchni bitumicznej i nawierzchni gruntowej nieutwardzonej.

Podstawowym źródłem energii elektrycznej dla Gminy jest stacja zasilająca 110/15kV „Poddębice 2”, a w sytuacjach awaryjnych użytkowane mogą być stacje 110/15kV w Łęczycy, Ozorkowie i Świnicach Warckich. Przez teren Gminy przebiega również linia napowietrzna krajowego systemu przesyłowego 220 kV. Usługi telekomunikacyjne realizowane są poprzez maszty telefonii komórkowej oraz kablową sieć telefoniczną. Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące ich lokalizacji oraz stanu realizacji.

Tabela 29. Lokalizacja masztów telefonii komórkowej na terenie Gminy Wartkowie

Maszty telefonii komórkowej (elementy istniejące i planowane)		
Lokalizacja (nr ewidencyjny działki, obręb)	Stan realizacji	Ilość masztów
nr ew. działki 543, obręb Wartkowie	istniejący	1
nr ew. działki 111, obręb Wólka	istniejący	1
nr ew. działki 106/5, obręb Stary Gostków	istniejący	1
nr ew. działki 135, obręb Wierzbowa	istniejący	1
nr ew. działki 25/1, obręb Gostków	planowany	1

Źródło: dane UG Wartkowie

W trakcie realizacji wspólnie z Samorządem Wojewódzkim jest projekt dostępu do Internetu szerokopasmowego.

Gmina posiada także Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla części obszaru położonego w obrębie geodezyjnym Sucha. Teren objęty planem stanowi własność osób prywatnych i przeznaczony jest między innymi pod:

- zabudowę rekreacji indywidualnej,
- zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
- zabudowę usługową ze znacznym udziałem zieleni w zagospodarowaniu terenu (usługi turystyczno – rekreacyjno – sportowe w formie obiektów lub urządzeń terenowych z towarzyszącą zielenią), jako podstawowe przeznaczenie terenu,
- obiekty wypoczynku zbiorowego, gastronomia, handel, parkingi, urządzenia obsługi technicznej, w tym przepompownia wody, jako dopuszczalne przeznaczenie terenu,
- wyklucza się prowadzenie działalności produkcyjnej, przetwórczej, składowej, handlu hurtowego zarówno w budynkach, jak i poza nimi oraz przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze, z wyłączeniem infrastruktury technicznej.

Na obszarze objętym tym Planem:

- obsługa komunikacyjna będzie realizowana przez drogi gminne i projektowane drogi dojazdowe,

- zasady wyposażenia i obsługi terenów w zakresie infrastruktury technicznej:
 - ✓ zaopatrzenie w wodę do celów bytowych, gospodarczych i przeciwpożarowych z istniejącej sieci wodociągowej,
 - ✓ do czasu realizacji zbiorczej kanalizacji sanitarnej obowiązuje odprowadzanie ścieków do zbiorników bezodpływowych na terenie nieruchomości,
 - ✓ na całym obszarze zakazuje się odprowadzania nieczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi,
 - ✓ wody odprowadzane z utwardzonych powierzchni w terenach usług mogą być kierowane do wód powierzchniowych i do ziemi po uprzednim oczyszczeniu z pisaku, błota i zanieczyszczeń ropopochodnych zgodnie z warunkami określonymi w przepisach szczegółowych,
- zaopatrzenie w energię elektryczną:
 - ✓ wykorzystanie istniejącej sieci elektroenergetycznej (linii napowietrznych 15 kV, stacji transformatorowych 15kV, linii niskiego napięcia),
- zaopatrzenie w ciepło do celów grzewczych oraz dla potrzeb przygotowania ciepłej wody użytkowej w oparciu o indywidualne źródła ciepła z zastosowaniem paliw ekologicznych, w tym energii elektrycznej, gazu przewodowego oraz innych nośników spalanych w urządzeniach spełniających odpowiednie środowiskowe normy jakościowe emisji.
- zaopatrzenie w łącza telefoniczne i teleinformatyczne:
 - ✓ możliwość działalności różnych operatorów
- gospodarka odpadami:
 - ✓ obowiązuje zbiórka odpadów komunalnych indywidualnie, w miejscu wyznaczonym w obrębie każdej nieruchomości i odbieranie przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na ich odbieranie i wywóz do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania⁵⁸.

Istotną szansą rozwoju Gminy jest rosnące zapotrzebowanie na turystykę, agroturystykę oraz czynny wypoczynek mieszkańców miast. W związku tym zachodzi pilna potrzeba rozwoju sieci dróg gminnych o nawierzchniach bitumicznych wraz z przebudową infrastruktury towarzyszącej, budowa ciągów komunikacyjnych dla pieszych oraz ścieżek rowerowych. Odpowiednio wyeksponowany zabytkowy układ przestrzenny stanowić może wizytówkę Gminy.

Gmina nieustannie podejmuje działania w celu zwiększenia atrakcyjności osadniczej oraz inwestycyjnej regionu. Projektowane działania mają przede wszystkim na celu polepszenie warunków bytowych poprzez inwestycje związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury. Pozyskiwane do tej pory środki przeznaczane były m.in. na zadania z obszaru infrastruktury

⁵⁸ Oferta inwestycyjna Gminy Wartkowice

drogowej, modernizację i rozbudowę infrastruktury, kanalizacyjnej. Wśród nich wskazać należy:

- projekt „Budowa Zintegrowanego Systemu e – Usług Publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego)”, którego celem głównym jest budowa e – Administracji oraz rozwój elektronicznych usług publicznych na terenie województwa łódzkiego, a także wzrost wykorzystania technik i technologii informatycznych w administracji samorządowej. Liderem projektu jest Województwo Łódzkie reprezentowane przez Urząd Marszałkowski w Łodzi. Prace związane z przygotowaniem i realizacją projektu podjął Wydział ds. Społeczeństwa Informacyjnego w Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi przy ścisłej współpracy z 109 partnerami, w tym z Gminą Wartkowice;
- inwestycje obejmujące przebudowę ciągów drogowych:
 - Nowa Wieś – Golice dł. 3,74 km, położonego na obszarze dwóch gmin. Realizację przewidziano w partnerstwie z Gminą Poddębice. Długość drogi położonej na terenie gminy Wartkowice wynosi 0,43 km,
 - Wartkowice- Ner o długości 1,6 km.

Powyższe inwestycje drogowe realizowane są w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój.⁵⁹

Tereny przewidywane pod przyszłe inwestycje w gminie Wartkowice zajmują powierzchnię ok. 100 ha (przy czym maksymalna powierzchnia dostępna w jednej zwartej części wynosi ok. 50 ha). Otoczone są terenami rolniczymi, które docelowo można przekształcić w obszary inwestycyjne. Tereny stanowią własność prywatną. W Planie Zagospodarowania wyznaczono je jako potencjalne miejsce działalności o charakterze produkcyjnym i usługowym (działalność handlowa, centra logistyczne, składy i hale magazynowe, parki technologiczne, budynki administracyjne i socjalne, parkingi). Działki posiadają korzystne położenie komunikacyjne oraz częściowe uzbrojenie w media (prąd, wodociągi, kanalizacja w południowej części obszaru oraz przyłącza telekomunikacyjne; odległość od najbliższej nitki gazociągu wynosi ok. 2,6 km; brak kanalizacji deszczowej oraz oczyszczalni ścieków). Rysunki poniżej przedstawiają tereny inwestycyjne zlokalizowane na terenie Gminy Wartkowice.

⁵⁹ www.wartkowice.pl

Rysunek 9 Obszary inwestycyjne

Źródło: UG Wartkowice

W celu jak najbardziej efektywnego wykorzystania potencjału rozwojowego związanego z węzłem integracyjnym Wartkowice, planowane są działania nakierowane na zaktywizowanie gospodarcze terenów zlokalizowanych w jego sąsiedztwie. Działania te zakładają wykorzystanie położenia obszarów rozwojowych w strefie oddziaływania sieci TEN-T poprzez bezpośredni dostęp do autostrady A2 oraz linii kolejowej Tarnowskie Góry – Tczew (magistrala węglowa Śląsk - Porty) ze stacją PKP Kłodno i stworzenia warunków do generowania lokalnych centrów rozwoju i związanych z tym miejsc pracy. Porozumienie dotyczące współpracy pomiędzy samorządami pn.: „Konsorcjum samorządowe dla rewitalizacji magistrali węglowej ŚLĄSK- PORTY” zawarte zostało w dniu 9 grudnia 2013r. Partnerstwo obejmuje 29 jednostek samorządów terytorialnych wspólnie identyfikuje potencjał rozwojowy linii 131 wraz z pozostałymi szlakami uzupełniającymi korytarz CE65 Bałtyk – Adriatyk, tak aby przy udziale środków z Unii Europejskiej wymusić na władzach krajowych pilną naprawę niedoinwestowanych przez długie lata linii kolejowych. Podjęta inicjatywa ma stworzyć mechanizmy rozwoju w oparciu o linie kolejowe i szlaki drogowe celem ożywienia gospodarczego regionu. W szczególności planowane jest wykorzystanie terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w obrębie zjazdu z autostrady, a także możliwości rozwojowych fabryki papierosów JTI Polska sp. z o.o. w Starym Gostkowie. Niezbędne w tym celu będzie stworzenie sprawnego systemu powiązań transportowych zarówno lokalnych

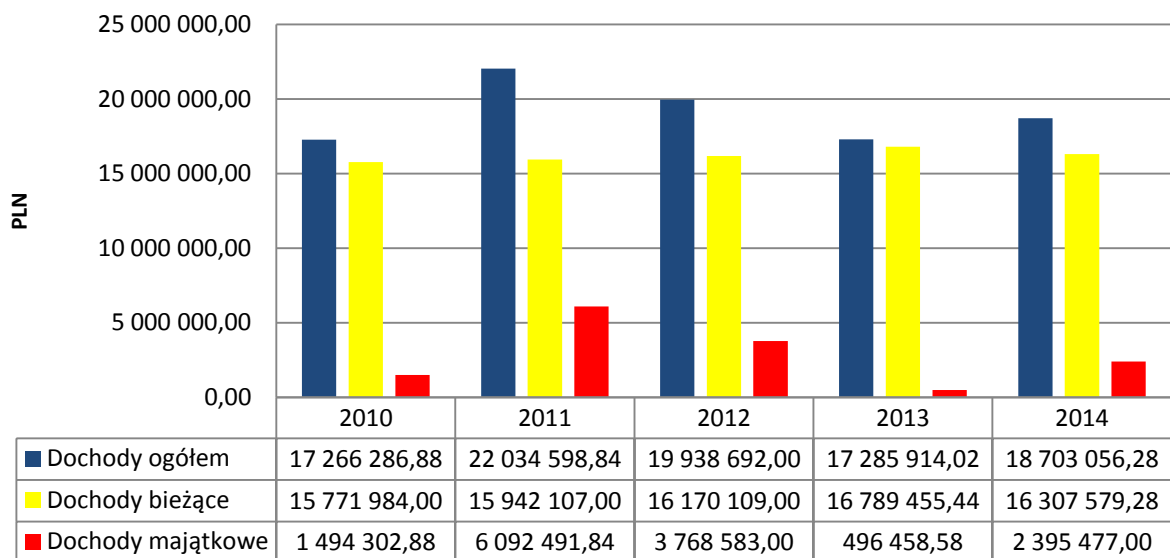
i ponadregionalnych oraz zapewnienie dostępu do niezbędnej infrastruktury technicznej umożliwiającej wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich. W ramach przedsięwzięć planowanych do realizacji przewidziane jest pozyskanie i wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną i drogową terenów inwestycyjnych zlokalizowanych przy zjeździe z autostrady – zapewnienie ich obsługi komunikacyjnej oraz zaopatrzenia w wodę (rozbudowa sieci wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody). Skomunikowanie terenów w obszarze węzła nastąpi poprzez przebudowę drogi powiatowej nr 2531E łączącej obszar Gminy z drogą wojewódzką nr 469 i drogą krajową nr 72 i rozbudowę dróg gminnych. Istotna będzie również poprawa dostępności do systemów oczyszczania ścieków dla przedsiębiorczości oraz dbałość o środowisko naturalne poprzez modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków oraz rozbudowę kanalizacji sanitarnej.

2.6.5. Sytuacja finansowa Gminy Wartkowice

Najlepszym źródłem informacji na temat sytuacji finansowej jednostek administracji samorządowej jest ich budżet oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa, które JST są zobowiązane przyjmować odpowiednimi uchwałami. Obowiązkowym elementem WPF jest również kwota długu danej jednostki wraz ze wskazaniem sposobu jego spłaty.

Zgodnie z danymi zawartymi na wykresie poniżej najwyższe dochody Gmina Wartkowice osiągnęła w 2011 roku – 22 034 598,84 zł. W kolejnych latach dochody Gminy malały. W roku 2014 dochody wzrosły nieco w stosunku do roku poprzedniego, jednak były nadal niższe od najlepszego roku w analizowanym okresie. Dochody majątkowe w 2011 roku stanowiły 27,6% ogółu dochodów jednostki i były one największe w całym analizowanym okresie.

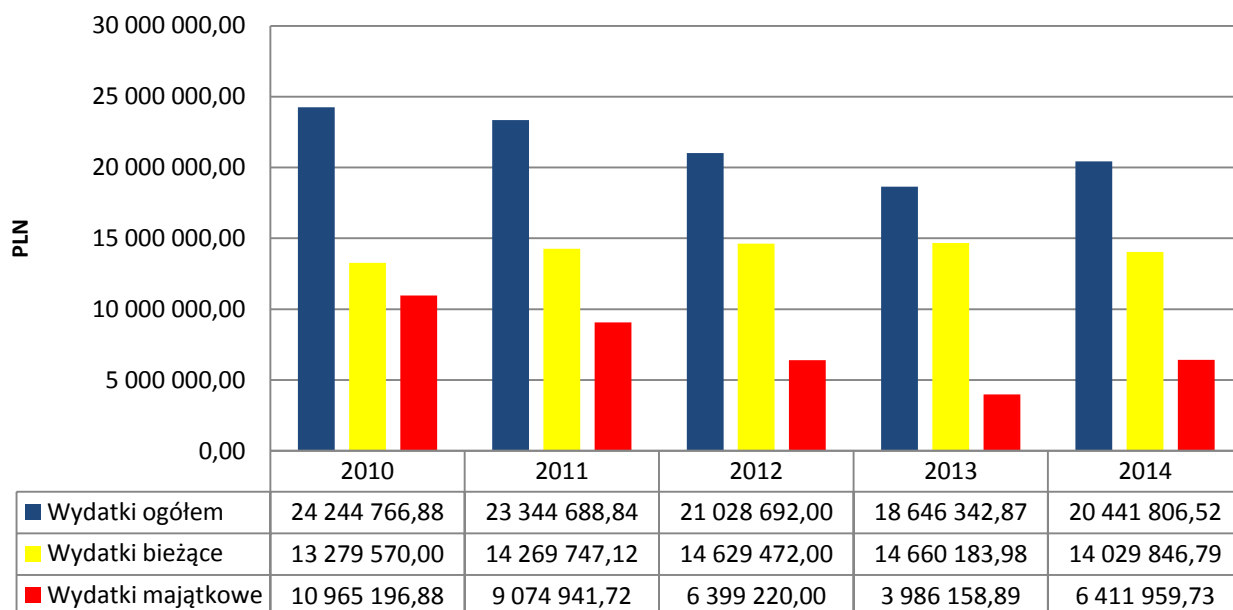
Rysunek 10. Dochody Gminy Wartkowice w latach 2010 – 2014

Źródło: Uchwały Budżetowe Gminy Wartkowice za lata 2010 – 2014 (wykonanie)

Z danych zamieszczonych na rysunku poniżej widać, iż największe wydatki Gmina poniosła w 2010 roku. Przez kolejne lata wydatki omawianej jednostki malały i w 2013 roku osiągnęły poziom 18 646 342,87 zł. W roku 2014 wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 9,6%. Analizując dane zamieszczone na poniższym wykresie stwierdzić można, iż w dużej mierze wydatki ogółem uzależnione są od poziomu wydatków majątkowych, które charakteryzują się znaczną rozpiętością w analizowanym okresie. Najniższe wydatki majątkowe poniesione zostały natomiast w 2013 roku, kiedy to odnotowano również najniższe wydatki ogółem. Wydatki bieżące pozostawały na zbliżonym poziomie w całym analizowanym okresie charakteryzując się jedynie nieznacznymi odchyleniami.

Rysunek 11. Wydatki Gminy Wartkowie w latach 2010 – 2014

Źródło: Uchwały Budżetowe Gminy Wartkowie za lata 2010 – 2014 (wykonanie)

Porównując dochody i wydatki Gminy Wartkowie najwyższy deficyt budżetowy w analizowanym okresie odnotowano w roku 2010 – wyniósł on wówczas 6 978 480,00 zł. Jednakże zauważyć należy, iż był to również czas największych nakładów inwestycyjnych Gminy Wartkowie w analizowanym okresie. Budżet był natomiast najbliższy zbilansowaniu w roku 2012. Deficyt wyniósł wówczas 1 090 000,00 zł.

W celu prawidłowej oceny sytuacji finansowej Gminy Wartkowie, należy przeanalizować wydatki i dochody budżetowe w poszczególnych latach w oparciu o poszczególne działy klasyfikacji budżetowej.

Tabela 30. Struktura dochodów budżetowych według działów w latach 2008 – 2013 (%)

Dział	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rolnictwo i łowiectwo	3,1%	3,1%	8,9%	14,1%	5,8%	3,2%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2,1%	2,0%	1,7%	1,9%	1,9%	2,5%
Transport i łączność	0,2%	2,3%	5,2%	11,7%	26,4%	10,0%
Gospodarka mieszkaniowa	2,1%	2,6%	1,5%	1,1%	2,0%	2,4%
Działalność usługowa	0%	0%	0%	0%	0%	0,1%
Administracja publiczna	0,8%	0,7%	0,7%	0,4%	0,4%	0,5%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,01%	0,1%	0,3%	0,1%	0,004%	0,005%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,2%	0,01%	0,2%	0,2%	0,01%	0,01%
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	18,7%	17,5%	17,2%	16,6%	18,7%	25,2%
Różne rozliczenia	44,3%	44,4%	39,8%	31,8%	28,2%	35,1%
Oświata i wychowanie	3,8%	7,1%	7,2%	4,3%	1,4%	2,4%
Ochrona zdrowia	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Pomoc społeczna	20,6%	17,5%	14,2%	12,0%	11,7%	13,7%
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,1%	0,4%	0%	0%	0%	0%
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,2%	0,5%	0,7%	0,4%	0,3%	0,4%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,4%	1,3%	1,9%	1,7%	2,6%	4,4%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,2%	0,1%	0,2%	0,0%	0,3%	0,1%
Kultura fizyczna	0%	0%	0%	3%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2013 roku najwięcej dochodów Gmina pozyskała w dziale „Różne rozliczenia” (35,1%). Na drugim miejscu znalazły się „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem” (25,2%). Na trzecim miejscu znalazły się dochody związane z pomocą społeczną.

Tabela 31. Struktura wydatków budżetowych według działów w latach 2008 – 2013 (%)

Dział	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rolnictwo i łowiectwo	3,0%	10,7%	11,4%	13,6%	5,3%	9,0%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1,6%	2,9%	1,1%	1,1%	1,2%	1,4%
Transport i łączność	5,0%	4,2%	10,3%	19,4%	35,8%	16,9%
Gospodarka mieszkaniowa	1,7%	1,0%	0,8%	0,9%	0,9%	1,0%
Działalność usługowa	0%	0%	0%	0%	0%	0,1%
Administracja publiczna	9,1%	7,7%	6,6%	7,1%	7,4%	9,4%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,01%	0,1%	0,3%	0,1%	0,004%	0,01%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,1%	0,8%	0,8%	0,7%	0,5%	0,7%
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0%	0%
Obsługa długu publicznego	1,1%	0,7%	1,0%	1,5%	1,7%	1,4%
Oświata i wychowanie	47,1%	47,5%	47,5%	31,2%	27,9%	33,4%
Ochrona zdrowia	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%
Pomoc społeczna	22,4%	18,3%	14,1%	14,5%	14,1%	16,6%
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0%	0,5%	0%	0%	0%	0%
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,5%	0,9%	1,0%	0,8%	0,7%	1,0%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,3%	3,4%	3,8%	1,9%	3,1%	3,2%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4,4%	0,9%	1,0%	2,0%	0,9%	5,6%
Kultura fizyczna	0,0%	0,03%	0,1%	5,0%	0,2%	0,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

W strukturze wydatków Gminy dominują te związane z oświatą i wychowaniem. W 2013 roku pomimo, iż wydatki na transport i łączność uległy pomniejszeniu w stosunku do roku poprzedniego, to wciąż zajmują wysoką, trzecią pozycję w udziale wydatków budżetowych (16,9%). Kolejnym co do wielkości wydatkiem jest pomoc społeczna. Fakt, iż tego rodzaju wydatki są jednymi z największych spośród wszystkich działów klasyfikacji budżetowej wynika ze specyfiki działania jednostek samorządu terytorialnego i powierzonych im zadań.

Na koniec analizy sytuacji finansowej Gminy Wartkowice należy zaznaczyć, jak trudnym nie tylko dla analizowanej jednostki ale wszystkich jednostek samorządu terytorialnego jest zapis art. 243 ustawy o finansach publicznych, który mówi o dopuszczalnym wskaźniku zadłużenia. Zgodnie z jego treścią przypadające w danym roku raty kredytów i pożyczek, wykup obligacji wraz z odsetkami oraz koszty gwarancji i poręczeń nie mogą być wyższe niż 15% planowanych w danym roku budżetowym dochodów. W styczniu 2014 roku zaczął

obowiązywać nowy indywidualny wskaźnik zadłużenia, opracowany indywidualnie dla każdej jednostki z osobna na podstawie danych z budżetów z 3 lat poprzedzających dany rok budżetowy. Samorządy powszechnie nie zgadzają się z wprowadzanymi zmianami, czego wyrazem był apel do władz państwowych o jego zmianę wystosowany podczas posiedzenia Związku Miast Polskich w Kołobrzegu, w dniu 28 lutego 2013 roku. Obowiązujące obecnie normy prawne mogą w znaczący sposób ograniczyć samorządom możliwości wykorzystania środków z nowej perspektywy finansowej 2014 – 2020.

3. Analiza SWOT

Tabela 32. Analiza SWOT w obszarze zasobów Gminy, zagospodarowanie przestrzennego oraz strefy gospodarczej

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura drogowa systematycznie modernizowana- stan dróg lokalnych • Tereny inwestycyjne • Rozwinięta sieć kanalizacyjna, wodociągowa i gazowa • Działalność dużego przedsiębiorstwa (JTI Polska sp .z o.o.) • Zasoby lokalowe (np. budynki poszkolne) • Walory krajobrazowe i przyrodnicze (parki, obszar chronionego krajobrazu) • Zabytki i dziedzictwo kulturowe (inscenizacje historyczne) • Współpraca lokalna – np. LGD PRYM, Związek Gmin • Najniższy w powiecie poziom bezrobocia • Skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych • Rozwinięta i zmodernizowana baza edukacyjno - sportowo – rekreacyjna • Działania proekologiczne • Wyspecjalizowane rolnictwo- produkcja wysokiej jakości żywności, • Przetwórstwo spożywcze 	<ul style="list-style-type: none"> • Mały przyrost naturalny i zmniejszająca się liczba mieszkańców • Bezrobocie • Niewystarczający poziom przedsiębiorczości oraz wiedzy na jej temat wśród mieszkańców Gminy • Szkolnictwo na potrzeby lokalnego rynku pracy (potencjał kadrowy) • Stan dróg i infrastruktury w pasie przydrogowym (chodniki- stan prawny) • Bariery architektoniczne • Główne źródła ciepła w budynkach na terenie Gminy (ogrzewanie głównie węglowe) • Poziom bezpieczeństwa- liczba patroli policyjnych, zwiększony ruch drogowy, stan infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo (np. oświetlenie uliczne, monitoring) • Przepływ informacji na linii urząd – mieszkańcy

Szanse	Wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie w centrum Polski przy głównych szlakach komunikacyjnych (węzeł A2, linia kolejowa Śląsk-Porty)-dostępność komunikacyjna Gminy • Bliskość Łodzi, Warszawy – zaplecze akademickie, potencjalne rynki zbytu • Szansa pozyskania funduszy europejskich na rozwój infrastruktury w perspektywie 2014-2020 • Środki pomocowe dla gmin wiejskich i wiejsko – miejskich (Leader+), • Przystąpienie do RIPOK, 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywne tendencje demograficzne (np. starzenie się społeczeństwa) • Konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych • Spadek dochodowości tradycyjnego rolnictwa • zagrożenie w aspekcie środowiskowym związane z przebiegiem autostrady A-2 • System finansowania samorządów (zwiększone obowiązki bez zmiany poziomu finansowania), • Wzrost obciążeń podatkowych JST • Ograniczona liczba środków zewnętrznych na inwestycje (konkurencja innych JST) • Polityka krajowa preferująca rozwój dużych miast i aglomeracji

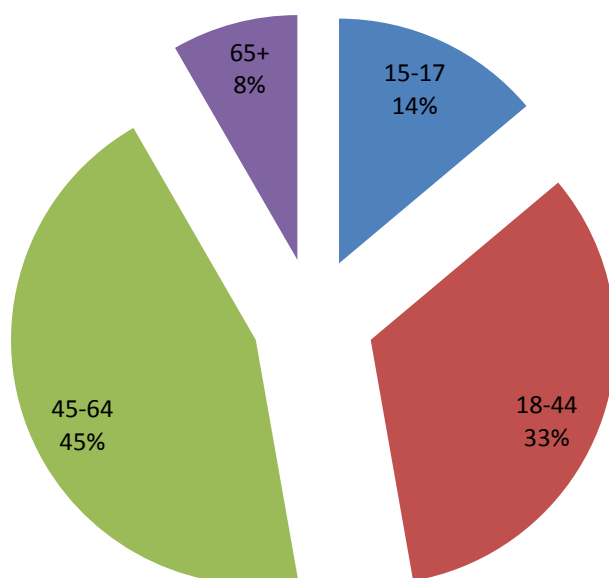
Źródło: Opracowanie własne

4. WYNIKI SONDAŻU SPOŁECZNEGO

Badanie z mieszkańcami Gminy Wartkowice przeprowadzone zostało w formie ankiet tradycyjnych dostępnych w Urzędzie Gminy, ankiet e-mail dostępnych na stronie www UG oraz ankiety telefonicznej w dniach 19-28.01.2015 roku. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 1 do tekstu strategii.

W badaniu udział wzięło 72 mieszkańców Gminy, z czego ponad połowę stanowiły kobiety (60%). Większość stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 14% reprezentowało grupę młodzieży, zaś 8% - osoby po 65 roku życia.

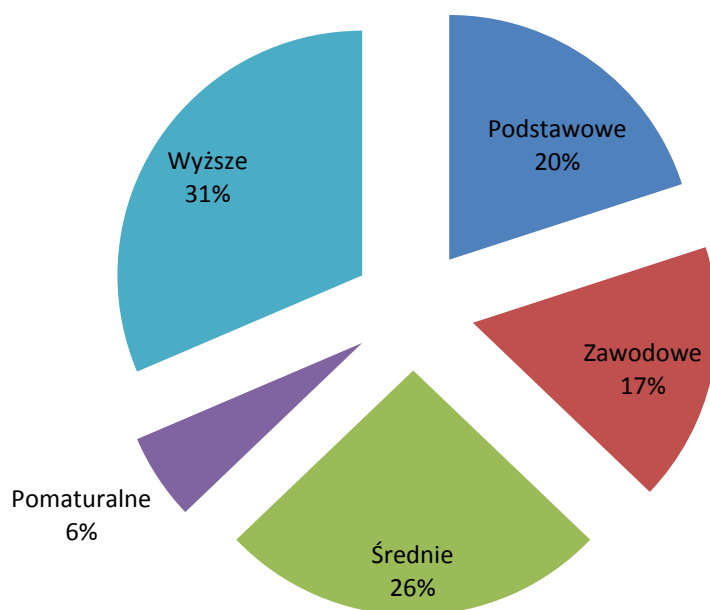
Rysunek 12. Ankietowani wg grupy wiekowej

Źródło: Opracowanie własne

Ankiety najczęściej wypełniali mieszkańcy z wykształceniem wyższym (31%) i średnim (26%). Jedna piąta ankietowanych deklarowała wykształcenie podstawowe, a 17% - zawodowe.

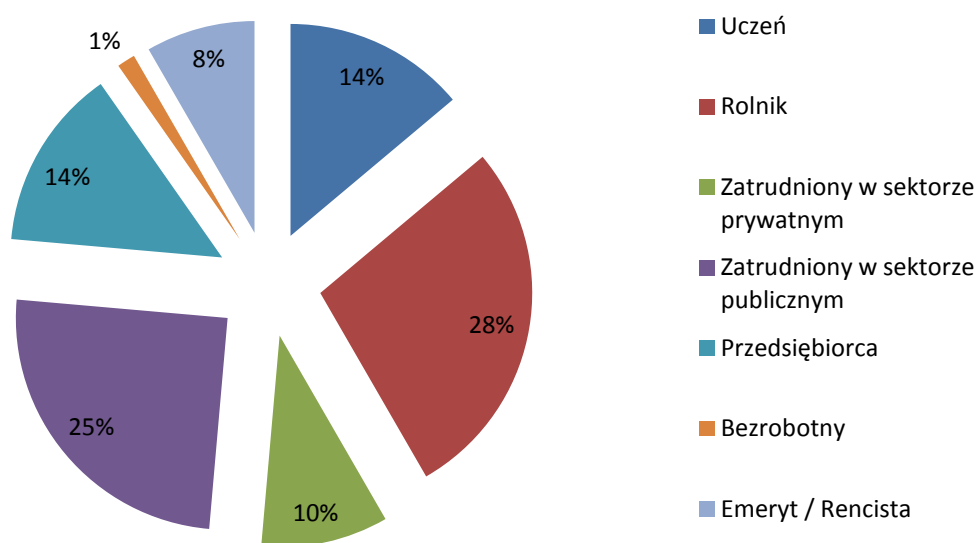
Rysunek 13. Ankietowani wg wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne

Najliczniejszą grupę z osób ankietowanych stanowili rolnicy (28%) oraz ludzie zatrudnieni w sektorze publicznym (25%). Kolejne pod względem liczebności były grupy przedsiębiorców oraz osób uczących się (po 14%). Pozostałe osoby zadeklarowały status emeryta bądź rencisty (8%), pracownika sektora prywatnego (10%) oraz osoby bezrobotnej.

Rysunek 14. Status zawodowy ankietowanych

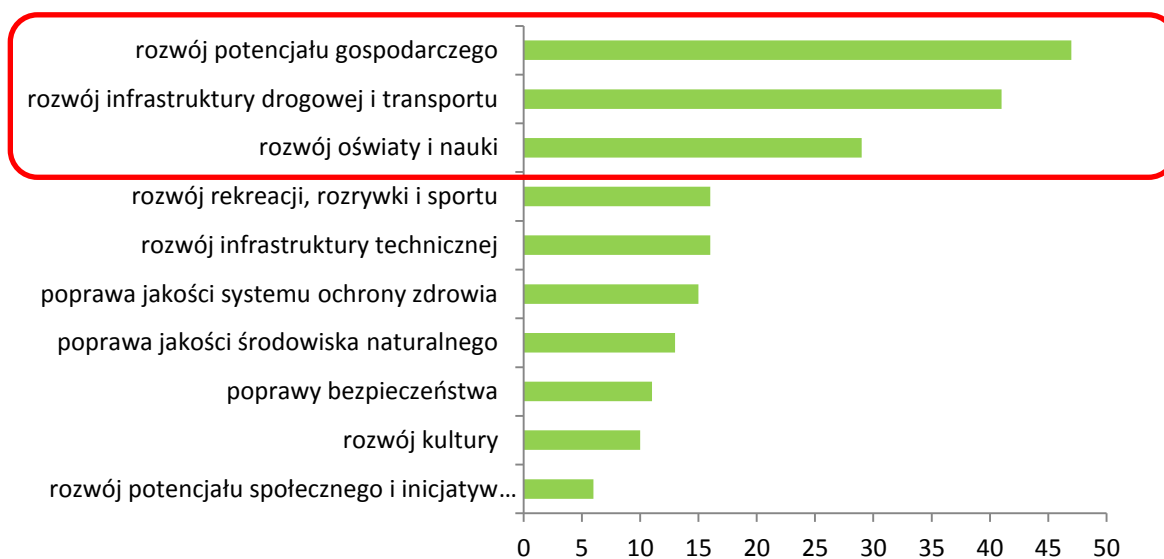

Źródło: Opracowanie własne

4.1. Obszary priorytetowe w opinii mieszkańców

W pytaniu pierwszym przedstawiono respondentom listę 11 obszarów priorytetowych dla rozwoju Gminy. Następnie zostali oni poproszeni o dokonanie wyboru - wskazanie na liście tylko trzech, ich zdaniem najistotniejszych, obszarów oraz w pytaniu nr 2 przypisanie tym trzem obszarom rangi: najważniejszy, ważny i mniej ważny.

Rysunek 15. Obszary priorytetowe dla rozwoju gminy w opinii ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne

Najistotniejsze dla ankietowanych okazały się działania związane z rozwojem potencjału gospodarczego (65%), rozwój infrastruktury drogowej i transportu (57%), co potwierdziły także odpowiedzi udzielane na pytanie nr 2. Trzecim najczęściej wskazywanym przez respondentów obszarem priorytetowym był rozwój oraz rozwój oświaty i nauki, na który wskazało 40% respondentów.

4.2. Inicjatywy w poszczególnych obszarach

W pytaniu nr 3 respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech kluczowych inicjatyw dla każdego z wcześniej wymienionych 11 obszarów kluczowych.

W obszarze dotyczącym rozwoju potencjału gospodarczego respondenci podkreślali przede wszystkim potrzebę podejmowania działań zmierzających do pełnego wykorzystania potencjału związanego z przebiegającą przez teren gminy autostradą A2 (węzeł Wartkowice) – wskazało na niego 71% wszystkich ankietowanych osób. Respondenci dostrzegają również potrzebę organizacji prac interwencyjnych oraz staży (46%), jak również zwiększenia dostępu do informacji na temat pozyskiwania środków na prowadzenie i rozwój działalności gospodarczej (44%).

Rysunek 16. Rozwój potencjału gospodarczego

Źródło: Opracowanie własne

Następnymi w kolejności inicjatywami, które zdaniem ankietowanych warto podejmować w celu rozwoju gospodarczego gminy są aktywności nakierowane na rozwój i wspieranie przedsiębiorczości. Blisko jedna trzecia respondentów (32%) oczekuje przyciągnięcia nowych inwestorów na teren gminy np. poprzez promowanie gminy wśród przedsiębiorców wojewódzkich i ogólnopolskich jako miejsca potencjalnie atrakcyjnego pod działalność

gospodarczą oraz działania podkreślające mocne strony gminy, tworzenie warunków zachęcających do inwestowania na terenie strefy przy węźle autostradowym. Podkreślając wagę działań związanych ze wspieraniem rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (28%) mieszkańcy koncentrują się przede wszystkim na konieczności organizowania szkoleń dot. założenia i prowadzenia własnej firmy, pozyskiwania środków na jej rozwój, w tym kursów i doradztwa w pisaniu projektów o dofinansowanie, doradztwa prawnego i księgowego. Sygnalizowano także potrzebę zdiagnozowania jakie kierunki działalności gospodarczej będą najchętniej widziane w Gminie oraz kwestie związane z potrzebą organizowania grup przedsiębiorców i tworzenia ich zrzeszeń. Jedna piąta ankietowanych zauważa, że potencjał gminy można zwiększyć wykorzystując przebiegającą przez jej teren linię kolejową (nr 131) Śląsk – Porty (21%) ze stacją w Kłodnej (Kłodno).

Analizując potencjał gospodarczy Gminy w ankietach ze względu na wiejski charakter gminy w osobnym pytaniu uwzględniono kwestie związane z rolnictwem.

Rysunek 17. Rozwój potencjału rolniczego

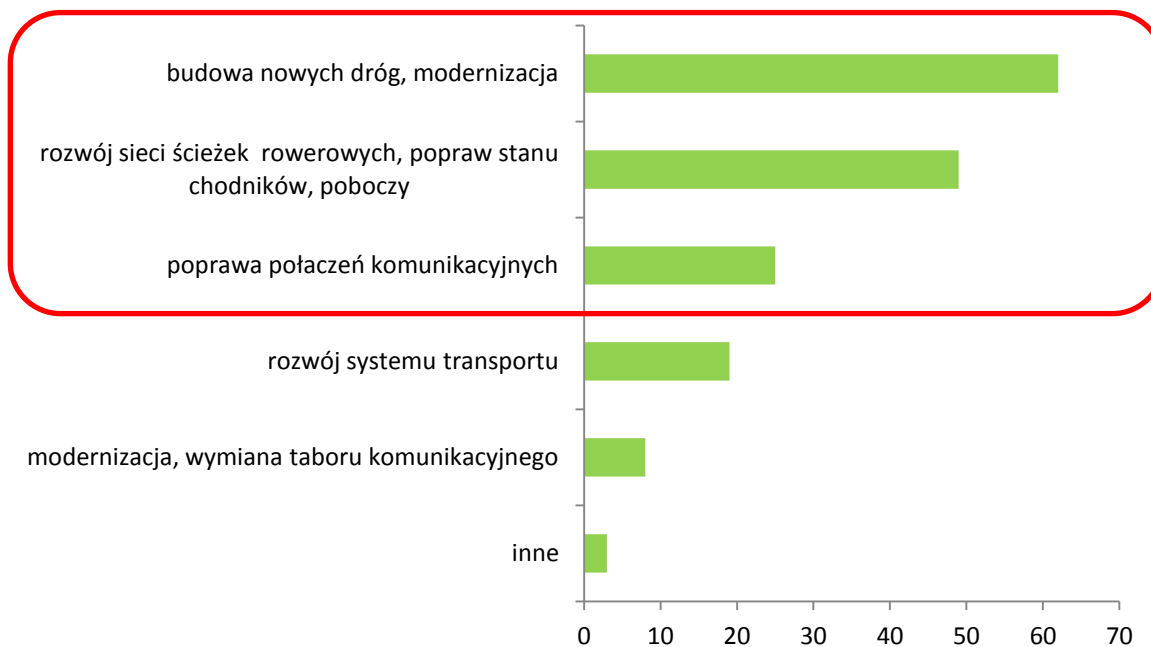
Źródło: Opracowanie własne

Zdecydowana większość ankietowanych osób (65%) zwróciła uwagę, że obecny potencjał rolniczy zwiększyć mogłaby organizacja szkoleń i doradztwa na temat potencjalnego wsparcia w prowadzeniu gospodarstw (np. grup producenckich, systemów certyfikacji). Na drugim miejscu najczęściej wskazywano potrzebę organizowania rynków zbytu dla surowców i produktów powstających w lokalnych gospodarstwach (54%). Kwestie związane z rozwojem agroturystyki w swoich ankietach podkreśliły (44%), zaś ponad jedna trzecia z respondentów (36%) zwróciła uwagę na promocję rolnictwa (np. poprzez wyjazdy na targi branżowe, imprezy wystawiennicze). Kolejne 28% ankietowanych podkreśliło dla rozwoju rolnictwa istotne znaczenie działań związanych z retencjonowaniem wody i działaniami melioracyjnym, a 24% -

regulację stanu prawnego dróg (np. kwestie ewidencji gruntów, tworzenie dokumentacji geodezyjnej).

Drugim najczęściej wskazywanym obszarem przyszłych działań jest wg 57% wszystkich ankietowanych „Rozwój infrastruktury drogowej i transportu”.

Rysunek 18. Rozwój infrastruktury drogowej i transportu

Źródło: Opracowanie własne

Osoby ankietowane koncentrowały się najczęściej na potrzebie dalszej poprawy stanu dróg - modernizacji oraz ich rozbudowie (86%). Ponad połowa wszystkich respondentów zasygnalizowała także konieczność rozwoju systemu ścieżek rowerowych, jak również poprawę stanu chodników i poboczy (68%). 35% uznało, iż w celu rozwoju Gminy należy podjąć działania związane z poprawą dostępności komunikacyjnej – szczególnie z takimi miejscowościami, jak: Łódź, Uniejów, Poddębice, Łęczyca, Zelgoszcz. Ponad jedna czwarta ankietowanych (26%) podkreśliła również konieczność rozwoju systemu transportu, uwzględniającego potrzeby osób niepełnosprawnych oraz dowóz dzieci i młodzieży do szkół. Mniej istotne wg ankietowanych są zagadnienia dotyczące modernizacji i wymiany taboru (11%), a pojedyncze osoby postulowały takie dodatkowe działania jak zagospodarowanie rowów przy trasach oraz działania poprawiające bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów (utworzenie tras rekreacyjnych, wprowadzenie objazdu w Kłodnej).

Trzecim najistotniejszym z punktu widzenia respondentów obszarem rozwoju gminy są kwestie związane z oświatą i nauką, na które wskazało 40% osób biorących udział w ankiecie.

Rysunek 19. Rozwój oświaty i nauki

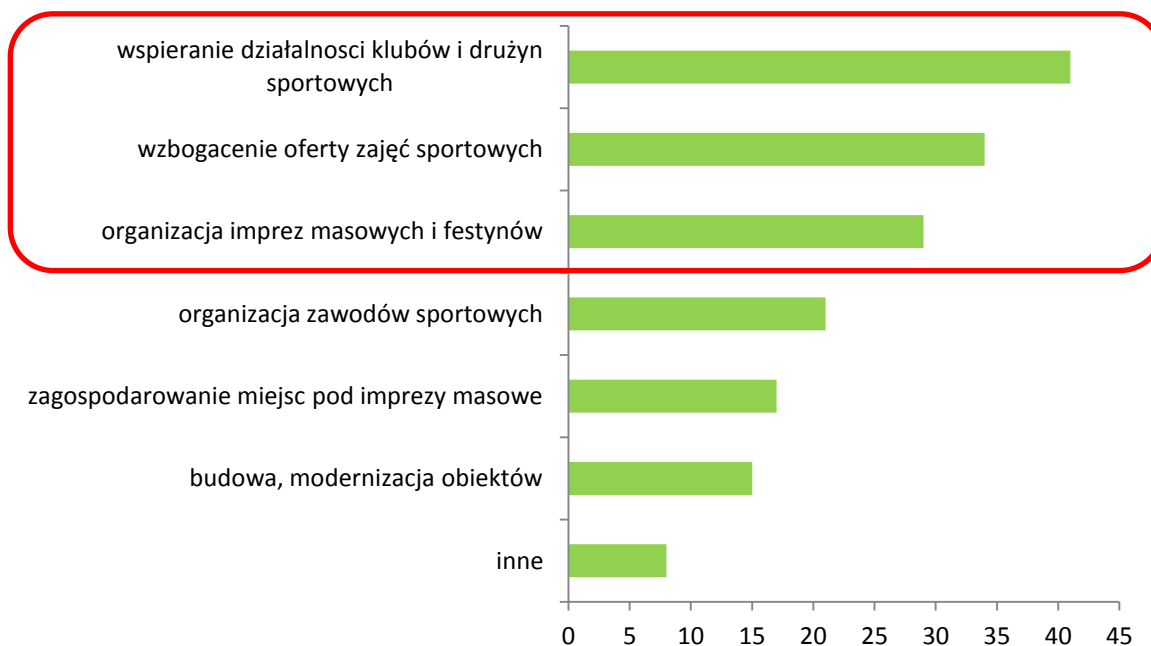

Źródło: Opracowanie własne

Podstawową sprawą zgłaszaną przez zdecydowaną większość respondentów (46%) pozostaje doposażenie istniejących placówek oświatowych w niezbędny sprzęt (np. tablice interaktywne). Aż 40% ankietowanych podkreśliło również konieczność modernizacji placówek wskazując na miejscowość Kłodno (modernizacja szkoły) i Wartkowice (dobudowanie przy Zespole Szkół pomieszczenia, które byłoby przeznaczone do pełnienia funkcji świetlicy szkolnej). Poprawy jakości kształcenia oczekuje 36% respondentów. Podobna liczba osób podkreśliła wagę organizowania dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży oraz realizację dodatkowych projektów edukacyjnych (po 35%). Wśród wymienianych propozycji zajęć dodatkowych znalazły się np. godziny wyrównawcze dostosowane do potrzeb uczniów, przedmiotowe koła zainteresowań (m.in. sportowe, artystyczne). Ponad jedna trzecia ankietowanych (35%) zwróciła również uwagę na potrzebę zwiększenia liczby miejsc w przedszkolach. Wśród pozostałych propozycji zgłaszanych przez respondentów (11%) odnotowano kwestie dotyczące organizowania szkoleń również dla osób dorosłych (np. z zakresu umiejętności obsługi komputera), zwiększenie dotacji na zakup nowych tytułów do biblioteki gminnej. Postulowano również poprawę funkcjonowania i aktywizację istniejących ośrodków, choć respondenci są także świadomi problemów finansowych z jakimi muszą borykać się te placówki (niskie subwencje). Jedna z ankietowanych osób proponowała w celu znalezienia oszczędności zakup nowego autokaru, co pozwoliłoby na ograniczenie środków przeznaczanych na ich wynajem.

Wśród inicjatyw związanych z obszarem rekreacji, rozrywki i sportu najczęściej podkreślano potrzebę wspierania działalności klubów i drużyn sportowych (57%) oraz wzbogacania dostępnej oferty zajęć sportowych (47%).

Rysunek 20. Rozwój rekreacji, rozrywki i sportu

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani zgłaszali również potrzebę organizacji imprez masowych i festynów (40%) np. pikników z okazji Święta Konstytucji 3. Maja, Święta Niepodległości (11 XI) lub Święto Wojska Polskiego (15 VIII), dożynek. Część osób (29%) uznała także, że warto organizować więcej imprez o charakterze zawodów sportowych. Blisko jedna czwarta respondentów (24%) oczekuje wykorzystania miejsc pod organizację imprez masowych – wskazywano takie przykładowe lokalizacje jak np. stadion lub halę sportową przy Zespole Szkół w Wartkowicach. Jedna piąta dostrzega potrzebę budowy nowych oraz modernizacji istniejących już obiektów sportowo-rekreacyjnych takich jak np. boiska w miejscowości Kłódno. Wśród pozostałych odpowiedzi mieszkańcy uwzględnili w ankietach kwestie dotyczące organizowania na terenie Gminy rajdów rowerowych, zapewnienie odpowiednich miejsc do wypoczynku w plenerze (np. wiaty biwakowe), budowę siłowni oraz odpowiednią organizację placu zabaw.

Kolejnym obszarem istotnym wg ankietowanych dla przyszłego rozwoju Gminy są kwestie związane z rozwojem infrastruktury technicznej. W swoich kwestionariuszach respondenci najczęściej zwracali uwagę na konieczność poprawy dostępu do Internetu (43%). Równie istotne ich zdaniem pozostaje kontynuacja działań związanych z rozwojem sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków – podkreśliło je w swoich ankietach aż 42% wszystkich ankietowanych osób. Ważnym problemem jest także rozbudowa miejsc parkingowych na terenie gminy (40%).

Rysunek 21. Rozwój infrastruktury technicznej

Źródło: Opracowanie własne

Nieco ponad jedna czwarta wszystkich ankietowanych (26%) zwróciła uwagę na potrzebę budowy nowej siedziby Urzędu Gminy, a kolejne 25% uznało iż należy podejmować wysiłki związane z rozwojem dostępu do sieci gazowej. Wg jednej piątej znajdując się na terenie Gminy budynki użyteczności publicznej wymagają adaptacji oraz termomodernizacji. 19% respondentów oczekuje rozbudowy i modernizacji istniejącego targowiska, a 18% - rewitalizacji i zagospodarowania przestrzeni publicznej, szczególnie w rejonach wokół autostrady (np. pod powierzchnie magazynowe) oraz wykorzystania budynków zlikwidowanych szkół. Respondenci dostrzegają również wagę rozwoju budownictwa mieszkaniowego (17%). Odnotowano pojedyncze głosy na temat rozwoju sieci wodociągowej, budowy kanalizacji deszczowej.

Szóste miejsce na liście obszarów priorytetowych wskazywanych w ankietach dotyczył jakości systemu zdrowia. Ponad połowa respondentów (65%) podkreśliła potrzebę zwiększenia dostępności specjalistycznej opieki lekarskiej oraz przywrócenia opieki zdrowotnej szkolnej i wczesnoszkolnej (57%) np. poprzez obecność gabinetów stomatologicznych i higienicznych.

Rysunek 22. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia

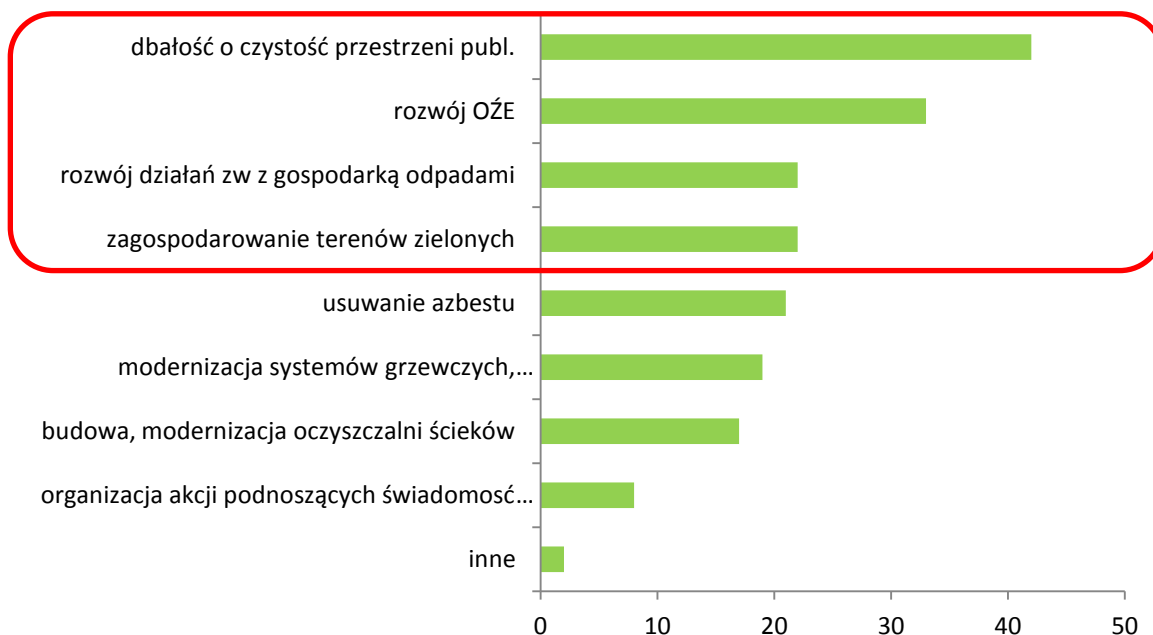

Źródło: Opracowanie własne

W kwestionariuszach zwracano także uwagę na konieczność zapewnienia opieki długoterminowej dla osób chorych w ich domu lub w placówkach do tego wykwalifikowanych oraz ułatwienie dostępu do podstawowej opieki lekarskiej (wskazało na te punkty po 43% ankietowanych). 21% uważa, że lepszy dostęp do opieki powinni mieć ludzie niepełnosprawni, a kolejne 18% ankietowanych oczekuje zwieszonego dostępu do programów profilaktycznych – szczególnie w dziedzinie onkologii oraz ortopedii. W kategorii „inne” w ankiecie odnotowano jeden głos, który postulował zapewnienie pomocy i odpowiedniej opieki skierowanej do osób starszych.

Wśród zagadnień dotyczących poprawy jakości środowiska naturalnego respondenci koncentrowali się przede wszystkim na kwestii dbałości o stan przestrzeni publicznej – jej czystość (58%) oraz potrzebie rozwoju energetyki odnawialnej (46%) np. fotowoltaiki).

Rysunek 23. Poprawa jakości środowiska naturalnego

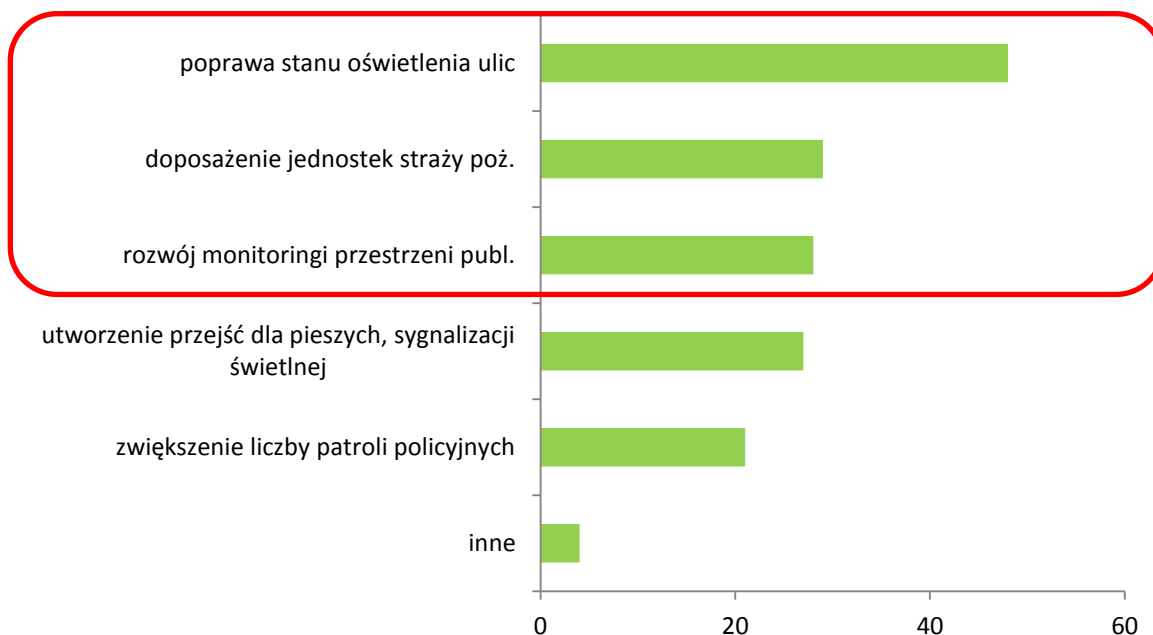

Źródło: Opracowanie własne

Istotne dla ankietowanych mieszkańców jest również odpowiednie zagospodarowanie terenów zielonych oraz prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami np. rozwój działań związanych z przystąpieniem do projektu stworzenia Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (po 31%). 29% respondentów widzi także konieczność dalszych działań związanych z usuwaniem azbestu, a nieco ponad jedna czwarta (26%) oczekuje wsparcia dla modernizacji systemów grzewczych i wymiany źródeł ciepła. Nieco mniej osób w swoich kwestionariuszach wskazało na konieczność budowy bądź modernizacji oczyszczalni ścieków (24%). Najrzadziej zaznaczano w ankietach potrzebę organizowania akcji podnoszących świadomość ekologiczną (np. sprzątanie śmieci w lesie) – wskazało je tylko 11% respondentów. Wśród pozostałych głosów odnotowano komentarze postulujące powstrzymanie ekspansji budownictwa jednorodzinnego na terenach dotychczas zielonych lub użytkach rolnych.

Wypowiedzi ankietowanych na temat obszaru bezpieczeństwa skupiają się głównie wokół zapewnienia odpowiednich warunków na drogach oraz doposażania jednostek odpowiedzialnych za utrzymanie porządku i reakcje w sytuacjach kryzysowych.

Rysunek 24. Poprawa bezpieczeństwa

Źródło: Opracowanie własne

Zdecydowana większość ankietowanych osób (67%) widzi potrzebę poprawy sytuacji związanej z obecnym stanem oświetlenia ulic. Istotne pozostają również kwestie monitorowania przestrzeni publicznej (39%) oraz utworzenia bezpiecznych przejść dla pieszych i sygnalizacji świetlnej ze szczególnym uwzględnieniem okolic szkół i przedszkoli (38%). Rozwój monitoringu jest związany głównie z takimi rejonami jak: centrum, parking w Gostkowie, Plac Kościuszki w Wartkowicach, czy szkoły. Pod szczególnym nadzorem powinny się znaleźć także obiekty zabytkowe, miejsca użyteczności publicznej oraz newralgiczne skrzyżowania. Ankietowani mieszkańcy często podkreślali konieczność doposażania funkcjonujących na terenie Gminy jednostek straży pożarnej (40%) m.in. w sprzęt do ratownictwa technicznego w związku z przebiegającą autostradą A2, zakup ciężkiego wozu bojowego dla OSP Wartkowice. Ponad jedna czwarta respondentów (29%) oczekuje zwiększenia liczby patroli policyjnych funkcjonujących na terenie Gminy. Wśród pozostałych odpowiedzi pojawiły się propozycje zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców poprzez wybudowanie ciągu pieszo-komunikacyjnego przy DW 469 oraz przeglądem stanu hydrantów. Odnotowano tylko jeden głos uznający, iż środki przeznaczane dotychczas na OSP są nadmierne w stosunku do innych potrzeb Gminy.

Przedstawiając propozycje inicjatyw w obszarze kultury i dziedzictwa kulturowego respondenci skupili się przede wszystkim na problemach rewitalizacji obiektów zabytkowych i parków (56%) oraz budowy ośrodka przeznaczonego na cele kulturalne (49%).

Rysunek 25. Rozwój kultury

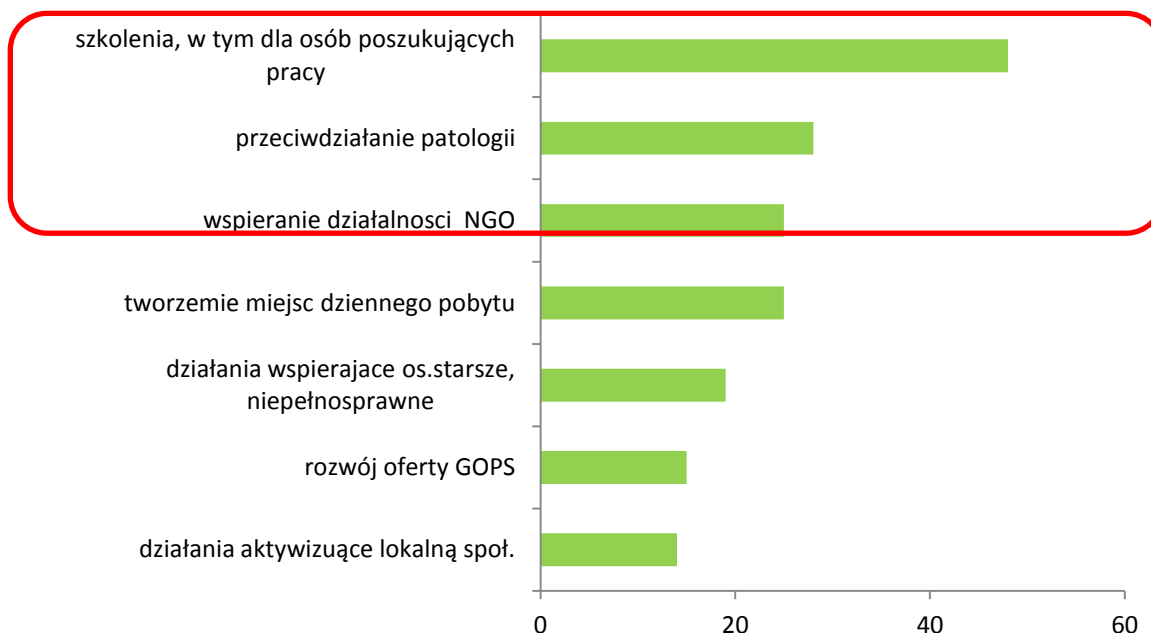

Źródło: Opracowanie własne

40% ankietowanych osób dostrzega potrzebę organizowania imprez i wydarzeń o charakterze kulturalnym w tym m.in. koncerty, wyjazdy do teatru, spotkania okolicznościowe i integrujące lokalną społeczność (np. pikniki rodzinne). Prawie jedna trzecia respondentów (31%) zauważa konieczność doposażania placówek kulturalnych w odpowiedni sprzęt, a kolejne 25% wskazało że placówki te (świetlice wiejskie, remizy strażackie) wymagają modernizacji lub zaadaptowania je do pełnienia funkcji kulturalnych. 21% badanych spodziewa się organizowania kolejnych rekonstrukcji historycznych (np. inscenizacji bitew). Inne propozycje zgłoszone w komentarzach przez ankietowanych dotyczyły wspierania przez Gminę uroczystości o charakterze środowiskowym organizowanych przez Zespół Szkół w Wartkowicach, jako ośrodka mającego potencjał i zaangażowanie szkolnej społeczności oraz organizowania pokazów strażackich.

Rozwój potencjału społecznego i inicjatyw lokalnych ankietowani postrzegają głównie poprzez pryzmat organizacji wszelkiego rodzaju szkoleń podnoszących kwalifikacje, w tym dla osób poszukujących pracy, oraz działań wspierających wejście na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem – wskazało je w swoich ankietach 67% wszystkich respondentów.

Rysunek 26. Rozwój potencjału społecznego i inicjatyw lokalnych

Źródło: Opracowanie własne

Jednym z głównych problemów pozostaje również podejmowanie aktywnego przeciwdziałania zjawiskom patologicznym takim jak np. narkomania, alkoholizm, na które zwraca uwagę ponad jedna trzecia wszystkich respondentów (39%). Ankietowani mieszkańcy dostrzegają potencjał i ważną rolę działających na terenie Gminy organizacji pozarządowych takich jak np. kluby sportowe, Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Społeczności Gminy Wartkowice – aż 35% widzi w nich zasoby, które wpłyną pozytywnie na korzystny rozwój Gminy. 19% zaznaczyło także jako wartościowe podejmowanie działań aktywizujących lokalną społeczność w których podkreślono ważną rolę GOPS. Respondenci zaakcentowali też, iż w związku z tendencjami demograficznymi, niezbędne jest podejmowanie działań nakierowanych na wsparcie osób wymagających opieki – 35% podkreśliło potrzebę stworzenia miejsca dziennego i całonocnego pobytu (np. poprzez przystosowanie do tego celu istniejącej infrastruktury publicznej), a 26% działania wspierające osoby starsze i niepełnosprawne. Rozwoju oferty usługowo – opiekuńczej GOPS oczekuje 21% respondentów.

4.3. Atuty i słabe strony w opinii ankietowanych

W ostatniej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech, najważniejszych z ich punktu widzenia, mocnych i trzech słabych stron swojej Gminy.

Rysunek 27. Mocne strony Gminy – w opinii respondentów

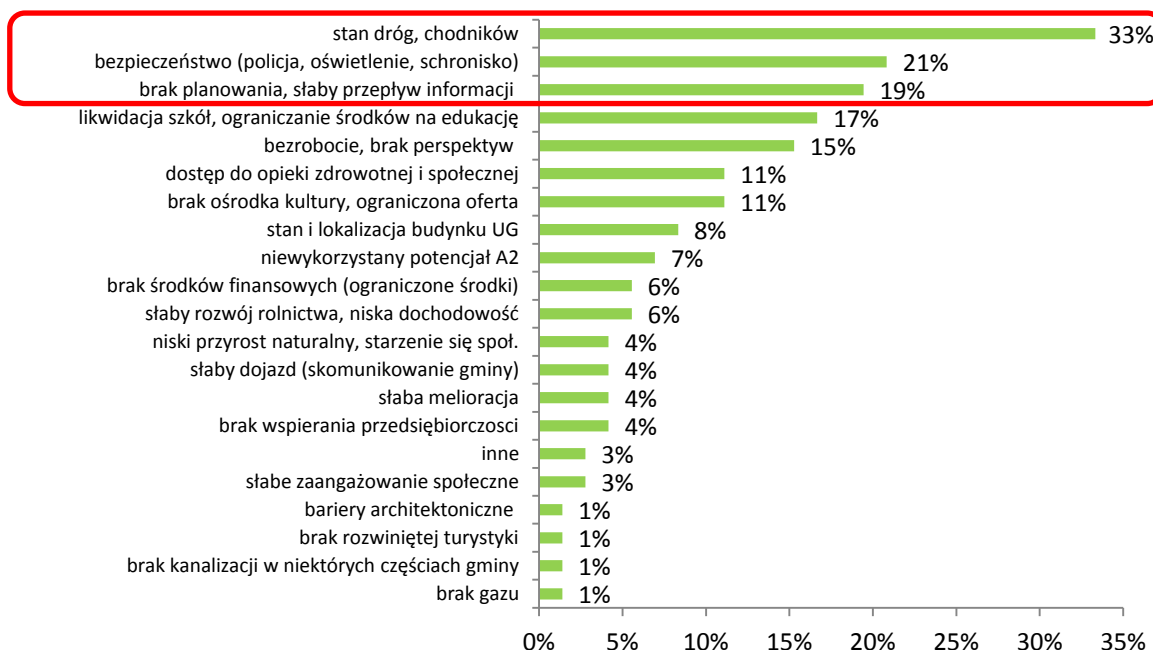

Źródło: Opracowanie własne

Wśród najczęściej wskazywanych atutów Gminy Wartkowie znalazły się kwestie stanu dróg lokalnych i przeprowadzanych modernizacji – wspomniało o nich 43% wszystkich ankietowanych osób. Korzystne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A2 zaakcentowało kolejne 31%. Mieszkańcy doceniają także rozwój sieci kanalizacyjnej oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (17%). Dla 14% z nich ważnym atutem Gminy pozostaje jej dogodna lokalizacja w pobliżu większych ośrodków miejskich oraz stosunkowo niskie bezrobocie (najniższe w powiecie) związane także z funkcjonującym w miejscowości Stary Gostków zakładem przemysłu tytoniowego. Nieco mniej osób dostrzega jako mocną stronę walory turystyczne okolicy (13%) oraz potencjał edukacyjny (11%). Odnotowano również pojedyncze głosy wskazujące jako mocną stronę: dobre zarządzanie Gminą, w tym skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, rozwiniętą i zmodernizowaną bazę sportowo - rekreacyjną (hala, orlik, ścieżki rowerowe), stan sieci wodociągowej, odbudowę pomnika w Gostkowie i renowację parku. Pozostałe głosy wskazywały na potencjał związany z rozwojem produkcji rolniczej, potencjał kadrowy (duży udział ludności w wieku produkcyjnym, obecność na rynku pracy wykwalifikowanych roczników), funkcjonowanie opieki społecznej i zdrowotnej, dobrą lokalizację budynku gminy, liczne sklepy, dobrze funkcjonujące OSP.

Najczęściej wymienianą przez respondentów słabą stroną Gminy – podobnie jak w przypadku atutów – był stan lokalnych dróg i chodników (np. Wartkowice). 33% ankietowanych osób zwróciła uwagę, iż wymagają one dalszych remontów oraz rozbudowy szczególnie w mniejszych miejscowościach. Dla jednej piątej słabą stroną pozostaje bezpieczeństwo definiowane przede wszystkim poprzez kwestie związane z ruchem drogowym (stan oświetlenia ulic, placów, brak sygnalizacji świetlnej w okolicach ronda, szkół i przedszkoli), zwracano także uwagę na problem braku schroniska dla bezpańskich zwierząt oraz zbyt małą liczbę patroli policyjnych. 19% ankietowanych uznało, że słabą stroną stanowi także brak spójnego, długofalowego programu rozwoju gminy, brak analizy potrzeb mieszkańców oraz brak zmian osób na kluczowych stanowiskach, czas realizacji spraw w urzędzie oraz zbyt małą liczbą osób zatrudnionych i słaby przepływ informacji na linii gmina – obywatele.

Rysunek 28. Słabe strony Gminy – w opinii respondentów

Źródło: Opracowanie własne

Likwidację szkół i ograniczone środki na edukację jako słabą stronę zdefiniowało 17% ankietowanych osób, a kolejne 15% uznało za istotne wyzwanie obecny poziom bezrobocia. Pojedyncze głosy dotyczyły także takich zagadnień jak ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej i społecznej, ograniczoną ofertę kulturalną oraz brak jednego ośrodka pełniącego rolę głównego animatora życia kulturalnego w gminie, obecnego stanu budynku w którym mieści się Urząd Gminy. Nieliczne osoby podkreśliły nie do końca wykorzystany potencjał dogodnego położenia gminy w okolicach A2. Ankietowani są także świadomi ograniczonych środków finansowych jakimi dysponuje Gmina, jak również niskiej dochodowości rolnictwa i problemów demograficznych. Wśród pozostałych głosów odnotowano niewystarczające skomunikowanie gminy (np. niewystarczająca liczba połączeń z większymi miejscowościami),

problemy związane z melioracją (np. zaniedbane rowy), brakiem warunków dla przedsiębiorczości (np. brak strefy), ograniczone zaangażowanie lokalnej społeczności w życie Gminy, bariery architektoniczne, brak rozwiniętej turystyki oraz braki zw. z infrastrukturą gazową i kanalizacyjną, niskie nakłady na rozwój infrastruktury, brak restauracji i barów (inne).

Podsumowując najczęściej wymieniane w ankietach atuty i słabe strony można zauważyć, iż tematem spornym pozostaje kwestia stanu infrastruktury drogowej. O ile blisko połowa respondentów ocenia pozytywnie jej stan, prowadzone działania modernizacyjne, to już jedna trzecia ankietowanych dostrzega także jej braki (szczególnie w mniejszych miejscowościach). Zdecydowanym atutem jest natomiast wskazane w kwestionariuszach sąsiedztwo A2 oraz stan infrastruktury kanalizacyjnej (tylko pojedyncze głosy wskazywały je jako słabą stronę). Wyzwaniem (również dla zdefiniowanych w strategii działań) w opinii respondentów pozostają zagadnienia związane z szeroko rozumianym bezpieczeństwem oraz planowaniem i przepływem informacji na linii gmina – obywatele.

Należy pamiętać, że oceniając na początku ankiety wagę poszczególnych obszarów dla efektywnego rozwoju Gminy, zdecydowana większość mieszkańców na pierwszym miejscu postawiła inicjatywy z obszaru gospodarczego oraz infrastruktury drogowej i szeroko rozumianej edukacji.

5. MISJA I WIZJA

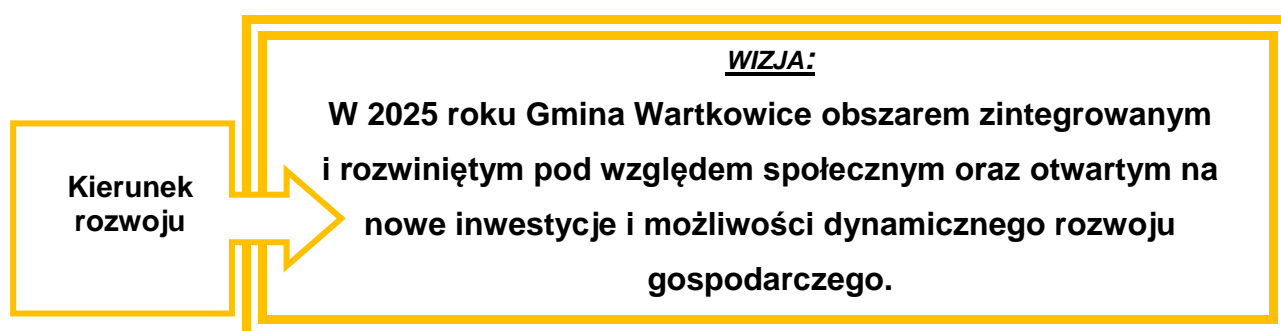
Misja i wizja porządkują przyszłość Gminy, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią wzorzec określający jej tożsamość, charakter i sposób postępowania. Określenie misji i wizji Gminy pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji. Analiza obecnej sytuacji Gminy na podstawie m.in. dostarczonych przez Urząd Gminy informacji oraz badania przeprowadzonego wśród mieszkańców, a także kluczowych reprezentantów Gminy, pozwoliło na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Gminy Wartkowice na najbliższe lata. Formułując misję i wizję rozwoju Gminy Wartkowice do roku 2025, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- uwarunkowania zewnętrzne – czynniki niezależne od działań podejmowanych przez władze Gminy,
- uwarunkowania wewnętrzne – potencjał i problemy endogeniczne Gminy,
- aktualne dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym i krajowym,
- wnioski z badania sondażowego wśród mieszkańców i kluczowych reprezentantów społecznych.

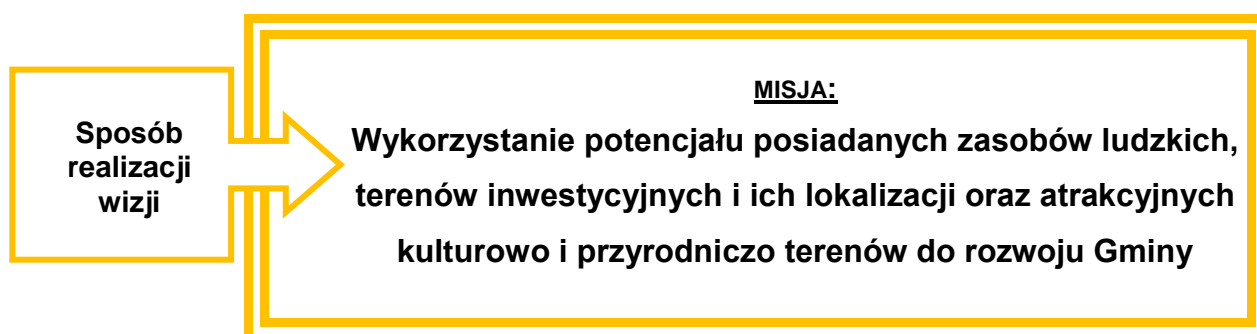
Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju Gminy w przyszłości oraz ram dla działań realizowanych w strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia którego Gmina będzie dążyć w kolejnych latach, do 2025 roku. Wizja rozwoju powinna więc odpowiedzieć na pytanie, jak będzie wyglądała sytuacja społeczno – gospodarcza Gminy po upływie danego okresu, uwzględniając realizację planowanych działań strategicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem strategii, któremu podporządkowane są wszystkie cele realizowane przez gminę oraz działania podejmowane w ramach tych celów.

5.1. Wizja i misja oraz strategiczne kierunki rozwoju

Istotą zdefiniowania misji jest wskazanie roli, jaką władze Gminy powinny pełnić w dążeniu do najbardziej pożądanego przyszłego kształtu Gminy Wartkowice (wizji) w oparciu o posiadane zasoby z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Gminy i kluczowych interesariuszy. Sformułowana wizja daje wskazówki dotyczące kierunku i sposobu działania władz Gminy przyjętego do 2025 roku.

Osiągnięcie powyżej określonego stanu docelowego, będzie możliwe dzięki realizacji misji gminy, którą jest:

Tak sformułowana przyszła wizja i misja Gminy uwzględnia szereg kluczowych elementów takich jak:

- dogodne położenie (lokalizacja) Gminy w centrum Polski przy głównych szlakach komunikacyjnych,
- zasoby ludzkie oraz ich potencjał,
- walory przyrodniczo – kulturowe.

5.2. Strategiczne oraz operacyjne cele Gminy

ZIDENTYFIKOWANE CELE STRATEGICZNE WYZNACZAJĄ DOCELOWE, DŁUGOTERMINOWE KIERUNKI ROZWOJU GMINY WARTKOWICE. NASTĘPNYM KROKIEM JEST PRZEŁOŻENIE KIERUNKÓW ROZWOJU NA POZIOM SZCZEGÓŁOWYCH DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH POPRZEZ OKREŚLENIE I SFORMUŁOWANIE CELÓW OPERACYJNYCH.

Misja i wizja Gminy stanowią jedynie zwięzłe odzwierciedlenie ambicji jej władz samorządowych, mieszkańców oraz kluczowych interesariuszy związanych ze stanem docelowym, do którego Gmina dąży w przyszłości. Cele strategiczne wskazują natomiast pożądane kierunki rozwoju, konkretyzując obszary na jakie władze samorządowe Gminy powinny ukierunkować swoje działania.

Diagnoza społeczno - gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego pozwoliły na określenie dwóch strategicznych celów rozwoju Gminy Wartkowice:

- 1. Rozwój gospodarczy Gminy**
- 2. Rozwój społeczny Gminy (aktywizacja kapitału ludzkiego)**

Gmina Wartkowice, podobnie jak inne jednostki samorządu lokalnego, zarówno na terenie województwa łódzkiego, jak i w innych województwach, dysponuje ograniczonymi zasobami w kontekście realizacji wszystkich wymienionych powyżej celów strategicznych. W związku z powyższym należy zadbać o to, aby w pierwszej kolejności realizowane były cele niezbędne do właściwego funkcjonowania Gminy.

5.2.1. Cel strategiczny 1

Równomierny rozwój gospodarczy Gminy

Cel operacyjny 1.A

Inwestorzy, inwestycje⁶⁰, tereny inwestycyjne

W celu stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju gospodarczego Gminy należy podejmować działania nakierowane na zwiększenie jej atrakcyjności dla potencjalnych inwestycji. Niezbędne w związku z tym staje się kompleksowe przygotowanie terenów przeznaczonych pod inwestycje oraz ich odpowiednia promocja. Przez przygotowanie terenów rozumie się zarówno działania stricte techniczne, jak również planistyczne oraz związane z nimi kwestie prawne.

Przedsięwzięciami bezpośrednio podnoszącymi atrakcyjność terenu Gminy dla rozwoju działalności gospodarczej oraz przygotowującymi do obciążeń związanych z funkcjonowaniem nowych podmiotów są również aktywności z zakresu ochrony środowiska naturalnego, w tym szczególnie ograniczanie emisji substancji szkodliwych i zagospodarowanie odpadów oraz uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.

Proponowane działania:

- uzbrojenie terenów inwestycyjnych (infrastruktura towarzysząca, modernizacja ujęć wody itp.),
- przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej w porozumieniu (współpracy z właścicielami terenów inwestycyjnych),
- działania na rzecz zwiększenia dostępnej liczby miejsc pracy na terenie Gminy (współpraca z przedsiębiorcami),
- nawiązanie współpracy i zapewnienie sprawnego przepływu informacji pomiędzy urzędem gminy a właścicielami działek wokół węzła A2,
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- działania lobbujące na rzecz rozwoju i modernizacji sieci energetycznej,
- promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii (m.in. fotowoltaiki, geotermii) wśród mieszkańców i potencjalnych inwestorów,
- budowa zbiornika retencyjnego,
- rewitalizacja parków,
- modernizacja oczyszczalni ścieków,
- rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej,

⁶⁰ Inwestycje inwestorów zewnętrznych oraz własne Gminy

- utworzenie zakładu komunalnego (w tym modernizacja budynku, zagospodarowanie terenu, zakup maszyn i urządzeń),
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i wymiana źródeł ciepła (ograniczanie niskiej emisji),
- promocja selektywnej zbiórki odpadów oraz rozwijanie / usprawnianie systemu (RIPOK) gospodarki odpadami.

Cel operacyjny 1.B

Rolnictwo

Ponieważ gmina Wartkowice ma przede wszystkim charakter rolniczy (rozwinęta hodowla bydła mlecznego) warto aby inicjatywy gospodarcze promowane przez Gminę skupiały się również wokół tego typu działalności oraz sektora przetwórstwa rolno-spożywczego. Szansę na rozwój regionu może stanowić wykorzystanie potencjału produktów regionalnych oraz naturalnej i ekologicznej żywności, związanych ze wzrostem popytu na żywność wysokiej jakości, a także wzrostem udziału produktów ekologicznych (tempo wzrostu tego rynku w 2011 r. wyniosło 25%⁶¹). W tym celu należy podejmować i wspierać inicjatywy o charakterze promocyjno – informacyjnym zorientowanych na lokalnych hodowców i producentów.

Proponowane działania:

- gospodarka wodna (np. melioracja na potrzeby produkcji rolnej),
- działania promocyjno – informacyjne nt nowych form produkcji i organizacji (np. grup producenckich),
- współpraca z instytucjami w zakresie usług punktu konsultacyjnego i doradztwa (w tym np. związanego z pozyskiwaniem wsparcia, certyfikacją produkcji),
- działania informacyjno – promocyjne dotyczące małych form przetwórci spożywczych,
- poszukiwanie miejsc traktowanych jako rynek zbytu lokalnych produktów,
- działania informacyjno – organizacyjne dotyczące rejestracji produktów tradycyjnych.

⁶¹ „Rynek żywności ekologicznej w Polsce 2011”, Inquiry

Cel operacyjny 1.C

Przedsiębiorczość

W celu zwiększenia aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy podejmowane będą działania nakierowane na promocję i rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród lokalnej społeczności m.in. poprzez organizację kursów podnoszących kwalifikacje i rozwijających kompetencje, wsparcie doradcze i konsultacyjne. Zwiększenie aktywności zawodowej osób znajdujących się w sytuacji szczególnie trudnej, a przez to zagrożonych wykluczeniem społecznym, dokonywało się będzie poprzez wykorzystanie narzędzi związanych z sektorem ekonomii społecznej przystosowujących beneficjentów do ich stopniowego powrotu na otwarty rynek pracy. Kolejnym działaniem zwiększającym potencjał gospodarczy regionu mogą stać się inicjatywy wspierające rozwój turystyki (w tym działań związanych z dziedzictwem historycznym Gminy).

Proponowane działania:

- analiza potrzeb szkoleniowych mieszkańców zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej
- realizacja szkoleń „miękkich” dla mieszkańców m.in. w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- stworzenie Punktu Konsultacyjnego – wsparcie informacyjne dla mieszkańców i przedsiębiorców,
- wprowadzenie ulg i zachęt podatkowych zaangażowanie władz w tworzenie stowarzyszeń i organizacji lokalnych promujących aktywność i przedsiębiorczość,
- promocja ekonomii społecznej, jako narzędzia włączenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (np. spółdzielczości socjalnej),
- propozycja weekendowej oferty turystycznej wykorzystująca zasoby Gminy i jej promocja,
- stworzenie oferty ścieżek wydarzeń historycznych (rekonstrukcje historyczne),
- stworzenie spójnego systemu oznakowania,
- współpraca z innymi JST.

5.2.2. Cel strategiczny 2

Rozwój społeczny Gminy (aktywizacja kapitału ludzkiego)

Cel operacyjny 2.A

Usługi publiczne

W celu rozwoju społecznego Gminy, następującego dzięki aktywizacji jej kapitału ludzkiego, niezbędne będzie przede wszystkim zapewnienie odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego przestrzeni o charakterze społeczno-kulturalnym. Obejmuje ono zarówno konieczność rozbudowy i modernizacji obiektów, jak również kwestie ich odpowiedniego wyposażenia. Przyczyni się to do zwiększenia standardu i dostępności usług publicznych wpływających na podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy (obecnych, jak również potencjalnych – np. osób zainteresowanych inwestowaniem na terenie gminy lub podjęciem zatrudnienia). Czynnikiem wyznaczającym jakość życia oraz spójność społeczną obszaru pozostaje przede wszystkim dostęp i poziom świadczonych usług edukacyjnych, zdrowotnych, pomocy społecznej oraz kultury, rekreacji i sportu. Równie istotnym elementem jest poprawa dostępu do Internetu, a w tym rozwój usług e-administracji i upowszechnienie elektronicznej obsługi klienta. Służą one nie tylko sprawniejszej obsłudze, ale również stanowią narzędzie interaktywnej współpracy zarówno na poziomie jednostkowym, jak również na poziomie grup (np. lokalnych struktur społecznych, kół, stowarzyszeń). Proponowane poniżej działania staną się istotnym elementem zwiększającym atrakcyjność gminy i regionu poddębickiego. Pozostają również zgodne z założeniami Strategii Rozwoju WŁ 2020, w której zaakcentowane zostało wspieranie rozwoju podstawowej infrastruktury zwłaszcza na terenach małych miast i obszarach wiejskich.

Proponowane działania:

- likwidacja barier architektonicznych
- rozwój i modernizacja obiektów użyteczności publicznej
- rozwój i podnoszenie kompetencji kadr administracji publicznej
- działania na rzecz poszerzania oferty kulturalnej, sportowej rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców
- uruchomienie świetlic wiejskich
- upowszechnienie sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży
- budowa i modernizacja obiektów o charakterze kulturalnym i społecznym (budynki OSP dom ludowy w Polesiu) oraz ich wyposażenie
- budowa/modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury edukacyjnej, sportowo – rekreacyjnej oraz zdrowotnej
- działania na rzecz zwiększania możliwości dostępu do Internetu na terenie Gminy,

- polepszanie usług związanych z dowozem uczniów do szkół- w szczególności wymiana taboru,
- dziedzictwo kulturowe- w tym rewitalizacja i ochrona obiektów i miejsc zabytkowych.

Cel operacyjny 2.B

Potencjał społeczny

Kapitał społeczny, którego wartość opiera się na wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu jednostek, mogących osiągnąć dzięki niemu więcej korzyści, pozostaje jedną z podstawowych części składowych rozwoju społeczno – gospodarczego.

Rozwój i aktywizacja potencjału społecznego Gminy skoncentrowane więc będą na promowaniu i wspieraniu postaw obywatelskich. Istotnym działaniem będzie aktywizacja lokalnej społeczności w kierunku wzmocnienia solidarności międzyludzkiej poprzez promocję aktywności lokalnych, rozwój i wspieranie organizacji pozarządowych oraz kształtowanie tożsamości lokalnej. Wpłynie to pozytywnie na wzrost partycypacji społecznej, jak również wzmocni integralność i poczucie społecznej spójności gminy.

Kolejnym elementem budowania lokalnego kapitału społecznego będą inicjatywy zwiększające kompetencje zawodowe oraz umożliwiające zdobycie doświadczenia zapobiegające emigracji zarobkowej mieszkańców, jak również zapewnienie atrakcyjnej dla mieszkańców oferty edukacyjnej, opiekuńczej, kulturalnej i rekreacyjnej.

Istotne znaczenie w perspektywie prognozowanych zmian demograficznych będą miały również działania związane z wykorzystaniem potencjału osób starszych, jak również przystosowaniem oferty sektora usług do potrzeb osób starszych oraz niesamodzielnych.

Proponowane działania:

- wspieranie działalności organizacji pozarządowych
- wspieranie wolontariatu i inicjatyw pozarządowych rozwiązujących problemy społeczne
- wspieranie inicjatyw obywatelskich
- zapewnienie sprawnego systemu komunikacji między instytucjami a obywatelami
- podejmowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu aktywizację i poprawę jakości życia seniorów
- poszerzenie/ wzbogacenie oferty zajęć dodatkowych/ pozalekcyjnych,
- stworzenie tzw. ofert „po 16 – tej”
- efektywna polityka prorodzinna,
- działania dające możliwość przekwalifikowania, doszkalania zawodowego,
- organizacja prac interwencyjnych, staży
- wspieranie organizacji działań profilaktycznych,
- aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działania integrujące społeczność lokalną (wzmocnienie tożsamości lokalnej).

5.2.3. Podsumowanie

Poniżej w zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano streszczenie założeń misji, wizji oraz celów strategicznych i operacyjnych określonych dla Gminy Wartkowice na lata 2015 – 2025.

Tabela 33. Podsumowanie analizy strategicznej

WIZJA	
W 2025 roku Gmina Wartkowice obszarem zintegrowanym i rozwiniętym pod względem społecznym oraz otwartym na nowe inwestycje i możliwości dynamicznego rozwoju gospodarczego..	
MISJA	
Wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów ludzkich, terenów inwestycyjnych i ich lokalizacji oraz atrakcyjnych kulturowo i przyrodniczo terenów do rozwoju Gminy	
CELE STRATEGICZNE	
Równomierny rozwój gospodarczy Gminy	Rozwój społeczny Gminy (aktywizacja kapitału ludzkiego)
CELE OPERACYJNE	
Inwestorzy, inwestycje, tereny inwestycyjne	Usługi publiczne
Rolnictwo	Potencjał społeczny
Przedsiębiorczość	

Źródło: Opracowanie własne

Zestawienie tabelaryczne wskazuje zbiór celów strategicznych i operacyjnych, które Gmina powinna realizować, w kolejnym okresie programowania 2014 – 2020, w celu osiągnięcia zrównoważonego poziomu rozwoju społeczno – gospodarczego i poprawy jakości życia mieszkańców. Ponieważ realizacja wszystkich działań mogłaby znacznie obciążyć budżet jednostki, będzie ona więc w wysokim stopniu uzależniona od możliwości pozyskania zewnętrznego dofinansowania – czy to w postaci dotacji, czy zaangażowania inwestorów prywatnych. Dlatego na etapie wdrożenia i wykonania zapisów strategii należy ocenić, które cele operacyjne są w danym momencie dla Gminy najistotniejsze i które w pierwszej kolejności należy realizować.

5.3. Sposoby i źródła finansowania działań

Zadania gmin w Polsce realizowane są głównie z dochodów własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania władarzy gmin.

Sformułowane w niniejszej strategii i stanowiące podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, cele strategiczne i operacyjne, mogą być finansowane zarówno z dochodów własnych Gminy, jak i środków zewnętrznych, takich jak np.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JESSICA, JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP,
- środki z Fundacji na rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000”,
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy,

Zgodnie z założeniami nowego budżetu, główna rola w realizacji zadań związanych z rozwojem terenów wiejskich spoczywać będzie na samorządach województw. Środki zatem płynąć będą przede wszystkim z programów regionalnych oraz ze zregionalizowanej części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wykorzystanie możliwości nowego okresu programowania w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe.

6. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGICZNYCH Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

1. Równomierny rozwój gospodarczy Gminy	
1.A Inwestorzy, inwestycje, tereny inwestycyjne	
1.B Rolnictwo	
1.C Przedsiębiorczość	
<p>Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020</p>	<p>POLITYKA HORYZONTALNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 2: Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy kierunek strategiczny 2.2 Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy • Cel operacyjny 3: Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki kierunek strategiczny 3.1 Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych • Cel operacyjny 6: Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym kierunek strategiczny 6.2 Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym • Cel operacyjny 7: Wysoka dostępność infrastruktury transportowej i technicznej kierunek strategiczny 7.1 Wzmocnienie i rozwój systemów transportowych i teleinformatycznych kierunek strategiczny 7.2 Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej • Cel operacyjny 8: Wysoka jakość środowiska przyrodniczego kierunek strategiczny 8.2 Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych <p>POLITYKA TERYTORIALNO-FUNKCJONALNA</p> <p>1.2 Obszary wiejskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierunek strategiczny 1.2.1 Wspieranie działań na rzecz wdrażania rozwiązań innowacyjnych w rolnictwie i leśnictwie oraz powstawania i działalności organizacji producentów rolnych • kierunek strategiczny 1.2.2 Wspieranie działań na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego, rynków lokalnych promujących produkty regionalne oraz agroturystyki • kierunek strategiczny 1.2.3 Wspieranie działań na rzecz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw sektora pozarolniczego • kierunek strategiczny 1.2.5 Wspieranie działań na rzecz stosowania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, w tym m. in. Poprawy efektywności gospodarowania zasobami wodnymi i glebowymi w rolnictwie (szczególnie w kierunku przeciwdziałania zakwaszeniu gleb) oraz wspieranie działań na rzecz realizacji programów

	<p>rolnośrodowiskowych (w tym działania na rzecz ochrony bioróżnorodności), zwiększenie retencjonowania wód m. in. przez zwiększenie lesistości i zadrzewień</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierunek strategiczny 1.2.7 Wspieranie rozwoju systemu transportu publicznego oraz sieci dróg powiatowych i gminnych istotnych dla zwiększania dostępności komunikacyjnej • kierunek strategiczny 1.2.8 Wspieranie działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, w tym rozbudowy i modernizacji sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia oraz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii • kierunek strategiczny 1.2.9 Wspieranie rozwoju systemów wodno-ściekowych
<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020</p>	<p>OŚ PRIORYTETOWA I ZMNIEJSZANIE EMISYJNOŚCI GOSPODARKI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 4.i. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych • Priorytet inwestycyjny 4.ii. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach • Priorytet inwestycyjny 4.iii. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania OZE w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym • Priorytet inwestycyjny 4.iv. Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia • Priorytet inwestycyjny 4.v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu (beneficjent- JST, przedsiębiorcy) <p>4.VI. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe</p> <p>OŚ PRIORYTETOWA II OCHRONA ŚRODOWISKA, W TYM ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 5.ii. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy w rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami • Priorytet inwestycyjny 6.i. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie • Priorytet inwestycyjny 6.ii. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie <p>OŚ PRIORYTETOWA III ROZWÓJ SIECI DROGOWEJ TEN-T I TRANSPORTU MULTIMODALNEGO</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 7.i. Wspieranie multimodalnego jednolitego Europejskiego Obszaru Transportu poprzez inwestycje w TEN-T <p>OŚ PRIORYTETOWA V ROZWÓJ TRANSPORTU KOLEJOWEGO W POLSCE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 7.iii. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu
<p style="text-align: center;">Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014 -2020</p>	<p>OŚ PRIORYTETOWA II INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 3.a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości • Priorytet inwestycyjny 3.b. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia <p>OŚ PRIORYTETOWA III TRANSPORT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 7b Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN - T, w tym z węzłami multimodalnymi • Priorytet inwestycyjny 7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu <p>OŚ PRIORYTETOWA IV GOSPODARKA NISKOEMISYJNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych • Priorytet inwestycyjny 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym • Priorytet inwestycyjny 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu <p>OŚ PRIORYTETOWA V OCHRONA ŚRODOWISKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 5.b. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami • Priorytet inwestycyjny 6.a. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie • Priorytet inwestycyjny 6.b. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 6.d. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę <p>OŚ PRIORYTETOWA VIII ZATRUDNIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników • Priorytet inwestycyjny 8iii- Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
<p>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 -2020</p>	<p>OŚ PRIORYTETOWA I OSOBY MŁODE NA RYNKU PRACY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 8vii modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące zwiększaniu ponadnarodowej mobilności pracowników, oraz systemy mobilności oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zainteresowanych podmiotów • Priorytet inwestycyjny 9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie <p>OŚ PRIORYTETOWA II EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</p>	<p>DZIAŁANIE III System jakości produktów rolnych i środków spożywczych DZIAŁANIE IV Inwestycje w środki trwałe DZIAŁANIE V Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych DZIAŁANIE VI Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej DZIAŁANIE VII Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich DZIAŁANIE VIII Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów DZIAŁANIE IX Tworzenie grup i organizacji producentów DZIAŁANIE X Działania rolno- środowiskowo – klimatyczne DZIAŁANIE XI Rolnictwo ekologiczne</p>
<p>2. Rozwój społeczny Gminy (aktywizacja kapitału ludzkiego)</p>	
<p>2.A Usługi publiczne</p>	
<p>2.B Potencjał społeczny</p>	
<p>Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020</p>	<p>POLITYKA HORYZONTALNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 4: Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie, kierunek strategiczny 4.1 Rozwój lokalnych społeczności, kierunek strategiczny 4.2 Wzmacnianie tożsamości regionalnej

	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 5: Wysoki standard i dostęp do usług publicznych, kierunek strategiczny 5.1 Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji, kierunek strategiczny 5.2 Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej, kierunek strategiczny 5.3 Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji, kierunek strategiczny 5.4 Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze publicznym • Cel operacyjny 6: Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, kierunek strategiczny 6.1 Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu, kierunek strategiczny 6.2 Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym <p>POLITYKA TERYTORIALNO-FUNKCJONALNA</p> <p>1.2 Obszary wiejskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierunek strategiczny 1.2.6 Wspieranie działań na rzecz poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych, w tym edukacji przedszkolnej, opieki zdrowotnej, oraz usług kultury i sportu • kierunek strategiczny 1.2.7 Wspieranie rozwoju systemu transportu publicznego oraz sieci dróg powiatowych i gminnych istotnych dla zwiększania dostępności komunikacyjnej • kierunek strategiczny 1.2.8 Wspieranie działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, w tym rozbudowy i modernizacji sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia oraz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii • kierunek strategiczny 1.2.9 Wspieranie rozwoju systemów wodno-ściekowych
<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020</p>	<p>OŚ PRIORYTETOWA VIII OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ROZWÓJ ZASOBÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 6.c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014 -2020</p>	<p>OŚ PRIORYTETOWA VI- REWITALIZACJA I POTENCJAŁ ENDOGENICZNY REGIONU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego • Priorytet inwestycyjny 8b Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój • Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich <p>OŚ PRIORYTETOWA VII INFRASTRUKTURA DLA USŁUG SPOŁECZNYCH</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury, e-zdrowia • Priorytet inwestycyjny 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego zmniejszania

	<p>nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych – typ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 10a Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej <p>OŚ PRIORYTETOWA IX WYŁĄCZENIE SPOŁECZNE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie • Priorytet inwestycyjny 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym • Priorytet inwestycyjny 9 v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia <p>OŚ PRIORYTETOWA X: ADAPTACYJNOŚĆ PRACOWNIKÓW I PRZEDSIĘBIORSTW W REGIONIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę • Priorytet inwestycyjny 8v - Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian • Priorytet inwestycyjny 8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się <p>OŚ PRIORYTETOWA XI EDUKACJA, KWALIFIKACJE, UMIEJĘTNOŚCI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia • Priorytet inwestycyjny 10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji • Priorytet inwestycyjny 10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
--	--

<p align="center">Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 -2020</p>	<p>OŚ PRIORYTETOWA II EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 11i Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia <p>OŚ PRIORYTETOWA V WSPARCIE DLA OBSZARU ZDROWIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet inwestycyjny 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<p align="center">Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020</p>	<p>OŚ PRIORYTETOWA III</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel szczegółowy – Zwiększenie stopnia oraz poprawa umiejętności korzystania z Internetu, w tym e-usług publicznych
<p align="center">Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</p>	<p>DZIAŁANIE XVI Współpraca DZIAŁANIE XIX LEADER</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PO w perspektywie 2014-2020 oraz Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

7. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Nazwa planowanego zadania (inwestycji/ projektu)	Zakres rzeczowy planowanego zadania	Harmonogram realizacji inwestycji (okres realizacji)	Przewidywane nakłady finansowe
<p>Rozwój regionalny w oparciu o węzeł integracyjny Wartkowice</p>	<p>Celem projektu jest zaktywizowanie gospodarcze terenów inwestycyjnych na obszarze węzła integracyjnego Wartkowice w sąsiedztwie autostrady A-2. Projekt zakłada wykorzystanie położenia obszarów rozwojowych w strefie oddziaływania sieci TEN-T poprzez bezpośredni dostęp do autostrady A-2 oraz linii kolejowej Tarnowskie Góry –Tczew (magistrala węglowa Śląsk-Porty) ze stacją PKP Kłódno i stworzenie warunków do generowania lokalnych centrów rozwoju i związanych z tym miejsc pracy. Pozyskanie i wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną i drogową terenów inwestycyjnych zlokalizowanych przy zjeździe z autostrady A-2 (teren przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zakłady produkcyjne, centra logistyczne, składy, parki technologiczne oraz usługi rzemiosła i handlu).</p> <p>Rozwój gospodarczy poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowę kanalizacji kierunek Kłódno, – rozbudowa oczyszczalni ścieków w Wartkowicach, – modernizacja SUW, – współpraca w zakresie infrastruktury technicznej i drogowej z przedsiębiorcami, – wsparcie innych terenów inwestycyjnych (skomunikowanie obszarów całej gminy i regionu z obszarami potencjalnego rozwoju gospodarczego w tym z zakładami tytoniowymi, wykup nieruchomości pod drogi, współpraca z przedsiębiorcami/inwestorami) 	<p>2015 - 2025</p>	<p>43 000 000</p>
<p>Wzmocnienie układu komunikacyjnego</p>	<p>Budowa nowych dróg i modernizacja istniejących z poprawą bezpieczeństwa uczestników ruchu na terenie gminy Wartkowice (budowa ścieżek rowerowych, chodników) oraz regulacja stanu prawnego dróg (kwestie ewidencji gruntów, tworzenie dokumentacji geodezyjnej)</p>	<p>2015 - 2025</p>	<p>28 057 000</p>
<p>Gospodarka wodno – ściekowa</p>	<p>Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków, rozbudowa sieci kanalizacyjnej kierunek Drwałew oraz modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Tur</p>	<p>2015 - 2025</p>	<p>12 000 000</p>

Nazwa planowanego zadania (inwestycji/ projektu)	Zakres rzeczowy planowanego zadania	Harmonogram realizacji inwestycji (okres realizacji)	Przewidywane nakłady finansowe
Poprawa bezpieczeństwa na terenie Gminy Wartkowice	Jednostki OSP – doposażenie poprzez zakup samochodów bojowych, budowę i modernizację oświetlenia ulicznego, monitoring miejsc przestrzeni publicznej	2015 - 2025	5 000 000
Poprawa jakości usług komunalnych oraz administracyjno-komunalnych	Remont pomieszczeń w siedzibie Urzędu Gminy- docelowo budowa nowej siedziby Urzędu Gminy, adaptacja pomieszczeń na archiwum zakładowe, zakup ciągnika, zakup samochodu ciężarowo – osobowego, usprawnienie obiektów administracyjno – komunalnych.	2015-2025	8 000 000
Ochrona dziedzictwa kulturowego	Rewitalizacja parków na obszarze gminy Wartkowice m.in. zespół pałacowo parkowy w Starym Gostkowie „obiekt użyteczności publicznej”, rewitalizacja parku podworskiego w Nerze, modernizacja obiektów kultury, świetlic z wykorzystaniem obiektów strażnic	2015 - 2025	10 000 000
Oświata podniesienie poziomu kształcenia w placówkach oświatowych na terenie gminy Wartkowice	Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych w innowacyjne pomoce dydaktyczne, udział dzieci i młodzieży w innowacyjnych projektach edukacyjnych, organizacja zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, poprawa jakości dowozu uczniów do placówek oświatowych, monitoring obiektów szkolnych	2015 - 2025	3 600 000
Termomodernizacja obiektów stanowiących mienie Gminy Wartkowice	Budynki użyteczności publicznej, jednostki ochotniczych straży pożarnych, budynki placówek szkół, przedszkoli, obiektów komunalnych (w tym mieszkalne) i inne, ograniczenie emisji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, stworzenie dokumentu programu ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Wartkowice.	2015-2025	10 000 000
Wykorzystanie potencjału OZE	- instytucje użyteczności publicznej (np. OSP, szkoły, inne) - osoby fizyczne	2015-2025	40 000 000
Budowa (racjonalizacja) sytemu gospodarki odpadami poprzez przystąpienie Gminy Wartkowice do Związku Międzygminnego „Bzura”	Współdziałanie z JST w celu budowy i wyposażenia Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych, organizacja systemu odbioru i transportu odpadów	2015-2025	1 000 000
Rozwój potencjału rolniczego	wykorzystanie potencjału gmin ościennych zlokalizowanych w Obszarach Funkcjonalnych SRWŁ (rolnictwo, turystyka)–współpraca międzygminna, tworzenie zaplecza noclegowego działania na rzecz rozwoju rolnictwa, rynków lokalnych promujących produkty regionalne oraz agroturystyki	2015-2025	5 000 000

Nazwa planowanego zadania (inwestycji/ projektu)	Zakres rzeczowy planowanego zadania	Harmonogram realizacji inwestycji (okres realizacji)	Przewidywane nakłady finansowe
	szkolenia nt.: wsparcia w dziedzinie działalności rolniczej, promocja lokalnych produktów poprzez organizowanie wyjazdów na targi, wystawy, budowa i modernizacja targowiska gminnego jako miejsca zbytu płodów rolnych, poprawa retencjonowania wody na potrzeby rolnictwa m.in. poprzez budowę zbiornika retencyjnego „Dzierżawy – Drozdów” ujętego w Programie Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego (lokalizacja obejmuje teren gmin Wartkowice oraz Świnice Warckie),		
Opieka społeczna	<ul style="list-style-type: none"> - objęcie opieką rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, - domy dziennej bądź całodobowej opieki dla osób starszych, - realizacja celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych 	2015-2025	12 000 000
Obszar kultury i sportu	<p>Budowa i modernizacja obiektów sportowych z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych, Tworzenie stref aktywnego wypoczynku poprzez</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie przestrzeni publicznej służących rekreacji, wypoczynkowi oraz integracji społecznej, – podnoszenie aktywności ruchowej mieszkańców gminy Wartkowice. <p>Rozwój obszaru życia społeczno – kulturalnego Gminy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doposażenie Gminnej Biblioteki Publicznej w sprzęt multimedialny i systematyczne uzupełnianie zasobów bibliotecznych, – działania popularyzujące czytelnictwo wśród mieszkańców Gminy, – działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną – współpraca z organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi i kulturalnymi, – doposażenie dostępnych obiektów na cele społeczno – kulturalne. 	2015 - 2025	5 000 000

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UG Wartkowice

8. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

OSIĄGNIĘCIE ZAMIERZONYCH CELÓW STRATEGICZNYCH I KIERUNKÓW ROZWOJU WYMAGA STWORZENIA EFEKTYWNYCH MECHANIZMÓW GWARANTUJĄCYCH KONSEKWENTNE WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJĘ EFEKTÓW STRATEGII

Strategia rozwoju Gminy Wartkowice na lata 2014 – 2025 jest dokumentem otwartym, a w związku z tym musi dynamicznie reagować na potrzeby wynikające ze zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Aby elastycznie reagować na nowe sytuacje oraz oceniać, czy planowane i realizowane działania przynoszą, w zastanych warunkach, zamierzone rezultaty należy systematycznie monitorować i przeprowadzać ewaluację wdrażania planów strategicznych.

8.1. Wdrażanie strategii

Wdrażanie strategii to proces, w którym sformułowane w dokumencie długoterminowe cele i kierunki działań przekłada się na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współudziału w realizacji strategii.

Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. W celu wdrożenia strategii na poziomie operacyjnym opracowane zostaną dokumenty o charakterze proceduralnym (np. programy operacyjne), które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty, co w uzasadnionych przypadkach wymagać będzie ich dostosowania do nowych celów strategicznych.

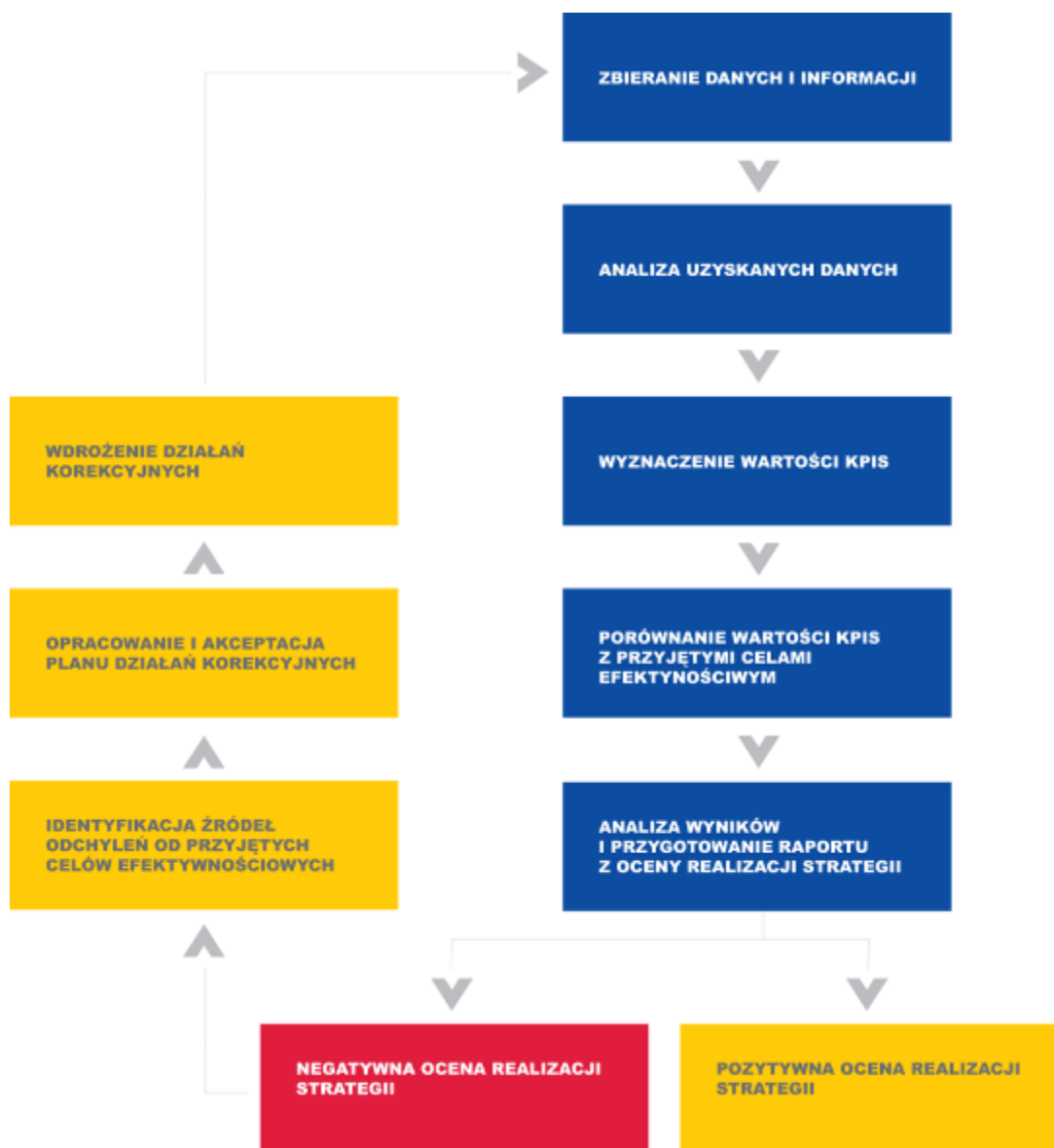
8.2. Monitorowanie strategii

Monitorowanie strategii to proces polegający na analizie postępów w osiągnięciu zakładanych celów strategicznych. Proces ten składa się z szeregu działań m.in. zbierania danych i informacji, analizy uzyskanych danych, wyznaczania wartości określonych wskaźników efektywności (*ang. KPIs – key performance indicators*) oraz ich porównania z przyjętymi

celami efektywnościowymi, oceny finalnych wyników i przygotowywania cyklicznych raportów z oceny realizacji zapisów strategii.

W przypadku negatywnej oceny procesu realizacji określonych celów strategicznych, należy zidentyfikować źródła ewentualnych odchyłeń od ustalonych celów efektywnościowych oraz wypracować założenia działań korekcyjnych, a następnie je wdrożyć.

Rysunek 29. Rysunek obrazujący system monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Wartkowie

Źródło: Opracowanie własne

W praktyce proces monitorowania strategii warto przeprowadzać w cyklach corocznych, a do jego realizacji oddelegować osobę lub zespół osób reprezentujący władze Gminy. Ich główną funkcją będzie pozyskiwanie informacji na temat realizowanych działań/projektów oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii wraz z rekomendacjami niezbędnych działań naprawczych.

8.3. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja strategii

Proces monitorowania realizacji założeń strategii powinien być co roku podsumowywany **ewaluacją efektów realizacji Strategii**, obejmującą zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Proponujemy coroczną ewaluację wyników wdrażania strategii, na podstawie efektów zadań i projektów, będących w fazie realizacji lub tych, które zostały w danym roku zakończone.

Na kolejnych stronach, w zestawieniach tabelarycznych, przedstawiono przykłady wskaźników efektywności (KPIs), zdefiniowane dla poszczególnych celów operacyjnych wskazanych w strategii. Zaproponowane wskaźniki efektywnościowe (KPIs) stanowią zbiór otwarty, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą ulegać one zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

Wartość bazowa wskaźnika (ang. baseline value) to pierwszy pomiar monitorowanego wskaźnika tzw. punkt startowy oceny całej strategii w okresie bazowym. Jako punkt startowy monitorowania strategii przyjęto początek roku 2015.

Wartość docelowa wskaźnika (ang. target) to skwantyfikowany cel, oczekiwany do osiągnięcia w określonych ramach czasowych przy wykorzystaniu istniejących zasobów. Ustanowienie wartości docelowych umożliwia monitorowanie w kontekście terminowości osiągania zamierzonych celów, motywuje do działania oraz zapewnia odpowiedzialność i transparentność działań. Jako punkt docelowy w pomiarze wskaźnika przyjęto koniec roku 2025. Wartości bazowe powinny być ambitne, jednak realne do osiągnięcia w określonym czasie i przy zaangażowanych zasobach. Wartości docelowe mogą ulegać zmianom w trakcie realizacji strategii. Zmiana taka musi jednak wynikać z ważnych przesłanek np. zmniejszenia funduszy na dany cel.

Okres monitorowania i ewaluacji strategii obejmuje zatem czas od stycznia 2015 do grudnia 2025. Jest on tożsamy z nowym okresem programowania UE.

W poniższej tabeli znajduje się lista wskaźników w odniesieniu do poszczególnych celów operacyjnych strategii wraz ze wskazaniem wartości bazowej i docelowej wskaźnika, częstotliwości jego monitorowania oraz stanowiska/ komórki odpowiedzialnej za jego monitorowanie.

Tabela 34. Monitorowane wskaźniki w obszarze celów operacyjnych

Wskaźnik	Źródło danych	Jedn. miary	Trend	Wartość bazowa (rok 2015)	Wartość docelowa (rok 2025)	Częstotliwość monitorowania	Stanowisko/ komórka odpowiedzialna za monitoring	
1. Równomierny rozwój gospodarczy Gminy								
1.A. Inwestorzy, inwestycje, tereny inwestycyjne								
1	Przygotowana oferta inwestycyjna	Ewidencje UG	sztuka	rosnący	0	1	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko
2	Zmodernizowana/ rozbudowana infrastruktura drogowa	Ewidencje UG	km	rosnący	0	20	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko
1.B. Rolnictwo								
1	Liczba podjętych działań promocyjno-informacyjnych dot. nowych form produkcji i organizacji (np. grup producenckich)	Ewidencje UG	sztuka	rosnący	0	5	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko
2	Liczba podjętych działań promocyjno-informacyjnych dot. rejestracji produktów tradycyjnych	Ewidencje UG	sztuka	rosnący	0	3	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko
1.C. Przedsiębiorczość								
1	Liczba zorganizowanych szkoleń/ spotkań informacyjnych z zakresu przedsiębiorczości	Ewidencje UG	sztuka	rosnący	0	5	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko
2. Rozwój społeczny Gminy (aktywizacja kapitału ludzkiego)								
2.A. Usługi publiczne								
1	Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności	Ewidencje UG	sztuka	rosnący	0	3	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko

	publicznej							
2	Liczba zrewitalizowanych (poddanych ochronie) obiektów i miejsc należących do dziedzictwa kulturowego Gminy	Ewidencje UG	sztuka	rosnący	0	1	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko
2.B. Potencjał społeczny								
1	Liczba podjętych inicjatyw wspierających organizacje pozarządowe/ wolontariat/seniorów	Ewidencje UG	sztuka	rosnący	0	5	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko
2	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych	Ewidencje UG	sztuka	rosnący	0	5	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowany pracownik/ wydział/ stanowisko

Źródło: Opracowanie własne

8.4. Tabela ewaluacyjna strategii Gminy Wartkowice na lata 2007-2015

L.p.	Inwestycja	Okres realizacji	Stan realizacji (styczeń 2015)
1	Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków – 300 szt.	2006-2013	zrealizowano
2	Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Wartkowice	2006-2012	zrealizowano
3	Modernizacja drogi relacji Truskawiec – Plewnik Drugi – Ujazd, dł. 3,10 km	2006-2009	zrealizowano
4	Modernizacja drogi relacji Spędoszyn – Kolonia – Polesie, dł. 4,10 km	2006-2009	zrealizowano
5	Modernizacja drogi relacji Sucha – Krzepocinek, dł. 2,40 km	2007-2010	zrealizowano
6	Modernizacja drogi relacji Ner Kolonia – Mrówna – Brudnówek – Światonia, dł. 7,60 km	2007-2011	zrealizowano
7	Modernizacja drogi relacji Parądzice – Krzepocinek, dł. 1,50 km	2007-2012	zrealizowano
8	Modernizacja drogi relacji Biernacie, dł. 2,20 km	2007-2012	zrealizowano
9	Modernizacja drogi relacji Pełczyska, dł. 2,10 km	2007-2012	zrealizowano
10	Modernizacja drogi relacji Konopnica, dł. 2,20 km	2007-2013	zrealizowano
11	Modernizacja drogi relacji Powodów Pierwszy dł. 2,70 km	2007-2013	zrealizowano
12	Modernizacja drogi relacji Powodów Trzeci – Nasale, dł. 2,40 km	2007-2013	zrealizowano
13	Spółeczeństwo informacyjne	2009-2010	zrealizowano
14	Pomoc Techniczna	2009-2010	zrealizowano
15	Budowa hali sportowej z kompleksem boisk zewnętrznych i rozbudowa szkoły – rozwój bazy edukacyjnej	2004-2010	zrealizowano
16	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Wartkowicach	2007-2009	zrealizowano
17	Rewitalizacja parku w Nerze	2014	Do realizacji 2015 - 2025
18	Rewitalizacja Zabytkowego Zespołu Pałacowo –	2008-2014	zrealizowano

	Parkowego w Starym Gostkowie		
19	Ośrodek kultury w Wartkowicach na bazie budynku OSP	2012	Do realizacji 2015 - 2025
20	Modernizacja Domu Ludowego w Polesiu	2013	Do realizacji 2015 - 2025
21	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Spędoszyn dł. ok. 1,2 km,	2014-2015	zrealizowano
22	Budowa kanalizacji sanitarnej Stary Gostków – Biała Góra dł. ok. 1,0 km,	2014-2015	zrealizowano
23	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Wartkowicach	2015-2025	Do realizacji 2015 - 2025
24	Rekultywacja składowiska odpadów w Starym Gostkowie (po roku 2009)	2012	zrealizowano
25	Utworzenie Zakładu Komunalnego – modernizacja budynku, zagospodarowanie terenu, zakup maszyn i urządzeń , koszt szacunkowy 1.2 mln,	2015- 2025	Do realizacji 2015 - 2025
26	Selektywna zbiórka odpadów – zakup pojemników do selektywnej zbiórki (ok. 1800 szt. o pojemności 1100 litrów, sytem mieszany workowo -pojemnikowy) szacunkowy koszt 1,5 mln zł, do 2013 r.,	2008-2015	Planowane do realizacji w ramach Związku Międzygminnego „BZURA”
27	Zakończenie procesu termomodernizacji obiektów stanowiących własność gminy - realizacja do 2010 r. - termomodernizacja budynku Przedszkola Publicznego w Wartkowicach (docieplenie ścian i dachu, wymiana stolarki, modernizacja systemu grzewczego), - zakończenie termomodernizacji szkoły w Parądzicach (docieplenie ścian, wymiana stolarki od strony południowej), - zakończenie termomodernizacji szkoły w Drwalewie (docieplenie budynku i wymiana stolarki w nowej części obiektu), - termomodernizacja budynków zasobu mieszkaniowego gminy Wartkowice (Stary Gostków, Biernacice, Wartkowice).	2008-2015	Do realizacji 2015 - 2025
28	Współpraca w zakresie budowy zbiornika retencyjnego	2008-2015	Do realizacji

	„Dzierżawy - Drozdów” ujętego w Programie Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego. Lokalizacja zbiornika obejmuje teren gmin Wartkowice oraz Świnice Warckie. Powierzchnia projektowanego zbiornika to 83ha, z czego około 63ha znajduje się na obszarze gminy Wartkowice,		2015 - 2025
29	Budowa zintegrowanego systemu e-usług publicznych „Wrota regionu łódzkiego”.	210-2014	zrealizowano
30	Rozbudowa oświetlenia ulicznego,	2008- 2015	Do realizacji 2015 - 2025

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość	Sposób pomiaru	Stan realizacji (styczeń 2015)	% realizacji
Wskaźnik produktu					
Liczba projektów w zakresie transportu	szt.	10	Statystyka gminna	10	100
Długość zrekonstruowanych dróg lokalnych	km	30,30	Statystyka gminna	30,30	100
Liczba projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej	szt.	2	Statystyka gminna	2	100
Liczba wybudowanych przyzagrodowych oczyszczalni ścieków	szt.	300	Statystyka gminna	238	79,33
Liczba projektów z zakresu edukacji	szt.	1	Statystyka gminna	1	100
Liczba wybudowanych obiektów sportowych	szt.	1	Statystyka gminna	1	100
Liczba zmodernizowanych innych obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej	szt	1	Statystyka gminna	1	100

Ludność zamieszkująca obszary wiejskie odnosząca korzyści ze zrealizowanych projektów	osoby	6 365	Statystyka gminna	6 355	99,84
Liczba zbudowanych Punktów Publicznego Dostępu do Internetu (PIAP)	szt.	7	Statystyka gminna	4	57,14
Liczba zakupionych zestawów komputerowych	szt	24	Statystyka gminna	24	100
Wskaźnik rezultatu					
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	17	Statystyka gminna	16,86	99,18
Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	szt.	143	Statystyka gminna	260	181,81
Liczba użytkowników objętych systemem antywirusowym	szt.	20	Statystyka gminna	23	115

Źródło: dane UG Wartkowie

Powyższe tabele prezentują informacje dotyczące stanu realizacji (styczeń 2015) wskaźników oraz inwestycji założonych w Strategii Rozwoju Gminy Wartkowie na lata 2007 -2015.

W tabeli dotyczącej inwestycji zamieszczono katalog 30 zadań inwestycyjnych. Spośród nich całkowicie zrealizowano 21 inwestycji co stanowi 70% założonego w poprzednim dokumencie strategicznym planu. Zrealizowane w poprzednim okresie planowania inwestycje dotyczyły głównie modernizacji dróg lokalnych (10 inwestycji). Łącznie zmodernizowano 31 km dróg lokalnych. Kolejne zakończone inwestycje dotyczyły budowy sieci kanalizacji sanitarnej dostępnej na terenie Gminy w miejscowościach Wartkowie, Spędoszyn i Biała Góra. Ponadto władze Gminy zaangażowały się w budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków. Na przestrzeni lat 2006-2013 w Gminie wybudowano ich 238 sztuk z czego 220 (ponad 90%) wybudowała Gmina Wartkowie.

W ramach założonych w poprzednim okresie planowania inwestycji zrealizowano również te związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej w Gminie oraz budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury sportowej, turystycznej i związane z dziedzictwem kulturowym

terenu Gminy Wartkowice. Pozostałe niezrealizowane inwestycje przeniesiono do realizacji na kolejny okres planowania – 2015-2025.

Założone w dokumencie wskaźniki rezultatu i produktu (13) w 70% (9) zostały zrealizowane na poziomie stu lub ponad stu procent. Wszystkie pozostałe wskaźniki (4) zrealizowano na poziomie min. 57%.

BIBLIOGRAFIA

LISTA DOKUMENTÓW I STRON INTERNETOWYCH WYKORZYSTANYCH PRZY OPRACOWANIU STRATEGII.

Dokumenty:

1. Domański T.: Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999
2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie, Warszawa 2010
3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
4. Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
5. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo
6. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (projekt – styczeń 2014)
7. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
8. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014 – 2020
9. Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
10. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
11. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2020
12. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030
13. Powszechny Spis Rolny 2010
14. Statystyczne Vademecum Samorządowca
15. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wartkowice
16. Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego
17. Przewodnik Turystyczny między Bzurą a Nerem
18. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wartkowice na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017
19. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2012 r.
20. Publikacja „Odnawialne Źródła Energii Przyszłością Lokalnych Grup Działania”
21. Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Fundacji „PRYM” dla obszaru gmin: Parzęczew, Zgierz, Wartkowice, Dalików i Łęczycza
22. Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2016 (z perspektywą na lata 2017-2020)
23. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wartkowice na lata 2009-2015
24. Oferta inwestycyjna Gminy Wartkowice

Strony internetowe:

1. www.stat.gov.pl
2. www.wartkowice.pl
3. www.poddebicki.pl
4. www.wsiepolskie.pl
5. www.dpsgostkow.pl
6. www.oke.lodz.pl
7. www.cke.edu.pl
8. www.kultura.lodz.pl
9. www.ekonastawieni.pl
10. www.parki.org.pl
11. www.pis.lodz.pl

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Gminy Wartkowice na lata 2015 – 2025 .	6
Rysunek 2. Herb Gminy Wartkowice	9
Rysunek 3. Położenie Gminy Wartkowice.....	10
Rysunek 4 Obszar Chronionego Krajobrazu	18
Rysunek 5 Wody geotermalne – możliwości wykorzystania	25
Rysunek 6 Lokalizacja wybranych miejsc godnych uwagi na mapie Gminy Wartkowice	29
Rysunek 7 Transeuropejska sieć transportowa (TEN-T).....	32
Rysunek 8 Podział województwa łódzkiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi .	36
Rysunek 9 Obszary inwestycyjne	62
Rysunek 10. Dochody Gminy Wartkowice w latach 2010 – 2014.....	67
Rysunek 11. Wydatki Gminy Wartkowice w latach 2010 – 2014	68
Rysunek 12. Ankietowani wg grupy wiekowej	74
Rysunek 13. Ankietowani wg wykształcenia	75
Rysunek 14. Status zawodowy ankietowanych	76
Rysunek 15. Obszary priorytetowe dla rozwoju gminy w opinii ankietowanych	76
Rysunek 16. Rozwój potencjału gospodarczego.....	77
Rysunek 17. Rozwój potencjału rolniczego.....	78
Rysunek 18. Rozwój infrastruktury drogowej i transportu.....	79
Rysunek 19. Rozwój oświaty i nauki	80
Rysunek 20. Rozwój rekreacji, rozrywki i sportu	81
Rysunek 21. Rozwój infrastruktury technicznej	82
Rysunek 22. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia	83
Rysunek 23. Poprawa jakości środowiska naturalnego.....	84
Rysunek 24. Poprawa bezpieczeństwa.....	85
Rysunek 25. Rozwój kultury.....	86
Rysunek 26. Rozwój potencjału społecznego i inicjatyw lokalnych	87
Rysunek 27. Mocne strony Gminy – w opinii respondentów	88
Rysunek 28. Słabe strony Gminy – w opinii respondentów	89
Rysunek 29. Rysunek obrazujący system monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Wartkowice	112

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy	8
Tabela 2. Liczba ludności w latach 2009 – 2014.....	12
Tabela 3. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku	14
Tabela 4. Pomniki przyrody Gminy Wartkowice	20
Tabela 5. Lesistość Gminy Wartkowice w latach 2008 – 2013.....	21
Tabela 6. Złoża kruszywa naturalnego w Gminie Wartkowice.....	22
Tabela 7. Ocena jednolitych części wód powierzchniowych w 2013 roku	23
Tabela 8. Wykaz dróg w Gminie Wartkowice	30
Tabela 9. Wykaz dróg utwardzonych nie ujętych w ewidencji dróg gminnych	31
Tabela 10. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Gminie Wartkowice	33
Tabela 11. Sieć gazociągowa w Gminie Wartkowice	37
Tabela 12. Elektrownie wiatrowe w Gminie Wartkowice	37
Tabela 13. Planowane elektrownie fotowoltaiczne w Gminie Wartkowice	38
Tabela 14. Klasyfikacja wód podziemnych w punkcie obserwacyjno-pomiarowym w Wartkowicach wraz ze wskaźnikami decydującymi o klasie czystości	39
Tabela 15. Charakterystyka ujęć wód podziemnych Gminy Wartkowice	39
Tabela 16. Ocena przydatności wody do spożycia w Gminie Wartkowice.....	40
Tabela 17. Wyniki pomiarów stężeń SO ₂ i NO ₂ wzdłuż istniejącej autostrady A2 w 2011 roku	42
Tabela 18. Odczyn i potrzeby wapnowania gleb	43
Tabela 19. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część humanistyczna z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	46
Tabela 20. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część matematyczno-przyrodnicza z zakresu matematyki:.....	46
Tabela 21. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część matematyczno-przyrodnicza z zakresu przedmiotów przyrodniczych:.....	46
Tabela 22. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2013/2014 – część z języka obcego:.....	46
Tabela 23. Wyniki testów 6-klasistów w latach 2013 – 2014	47
Tabela 24. Świadczenia pomocy społecznej w latach 2008 – 2013	49
Tabela 25. Podmioty gospodarki narodowej według form własności w latach 2006 – 2013 ...	54
Tabela 26. Liczba podmiotów gospodarczych według PKD w latach 2009 – 2013.....	55
Tabela 27. Struktura gospodarstw rolnych.....	56
Tabela 28. Użytki rolne w Gminie Wartkowice (ha).....	57
Tabela 29. Lokalizacja masztów telefonii komórkowej na terenie Gminy Wartkowice	59
Tabela 30. Struktura dochodów budżetowych według działów w latach 2008 – 2013 (%).....	69
Tabela 31. Struktura wydatków budżetowych według działów w latach 2008 – 2013 (%)	70
Tabela 32. Analiza SWOT w obszarze zasobów Gminy, zagospodarowanie przestrzennego oraz strefy gospodarczej.....	72

Tabela 33. Podsumowanie analizy strategicznej.....	99
Tabela 34. Monitorowane wskaźniki w obszarze celów operacyjnych.....	114
Wykres 1. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2013	14
Wykres 2. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2008-2013	15
Wykres 3. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2013	15
Wykres 4. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2009-2014.....	16
Wykres 5. Saldo migracji wewnętrznych w latach 2009-2014	17
Wykres 6. Liczba bezrobotnych w latach 2008-2013	17
Wykres 7. Ludność Gminy wg edukacyjnych grup wieku w 2013 roku.....	44